

BENEFICIAR:
COMUNA VÂRFURI
ELABORATOR
FARO TEN EXPERT SRL

STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ 2021-2027 A COMUNEI VÂRFURI, JUDEȚUL DÂMBOVIȚA

Stimați cetățeni ai comunei Vârfuri,

Am plăcerea să vă prezint Strategia de Dezvoltare Durabilă a Comunei Vârfuri și sper ca aceasta să ofere o imagine cât mai clară a obiectivelor pe care ni le-am fixat pentru următorii 7 ani.

De când mi-ați acordat încrederea dumneavoastră, am susținut toate demersurile necesare pentru a avea o comună prosperă.

Misiunea administrației locale este aceea de a propune comunității proiecte de dezvoltare, de a soluționa și gestiona, în numele și în interesul colectivității locale, treburile publice.

Obiectivele propuse în Strategia de Dezvoltare Durabilă nu sunt ușor de atins, mai ales în această perioadă, când condițiile existente nu sunt dintre cele mai avantajoase, dar, împreună, cu muncă, răbdare și perseverență vom reuși să ajungem la finalizarea tuturor proiectelor.

Obiectivul general al Strategiei Comunei Vârfuri îl reprezintă dezvoltarea echilibrată și armonioasă a localității, prin crearea și prin susținerea unui mediu economico-social competitiv, stabil, care să asigure creșterea economică și o calitate cât mai bună a vieții cetățenilor comunei.

Această strategie reprezintă o previziune realistă și un program de dezvoltare pentru următorii ani. Activitatea de realizare a acesteia presupus un proces participativ, a urmărit atent, identificarea unui echilibru între diferitele priorități, factori locali și nevoile comunității.

Strategia de Dezvoltare Durabilă a Comunei Vârfuri implică necesitatea ca autoritățile locale să lucreze în parteneriat cu toți actorii locali, punând accentul pe participarea comunității și oferind o modalitate de integrare a problemelor sociale, economie și de mediu.

Îmi doresc, ca împreună să ne angajăm în depunerea tuturor eforturilor necesare evoluției comunei noastre, pentru a asigura condiții cât mai bune de trai, atât pentru noi, cât și pentru generațiile următoare.

Răzvan Bănar, primar Comuna Vârfuri

CUPRINS

Introducere	4
CAPITOLUL I. Analiza diagnostic a dezvoltării socio-economice a Comunei Vârfuri ...	6
I.1. Regiunea Sud Muntenia	6
I.2. Județul Dâmbovița	8
I.3. Asociația GAL Dealurile Sultanului	13
I.4. Comuna Vârfuri	20
I.4.1. Amplasament	20
I.4.2. Istoria așezării	21
I.4.3. Structura administrativă	25
I.4.4. Populația	29
I.4.5. Cadrul natural	34
I.4.6. Patrimoniul de mediu	37
I.4.7. Patrimoniul arhitectural și cultural	38
I.4.8. Economia locală	42
I.4.9. Infrastructura educațională și socială	48
I.4.10. Fondul locuibil. Infrastructura edilitară	51
CAPITOLUL II. Analiza SWOT	54
CAPITOLUL III. Strategia de Dezvoltare Durabilă 2021-2027 a Comunei Vârfuri	68
III.1. Context actual	68
III.2. Viziunea și direcțiile de dezvoltare pentru perioada 2021-2027	105
III.2.1. Viziunea strategică pentru perioada 2021-2027.....	105
III.2.2. Direcții strategice de intervenție	107
III.3. Planul local de acțiune. Priorități de intervenție și acțiuni propuse pentru dezvoltare	108
III.4. Portofoliu (Fișele) de proiecte prioritare pentru perioada 2021-2027.....	121
III.5. Managementul implementării strategiei de dezvoltare durabilă	131
III.6. Concluzii	132
Bibliografie	

Introducere

Realizarea unui document de planificare strategică este important pentru centralizarea și planificarea investițiilor care pot fi realizate la nivelul comunității, cu scopul de a genera și alimenta procesele de dezvoltare economică, socială și de mediu în vederea îmbunătățirii calității vieții și creșterii nivelului de trai.

La nivelul comunei Vârfuri, județul Dâmbovița, pe baza diagnozei situației economice și sociale existente, a fost întocmit, pentru perioada 2021-2027, prezentul document de planificare prin intermediul căruia se urmărește atât integrarea pe orizontală a planificării creșterii economice, cât și integrarea pe verticala a dezvoltării principalelor sectoare de activitate.

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Vârfuri, județul Dâmbovița contribuie la îmbunătățirea guvernantei locale și la promovarea potențialului specific zonei, determină diversificarea și dezvoltarea economiei rurale în folosul comunității și asigură îmbunătățirea condițiilor generale de viață din comunitate.

Dezvoltarea serviciilor de bază pentru populație și a infrastructurii aferente, crearea și menținerea de locuri de muncă sustenabile, înființarea și consolidarea afacerilor, dezvoltarea de produse, servicii și activități care generează locuri de muncă și un venit suplimentar sunt esențiale pentru îmbunătățirea standardelor de viață din localitatea Vârfuri, județul Dâmbovița.

Scopul acestei strategii este de a oferi soluții coerente și în concordanță cu nevoile și provocările cu care se confruntă comunitatea și agenții economici locali, de a evalua și valoriza noi oportunități economice și investiționale, care să contribuie la realizarea obiectivelor locale ce sunt în competența administrației publice locale, în conformitate cu direcțiile de dezvoltare strategice europene, naționale, regionale și județene și posibilitățile reale de acțiune ale Consiliului Local Vârfuri. Acest document va sta la baza inițiativelor tuturor persoanelor juridice care desfășoară activități pe teritoriul comunei, iar pentru administrația publică va fi un instrument managerial de maximă însemnătate. Autoritatea locală trebuie să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea viitoare a comunității, care să țină seama de interesele oamenilor, de oportunități și de resursele de care dispune.

La nivelul Uniunii Europene, dezvoltarea durabilă a devenit obiectiv asumat începând cu 1997, prin Tratatul de la Maastricht, în anul 2001 a fost adoptată Strategia de Dezvoltare Durabilă la Göteborg, iar în 2006 a fost adoptată Strategia de Dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene revizuită. Atingerea obiectivelor dezvoltării durabile nu se poate realiza fără o schimbare de mentalitate a oamenilor și fără comunități capabile să

utilizeze resursele în mod rațional și eficient și să descopere potențialul economic al economiei, asigurându-se prosperitate, protecția mediului și coeziune socială.

Strategia de Dezvoltare Durabilă a Comunei Vârfuri pentru perioada 2021-2027 prezintă o analiză amplă a resurselor și a oportunităților comunei prezentând astfel cadrul în care se va realiza progresul în următorii ani în vederea îmbunătățirii calității vieții locuitorilor. Bazându-se pe caracteristicile și nevoile comunității, o strategie de dezvoltare durabilă stabilește scopuri, obiective, programe și proiecte ce urmează a fi dezvoltate. Acest lucru este realizabil prin minimalizarea punctelor slabe, prin exploatarea avantajelor locale, prin identificarea și găsirea unor soluții în eventualitatea unor amenințări viitoare, analiza oportunităților viitoare, identificarea provocărilor teritoriale ce trebuie abordate.

Este important ca acest document să asigure o sustenabilitate de lungă durată și să deservească atât interesele administrației publice locale, intereselor private dar și intereselor personale ale locuitorilor localității.

Capitolul I:**Analiza diagnostic a dezvoltării socio-economice a Comunei Vârfuri****I.1. Regiunea Sud Muntenia**

Județe componente: Argeș, Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Prahova, Teleorman.

Date statistice:

- acoperă 14.54% din suprafața totală a României, reprezentând 34,453 km²
- populația regiunii este de 3.258.775 locuitori

Regiunea Sud Muntenia este situată în partea de Sud-Est a României, învecinându-se la Nord cu Regiunea Centru, la Est cu Regiunea Sud-Est, la Sud cu Bulgaria, limita fiind dată de granița naturală - fluviul Dunărea, iar la

Vest cu Regiunea Sud-Vest. Prezența în Sudul regiunii a fluviului Dunărea îi conferă acesteia posibilitatea de a avea comunicații cu cele opt țări riverane, iar prin intermediul canalului Dunăre - Marea Neagră de a avea ieșire la Marea Neagră și deci acces la Portul Constanța - principala poartă maritimă a țării.

Existența în centrul regiunii, dar nefăcând parte din aceasta, a capitalei țării, București, parte componentă a Regiunii București-Ilfov, constituie, prin infrastructura socială și instituțională, un real avantaj.

Nefiind o structură administrativă, Regiunea Sud Muntenia este formată din: șapte județe, 16 municipii, 32 de orașe și 519 de comune cu 2.019 de sate.

Regiunea cuprinde trei forme majore de relief: munte 9,5 %, deal 19,8%, câmpie și luncă 70,7%. Dacă pentru cele patru județe din Sud (Ialomița, Călărași, Giurgiu și Teleorman), forma caracteristică de relief este câmpia, celelalte trei județe din Nord (Argeș, Dâmbovița și Prahova) cuprind atât câmpia, cât și dealurile și munții, în această zonă găsindu-se cele mai mari altitudini muntoase ale țării: vârful Moldoveanu (2.544 m) și Negoiu (2.535 m) din Masivul Făgăraș și vârful Omu (2.505 m) din Masivul Bucegi.

Rețeaua hidrografică bogată a regiunii este dominată de fluviul Dunărea în care se varsă principalele râuri ale regiunii (Olt, Argeș, Dâmbovița, Ialomița și Prahova), fiind completată de o serie de lacuri naturale și antropice cu folosință complexă.

Varietatea formelor de relief și complexitatea geologică a acestora fac ca resursele naturale ale regiunii să fie diversificate. Zona montană și de deal concentrează

resurse naturale ale subsolului (petrol, gaze naturale, cărbune, minereuri radioactive și metalifere, sare, marne calcaroase, sulf, acumulări de gips și izvoare minerale) importante pentru industria energetică, chimică și a materialelor de construcții.

Alături de resursele subsolului, de o importanță deosebită și cu influențe directe în dezvoltarea anumitor sectoare economice se află resursele solului. Astfel, suprafața agricolă concentrată preponderent în județele din sud deține 71,1% din suprafața totală a regiunii din care 80,2% reprezintă teren arabil.

Regiunea dispune de resurse bogate și importante de apă (3,4% din suprafața regiunii), care, prin utilizarea în diferite domenii, au un rol deosebit în dezvoltarea economică. Flora și fauna de o mare diversitate constituie o altă bogăție naturală a regiunii. Terenurile ocupate cu păduri și vegetație forestieră dețin 19,3% din suprafața regiunii, reprezentând o sursă importantă de masă lemnoasă și un mediu propice pentru fauna de interes cinegetic.

Populația și forța de muncă

3,258 milioane de persoane sunt locuitori ai regiunii Sud Muntenia, reprezentând 15,5 % din populația țării din care 41,6% trăiește în mediul urban, iar 58,4% în mediul rural.

Sectoare economice cu tradiție în regiunea Sud Muntenia:

- Producția de utilaj petrolier și chimic
- Producția de produse petro-chimice
- Producția de automobile Dacia
- Producția agricolă vegetală
- Turism montan și balnear

Avantaje comparative ale regiunii

- Grad de acoperire ridicat cu rețele de telecomunicații.
- Acces la principală poartă aeriană a țării- aeroportul Henry Coandă București.
- Existența unor segmente ale coridoarelor europene de transport IV și IX, precum și existența segmentelor de autostradă A1 (București - Pitești), A2 (București - Drăjna) și A3 (București - Ploiești), rețele de drumuri naționale și europene modernizate.
- Existența terenurilor adecvate agriculturii ecologice.

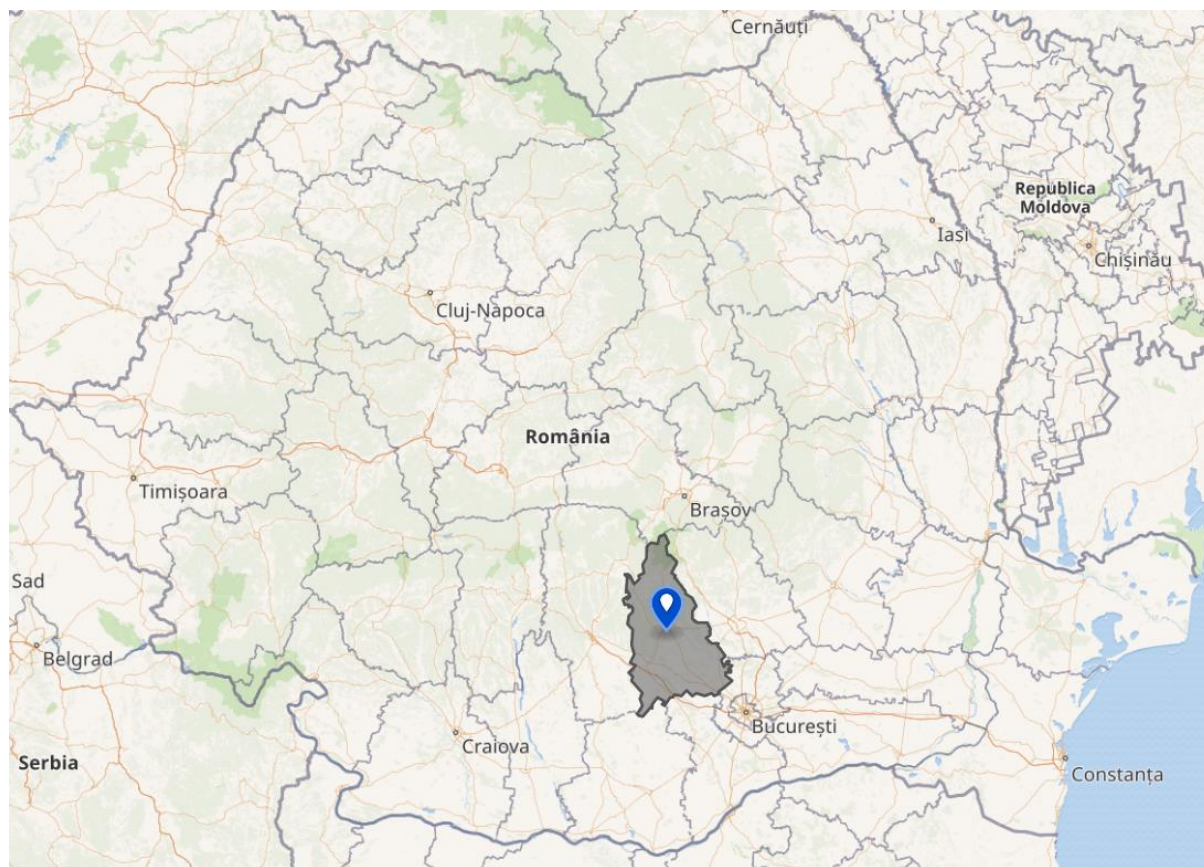
Cultură și tradiție:

Cunoscută în trecut drept Valahia sau Țara Românească, Muntenia are o istorie bogată și fascinantă. În Nord, poalele Munților Făgăraș oferă, la Arefu, un fundal dramatic pentru castelul lui Vlad Țepeș, domnitor român cunoscut în străinătate, mai ales datorită asocierii cu personajul Dracula al lui Bram Stoker, în vreme ce în Sud un număr impresionant de situri arheologice au început să atragă din ce în ce mai mulți arheologi și turiști.

Celebra legendă a Meșterului Manole inspirată de construcția Mănăstării Curții de Argeș, alături de Turnul Chindiei, parte a curții domnești din vechea cetate a Târgoviștei și numeroasele festivaluri și sărbători tradiționale sătești aduc permanent în actualitate tradițiile locului.

I.2. Județul Dâmbovița

Situat în partea de sud a Carpaților Meridionali, în zona de contact a Câmpiei Române cu Subcarpații Munteniei, județul Dâmbovița are un relief variat ce se desfășoară în trepte: la nord se înalță Munții Bucegi și Leaota, cărora le urmează spre sud zona dealurilor Subcarpaților Munteniei, platforma Cândești, în continuare, Câmpia înaltă a Târgoviștei și Câmpia Titu. Se învecinează la vest cu județul Argeș, la est cu județul Prahova, la sud-est cu județul Ilfov, la sud cu județele Giurgiu și Teleorman și la nord cu județul Brașov.

(https://ro.wikipedia.org/wiki/Jude%C8%9Bul_D%C3%A2mbovi%C8%9Ba#/map/0)

Teritoriul este dispus pe trei trepte de relief alcătuite din munți (9 %), dealuri (41 %) și câmpii (50 %), care se succed de la nord spre sud pe o diferență de nivel de cca. 2.400. Relieful județului Dâmbovița prezintă o mare diversitate peisagistică, de la câmpia joasă

până la cele mai înalte vârfuri ale Munților Bucegi. Amprenta factorilor geologici se reflectă în treptele de relief, cea mai veche și mai înaltă unitate de relief fiind formată din munții Leaota și Bucegi și este situată în partea de nord a județului. Primul masiv, fiind alcătuit din șisturi cristaline, se deosebește ca morfologie de Munții Bucegi, în a căror alcătuire predomină calcarele, gresiile și conglomeratele.

Cea de-a doua treaptă de relief este alcătuită din Subcarpați care sunt alcătuiți din depozite paleogene la nord și neogene la sud și ocupă 23 % din suprafața județului. Din punct de vedere geologic, aproape toată gama formațiunilor este cutată într-o succesiune latitudinală de sinclinale și anticlinale puternic faliat. Nota dominantă a reliefului o dau fenomenele de alunecare și de eroziune torențială, care scot din circuitul agricol suprafețe apreciable de teren.

Cea mai joasă și cea mai tânără treaptă de relief o reprezintă câmpiile care ocupă peste 50% din suprafața județului. Se constată prezența unei cuverturi de pietrișuri de grosimi variabile peste care stau depozite leossoide sau de luncă, și, în condiții specifice de climă și vegetație, pe aceste depozite s-au format cele mai fertile soluri din județ.

Rețeaua hidrografică a județului aparține unor sisteme hidrografice distincte: cel al Ialomiței, în jumătatea de nord - est și cel al Argeșului în jumătatea de sud - vest. Densitatea rețelei de râuri variază între 0,5 și 0,8 km / km² în zona montană, între 0,3 și 0,5 km / km² în zona Subcarpatică și între 0,3 și 0,4 km / km² în zona joasă. Rețeaua hidrografică din județul Dâmbovița, factor determinant al turismului, aparține la două sisteme hidrografice distincte și anume: cel al Ialomiței și cel al Argeșului.

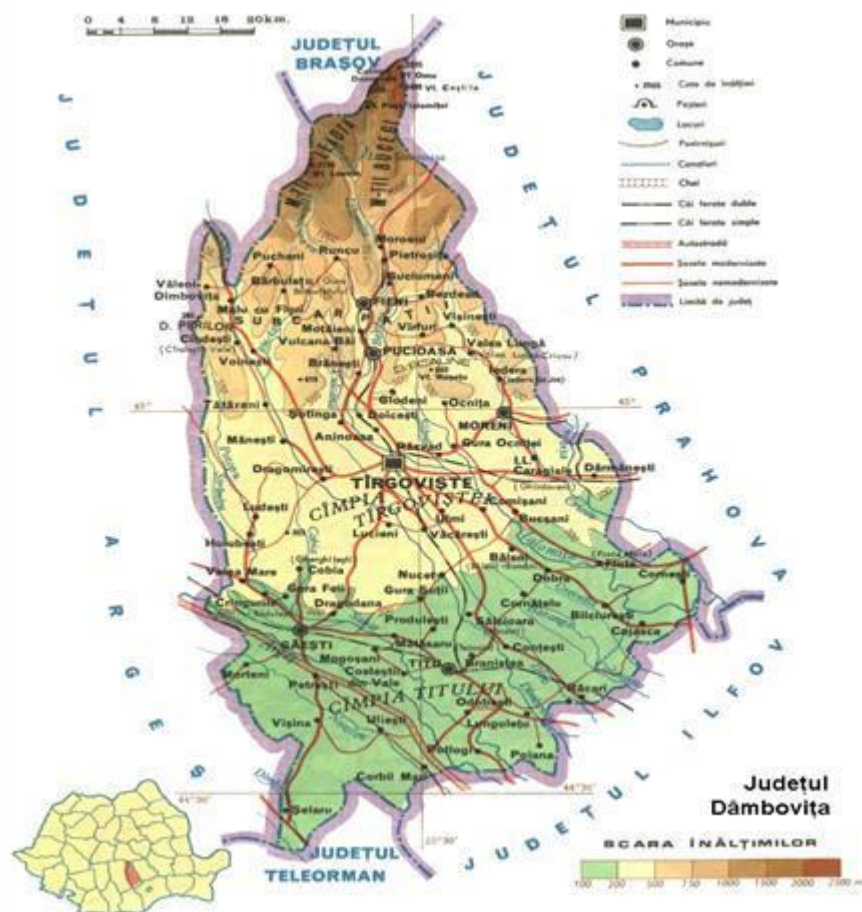
Resursele de apă se înscriu cu un potențial ridicat, atât prin peisajul creat, cât mai ales, prin posibilitățile pe care le oferă pentru practicarea pescuitului sportiv, plajă, etc.

Râul Ialomița izvorăște de pe versantul sudic al masivului Bucegi și părăsește teritoriul județului în amonte de confluența cu râul Cricovul Dulce, având o suprafață de bazin de 1.208 km² și o lungime de 132 km.

Râul Argeș ale cărui izvoare se găsesc pe versanții sudici ai munților Făgăraș, străbate județul pe o lungime de 47 km, la intrarea în județ având o suprafață de bazin de 3.590 km² și respectiv lungimea de 177 km. Cel mai important afluent al Argeșului este Dâmbovița care are la intrarea în județ o suprafață de bazin de 636 km² și o lungime de 157 km, confluența cu Argeșul este în afara județului Dâmbovița.

În câmpie, sunt amenajate o serie de iazuri și heleștee (Nucet, Comișani, Bungetu, Băleni) de importanță locală. În bazinul superior al Ialomiței se află lacurile de acumulare Bolboci și Scropoasa, care deservește uzinele hidrocentralelor de la Doicești și Moreni. În zona Pucioasa există un lac de acumulare, având în aval o păstrăvărie și funcție turistică.

Județul Dâmbovița are cea de-a patra densitate de rețele de drumuri din România cu 46,1 km la 100 km². Rețelele de căi ferate au o densitate de 2,4 km la 100 km², situându-se sub media națională de 4,5 km la 100 km².

Județul Dâmbovița este unul dintre cele mai mici județe din țară, cu o suprafață de 4056 km² și reprezintă 1,7% din teritoriul țării, situându-se ca întindere pe locul 37 între județele țării. Din această suprafață 61,1% este reprezentată de terenurile agricole (iar în cadrul acesteia 70,7% arabil, 17,2% pășuni, 8,1% fânețe, 3,9% livezi și pepiniere pomicole și 0,1% vii și pepiniere viticole), 29,9% păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră și 9,0% alte terenuri.

Reședința județului este municipiul Târgoviște (92.073 locuitori la 1 iulie 2018). Târgoviște a devenit capitala istorică a regiunii Valahia, în timpul perioadei feudale, când între 1386 și 1418, Mircea cel Bătrân a stabilit reședința sa domnească aici. Târgoviște a continuat să fie principala cetate de scaun ducând o politică de independență sub domnia lui Vlad Țepeș, Radu cel Mare, Neagoe Basarab, Radu de la Afumați, Petru Cercel. În 1660, din ordinul turcilor se distruge Curtea Domnească, iar Bucureștiul devine noua capitală a Regiunii.

Resursele naturale ale județului Dâmbovița sunt variate: zăcămintele de țiței și gaze naturale, cărbune (lignit), zăcămintele nemetalifere de sulf. Rocile utile și materialele de construcție sunt, de asemenea, variate: argile, marne, calcare, gresie, nisipuri și pietrișuri. În Pucioasa, se regăsesc izvoare minerale sulfuroase-cloruro-sodice, sulfatate și bicarbonate care sunt o categorie aparte a bogățiilor subsolului cu valențe pentru tratamente medicale.

Terenurile ocupate cu păduri și vegetație forestieră dețin 29,9% din suprafața județului și reprezintă o sursă importantă de masă lemnoasă și un mediu propice pentru fauna de interes cinegetic și nu numai (cocoșul de munte, capra neagră, râsul, ursul, mistrețul, etc.).

La 1 iulie 2018, populația județului după domiciliu era de 522.770 locuitori, din care 31,8% populație urbană și 68,2% populație rurală (locul 17 în cadrul țării, cu 2,4%). Densitatea medie a populației la nivelul județului este de 128,9 locuitori/km² (superioară mediei naționale, locul 5 în ierarhia județelor țării).

Conform datelor prezentate pe site-ul Consiliului Județean Dâmbovița, economia județului se bazează pe un sector industrial diversificat, a cărei contribuție la valoarea adăugată brută a județului este de aproximativ 29% anual. Principalele ramuri sunt industria metalurgică (32%), industria de mașini și echipamente (21,6%), industria extractivă de petrol și gaze naturale (9,4%) și de minerale nemetalice (7,8%), industria alimentară (3,6%) și chimică (1,9%), alte ramuri industriale (22,4%). Din numărul total al societăților comerciale active (peste 6.000), mai mult de 40,5% funcționează în comerț, cca 12,6% în industrie, cca 36,1% în servicii și peste 10,8% în construcții.

Începând cu anul 2000, activitatea economică a județului Dâmbovița a cunoscut o creștere constantă, înregistrând o creștere de la 1.452,9 milioane de RON în 2000 la aproximativ 11.787,6 milioane RON în 2013 (o creștere de 811,3%).

Privit însă dintr-o perspectivă comparativă, se observă faptul că economia județului Dâmbovița nu este la fel de dezvoltată precum cea a județelor vecine Argeș sau Prahova în ceea ce privește nivelul Produsului Intern Brut în valoare absolută. De asemenea se observă că județele Prahova și Argeș produc peste jumătate din bunurile și serviciile de la nivelul Regiunii Sud-Muntenia. Acest decalaj dintre județele fruntașe și Dâmbovița este unul evident în ciuda faptului că există caracteristici relativ similare în materie de populație, dimensiune, resurse naturale și proximitate față de Municipiul București. Un minus pentru județul Dâmbovița reprezintă însă infrastructura de transport mai puțin dezvoltată comparativ cu cea a județelor vecine, ceea ce determină localizarea investițiilor străine directe în județele alăturate ca urmare a costurilor logistice mai reduse, dar și ca urmare a faptului că în cadrul acestor județe există anumite clustere de competitivitate în sectorul auto (Argeș) și cel energetic (Prahova).

Producția agricolă este reprezentată în principal de cultura vegetală (80,2%) și de creșterea animalelor (19,7%). Producția vegetală este orientată spre cultura cerealelor boabe, cartofilor, legumelor și fructelor. Județul Dâmbovița se află în categoria marilor producători ai țării prin producțiile obținute la fructe, legume și cartofi. În anul 2018 județul Dâmbovița a exportat 7,7% din producția de legume a țării (293,7 mii tone, locul 1 pe

țară); 9,0% din producția de fructe (162,5 mii tone, locul 1 pe țară); 6,3% din producția de cartofi (191,4 mii tone, locul 4 pe țară). La producția animală, Dâmbovița ocupă locul 1 în ierarhia județelor, la producția de ouă (300 milioane bucăți), locul 19 la producția totală de carne (29.216 tone greutate în viu).

Județul Dâmbovița constituie o zona turistică remarcabilă datorită numeroaselor vestigii ale trecutului istoric, tradiții culturale a unor monumente de artă de o valoare considerabilă, și frumusețea văilor Dâmboviței și Ialomiței, cu numeroasele forme carstice (Peștera Ialomicioara, Cheile Zănoagei, Cheile Tătarului, etc.) și masivele Leaota și Bucegi.

Datorită dispunerii județului pe cele trei trepte de relief, cadrul vegetal este bogat în păduri de stejar, formate din specii de stejar termofil: cerul și garnița, păduri de foioase și păduri de molid alcătuite din molidișuri ce alternează cu pajiști montane de păiuș roșu. Etajele subalpin și alpin sunt reduse spațial, fiind constituite din tufișuri pitice, pernițe de plante secundare și pajiști subalpine ce alternează cu tufișuri de smârdar, jneapăn, anin de munte și ienupăr și pajiști de stâncărie.

Potrivit Legii nr.5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - Zone protejate, în județul Dâmbovița, zonele naturale protejate de interes național sunt Parcul Natural Bucegi (sectorul dâmbovițean) la care se adaugă 11 rezervații naturale din care 10 sunt constituite în fond forestier aflându-se pe

teritoriul comunei Moroieni și una, Izvoarele de la Corbii Ciungi, situată pe teritoriul comunei Corbii Mari. De asemenea, pe teritoriul comunelor Vișina și Petrești, în Lunca Neajlovului, se află Rezervația naturală de narcise, de interes național, inclusă în HG 2151/2004 privind instituirea regimului de arie naturală protejată pentru noi zone.

I.3. Asociația GAL Dealurile Sultanului

Teritoriul acoperit de Grupul de Acțiune Locală “Dealurile Sultanului” se află situat în zona de nord a Munteniei, în nord-estul județului Dâmbovița și nord-vestul județului Prahova, de-a lungul râurilor Cricovul Dulce, Provița, Prahova și Doftana, și cuprinde 13 UAT-uri: Adunați, Filipeștii de Pădure, Iedera, Poiana Câmpina, Provița de Jos, Provița de Sus, Secăria, Talea, Valea Doftanei, Valea Lungă, **Vârfuri**, Vișinești și orașul Comarnic.

GAL-ul are o suprafață de 756,12¹ km², 54.601 locuitori² și o densitate de 72,21 loc/km².

Din punct de vedere al reliefului, teritoriul GAL Dealurile Sultanului pornește din zona de contact a piemontului Câmpiei Târgoviște-Ploiești cu dealurile subcarpatice (Filipeștii de Pădure), se continuă cu zona deluroasă a Subcarpaților Prahovei - 10 UAT-uri (Iedera, Valea Lungă, **Vârfuri**, Vișinești, Poiana Câmpina, Provița de Jos, Provița de Sus, Adunați, Talea și Comarnic) și ajunge până în zona montană a Carpaților de Curbură (Munții Baiu-Grohotiș) - 2 UAT-uri (Secăria și Valea Doftanei).

Datorită acestei distribuții a reliefului, teritoriul a 12 din cele 13 UAT-uri componente se află în *Zona Montană Defavorizată* a României, doar comuna Filipeștii de Pădure nefăcând parte din acest areal special, de interes național, cu un imens potențial economic, social, cultural și de mediu, dar și marcat de constrângeri naturale permanente care duc la limitarea considerabilă a posibilităților de utilizare a terenului agricol din cauza condițiilor de climă, pantelor, fertilității scăzute a solului și substratului geologic.

¹ <http://statistici.INSSE.ro/shop/> pentru anul 2014

² <http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/>

Rețeaua hidrografică a teritoriului este alcătuită din râuri care traversează teritoriul pe direcția nord-sud, și anume: Doftana, Prahova, Provița și Cricovul Dulce. Alături de acestea există o rețea hidrografică secundară, densă, ce realizează o fragmentare accentuată a reliefului. Clima predominantă la nivelul teritoriului are un caracter temperat-continental și aparține ținuturilor climatice ale Câmpiei Române, Subcarpaților și Carpaților de Curbură.

Resursele naturale ale teritoriului sunt strâns legate de relieful zonei. Se observă ponderea mare a pădurilor (55,52% din suprafața teritoriului, adică 419,80 km²)³, pășunilor și fânețelor (32,67%, adică 247,01 km²) ceea ce indică cele mai importante resurse creatoare de valoare adăugată: creșterea animalelor (bovine, ovine, caprine) în special pentru lapte, exploatarea lemnului și practicarea turismului în aer liber. Deasemenea, există, datorită potențialului pedologic al solului și suprafețe însemnate ocupate cu livezi și pepiniere pomicole (16,42 km², adică 2,17% din suprafața teritoriului) și suprafețe cu teren arabil (32,19 km², adică 4,26% din suprafața teritoriului), ceea ce presupune existența și dezvoltarea în teritoriu și a pomiculturii și a culturii vegetale.

Populația teritoriului s-a redus constant, ajungând în 2011 la 54.601 locuitori față de 59.384 locuitori la recensământul din 2002, adică o regresie de -8,5%. Cea mai importantă scădere s-a produs în comuna Vișinești, de -17,86%, iar cea mai puțin afectată a fost localitatea Iedera, unde populația stabilă a crescut cu +2,14%⁴.

Reducerea principală de -23,30% s-a înregistrat pentru categoria de persoane *sub 15 ani*, iar la categoria de vârstă *de 65 de ani și peste* înregistrându-se o creștere de +0,06%, ceea ce indică o tendință de îmbătrânire a populației. La categoria de vârstă *14-65 de ani* scăderea a fost de -6,10%.

Reducerea la categoria de vârstă 0-15 ani a fost influențată de scăderea natalității și creșterea migrației către alte regiuni sau țări. Migrația a fost cauzată în mare parte de reducerea ofertei locurilor de muncă și accesul deficitar la servicii de interes general (educație, sănătate, infrastructura de transport, etc.)

În ceea ce privește nivelul de instruire al populației de peste 10 ani, observăm că majoritatea populației teritoriului de la recensământul din 2011, a finalizat doar gimnaziul (28,99%), apoi învățământul liceal (21,89%), învățământ profesional și de ucenicie (18,83%), învățământ primar (18,61%), iar numai 6,14% au studii superioare. Există și 2,18% din populație care nu au urmat cursurile vreunei școli⁵.

³ <http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo3&lang=ro&ind=AGR101B> pentru anul 2014

⁴ Surse pentru populație și demografie: : <http://www.dambovita.insse.ro/phpfiles/RPL2011DB.pdf> , <http://www.dambovita.insse.ro/phpfiles/RPL2002%20Dambovita.pdf> , adresa nr. 90/06.01.2016 a Direcției Județene de Statistică Prahova

⁵ Sursă nivel de instruire al populației: <http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/>

Din datele analizate, în perioada 2012-2014, numărul elevilor înscriși în învățământul primar, gimnazial și liceal a scăzut cu 2,48% în toate cele 17 unități de învățământ din localitățile componente (13 unități școlare pentru învățământul preșcolar, primar și gimnazial și 4 unități pentru învățământul liceal)⁶.

Referitor la prezența minorităților locale, conform datelor recensământului din 2011, majoritatea populației (95,72% din populația teritoriului) este de etnie română, existând doar 1.057 de persoane (1,93%) care s-au declarat de etnie romă (446 persoane în Filipeștii de Pădure, 358 în Iedera, 227 în Provița de Jos, 16 în Poiana Câmpina și 10 în Valea Doftanei), la care se adaugă 12 maghiari și 30 de turci⁷.

Din analiza datelor rezultate în urma recensământului populației din anul 2011, repartizarea populației ocupate din teritoriu pe activități ale economiei naționale arată că 34,43% activau în domeniul agriculturii, silviculturii și pescuitului, 21,61% în industria prelucrătoare, 9,51% în construcții și 8,38% în comerț. De asemenea, o parte importantă a populației ocupate activa și în domeniile hotelurilor și restaurantelor (4,34%), administrației publice și apărării (3,27%), transport și depozitare (3,18%), sănătate și asistență socială (2,53%), activități de servicii suport (2,35%) și învățământ (2,23%).

Toate aceste date statistice de la nivelul anului 2011, precum și culegerea datelor din timpul activităților de animare/consultare/informare/grupuri de lucru efectuate în teritoriu pentru elaborarea SDL ne-au condus la următoarele concluzii:

A. În teritoriul GAL Dealurile Sultanului infrastructura locală este subdezvoltată și afectează negativ dezvoltarea economică și calitatea vieții. Pentru a crește atractivitatea teritoriului atât pentru locuitorii săi dar și pentru vizitatorii, turiștii și investitorii care pot veni pe aceste meleaguri, trebuie realizate **investiții publice** care să susțină ramurile economice cu potențial și îmbunătățirea calității vieții prin oferirea unor servicii de bază cât mai apropiate de cele din mediul urban. Trebuie create condiții pentru atenuarea fenomenului de migrație al locuitorilor, în special al tinerilor, către zona urbană sau către alte țări.

Prin sprijinirea investițiilor publice legate de infrastructura turistică la scară mică, infrastructura de agrement, culturală și de înfrumusețare a localităților, infrastructura pentru valorificarea produselor locale și pentru crearea și dezvoltarea serviciilor de bază pentru populație, se urmărește:

- Valorificarea patrimoniului natural în scop turistic;
- Sporirea vizibilității teritoriului și atragerea mai multor vizitatori, cu implicații pozitive asupra dezvoltării economice;

⁶ Sursă date educație: <http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo3&lang=ro&ind=SCL103D#>

⁷ Sursă pentru prezența minorităților etnice: <http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/>

- Menținerea populației în teritoriu prin îmbunătățirea serviciilor publice oferite și crearea unui areal plăcut și prietenos în care să te bucuri că trăiești și locuiești;
- Crearea și dezvoltarea infrastructurii pentru promovarea și valorificarea produselor locale;
- Asigurarea unei capacități sporite a autorităților locale de intervenție în caz de dezastre, calamități și alte situații de urgență;
- Asigurarea accesului către/de la comunități defavorizate/izolate;
- Diversificarea, dezvoltarea și creșterea calității serviciilor administrațiilor publice locale, dar și a accesibilității acestora, ca o condiție esențială în creșterea nivelului de trai al locuitorilor, dar și în implicarea comunității în activitatea de administrare și dezvoltare durabilă la nivel local și regional.

B. Turismul ar trebui să reprezinte principala activitate de diversificare a economiei locale ținând cont de potențialul enorm de dezvoltare dat, pe de o parte, de cadrul natural deosebit existent în zonă și pe de altă parte, de apropierea imediată a zonei turistice Valea Prahovei. Datele statistice⁸ arată, însă, că în teritoriu există puține structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare (la nivelul anului 2014): 1 motel în Comarnic, 1 vilă turistică în Valea Doftanei, 1 cabană turistică în Valea Doftanei, 1 pensiune turistică în Comarnic, și 4 pensiuni agroturistice - 1 în Talea și 3 în Valea Doftanei) care au, în total, o capacitate de cazare turistică de 209 locuri unde s-au înregistrat 6.610 sosiri ale turiștilor.

Dezvoltarea turismului trebuie corelată cu dezvoltarea infrastructurii de transport, a serviciilor și unităților de agrement. Este precară sau chiar inexistentă infrastructura de turism în privința marcajelor turistice, traseelor turistice, locurilor de popas și belvedere, zonelor de campare sau a deservirii monumentelor naturale și istorice.

Turismul activ sub formă de ciclism începe să fie practicat tot mai des în zonă. În căutarea "aventurii" și traseelor care să le pună la încercare forța, bicicliștii încep să vină în număr tot mai mare în teritoriul GAL Dealurile Sultanului. Stabilirea cicloturismului ca alternativă de petrecere a timpului liber și de promovare a turismului în teritoriu ar putea conduce la stimularea economiei locale prin apelarea la serviciile localnicilor pentru masă, cazare, diverse activități tradiționale.

Teritoriul "Dealurile Sultanului" reprezintă o zonă cu aer și ape puțin poluate, cu păduri și pajiști cu înaltă valoare naturală. Aici se află *arii naturale protejate Natura 2000*: "Pădurea Glodeasa" cu 5,44 km² în comuna Valea Doftanei, "Cheile Doftanei" cu 12,38 km² (0,12 km² în Comarnic, 4,74 km² în Secăria și 7,52 km² în Valea Doftanei) și o parte din situl "Bucegi" - 15,79 km² (aflați în Comarnic și o mică suprafață de sub 1 ha în Valea

⁸ <http://statistici.insse.ro/shop/>

Doftanei), iar nu mai puțin de 12 din cele 13 UAT-uri componente se află incluse în lista *zonelor cu valoare naturală ridicată* (doar Filipeștii de Pădure nu se află în această zonă).

C. Agricultură este principala activitate economică din teritoriu, dar productivitatea sa este redusă din cauza condițiilor existente: cele mai multe ferme sunt mici și foarte mici, terenurile exploatațiilor agricole sunt fărâmițate iar dotările cu echipamente și utilaje sunt insuficiente. Mulți fermieri au sistemele de producție bazate pe o mecanizare învechită, de calitate slabă și clădiri/facilități inadecvate. Deasemenea, procesarea produselor agricole are nevoie de investiții pentru crearea de capacități noi, de echipamente și tehnologii modernizate, de fluxuri tehnologice care să permită respectarea noilor standarde comunitare și îmbunătățirea productivității. Principala susținere a dezvoltării activităților agricole este, în mare parte, existența fondurilor europene destinate agriculturii și dezvoltării rurale accesate în perioada de pre-aderare, cât și după 2007, și deasemenea, politicilor de susținere a fermelor din zona de munte.

În GAL Dealurile Sultanului formele asociative din agricultură sunt puțin dezvoltate. Asocierea pentru producție, procesare, marketing și comercializare, sau cel puțin pentru una din aceste componente, poate crește șansele de dezvoltare ale producătorilor și poate modifica structura ecosistemului agriculturii teritoriului.

Suprafața agricolă a teritoriului este de⁹ 295,74 km², adică 39,11% din suprafața totală a teritoriului, și este împărțită astfel: 147,57 km² (49,90% din suprafața agricolă) pășuni, 99,44 km² (33,62%) fânețe, 32,19 km² (10,88%) teren arabil, 16,42 km² (5,55%) livezi și pepiniere pomicole și doar 0,07 km² vii și pepiniere viticole. Localitățile cu suprafețele cele mai mari de pășuni și fânețe sunt: Valea Doftanei, Comarnic, Secăria și Valea Lungă, suprafețele de teren arabil însemnate sunt în special în Filipeștii de Pădure, dar și în Valea Lungă și Iledera (în zona de sud a teritoriului), iar livezile se întâlnesc, mai ales, în Comarnic, Adunați, Filipeștii de Pădure, Vârfuri și Talea.

Principala activitate este creșterea animalelor. La recensământul agricol din 2010 se înregistrau: bovine - 6320 capete (cele mai multe în Valea Doftanei - 1501 și Secăria - 829), ovine - 26133 capete, caprine - 2462 capete, porcine - 8544 capete, păsări - 157956 capete, albine - 3030 familii¹⁰, valorificându-se în special laptele și mierea și, într-o mai mică măsură, carnea. Suprafețele arabile sunt cultivate în principal cu porumb, grâu, floarea soarelui (în sudul teritoriului) dar și cartofi și legume. Se cultivă și pomi fructiferi, în special meri și pruni, și există un potențial deosebit pentru fructele de pădure. Principala problemă a produselor agricole ale teritoriului o reprezintă valorificarea lor, crearea unei

⁹ <http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo3&lang=ro&ind=AGR101B> pentru anul 2014

¹⁰ http://www.dambovita.insse.ro/phpfiles/RGA_2010_2.pdf, adresa nr. 90/06.01.2016 a Direcției Județene de Statistică Prahova

valori adăugate importante pentru a crește veniturile fermierilor.

Se produce de către fermierii din zonă cașcavea, caș afumat, urdă, telemea, brânză de burduf, țuică, gem și dulcețuri, zacuscă, păstrăv afumat, etc, dar valorificarea lor se face, în cea mai mare parte prin autoconsum în gospodărie, cu prietenii/cunoștințele în localitatea de domiciliu sau cu "orașenii" care vizitează case de vacanță. Puțini fermieri merg cu produsele la piață în orașele limitrofe teritoriului sau la târguri și festivaluri de profil. Deasemenea, fermele au dificultăți în integrarea pe piață și asigurarea standardelor obligatorii. Procesarea se confruntă cu lipsa spațiilor de producție și depozitare, echipamente uzate și conformarea cu regulile de igienă.

În acest context, exploatațiile agricole trebuie să fie sprijinite pentru a deveni competitive și creatoare de plus valoare. Trebuie prioritizate investițiile în sub-sectoare cu potențial deosebit, precum creșterea animalelor, pomicultură/arbuști fructiferi, apicultură și legumicultura în sere și solarii și sprijiniți fermierii pentru a participa la sistemele de calitate naționale și europene, în special la atestarea produselor tradiționale.

D. Industria, comerțul și serviciile nu reușesc să absoarbă forța de muncă locală, sectorul non-agricol nefiind dezvoltat la dimensiunea necesară. Există zone în cadrul teritoriului unde condițiile geografice sau politicile administrativ-economice au permis apariția unor investiții ce au generat importante locuri de muncă (ex. Filipeștii de Pădure, Poiana Câmpina, Comarnic sau Valea Doftanei), devenind chiar o sursă de ocupare și pentru locuitorii altor localități din teritoriu.

Situația în localitățile cu locuitori mai puțini, mai îndepărtate de centrele urbane și de principalele cai de comunicație, adică în Secăria, Talea, Adunați, Provița de Sus, Provița de Jos, Vișinești, Vârfuri, Valea Lungă și Iledera, este și mai severă, locurile de muncă sunt mai puține, diversificarea economică redusă astfel încât populația activă, în special tinerii, părăsesc treptat și definitiv teritoriul în căutarea unor condiții de viață mai ușoare și cu venituri mai mari în mediul urban sau în alte țări. Numărul mediu de salariați¹¹ în anul 2011 era de 5.241 (localitățile cu cei mai mulți salariați: Filipeștii de Pădure - 2689, Comarnic - 825, Poiana Câmpina - 622, Valea Doftanei - 317), iar în următorii 3 ani (2012, 2013, 2014) evoluția a fost negativă, înregistrându-se o scădere cu 5,78% (4.938 salariați în 2014).

Este important să stimulăm mediul de afaceri din teritoriu, contribuind atât la înființarea de noi activități non-agricole dar și la dezvoltarea celor existente, care să conducă la crearea de noi locuri de muncă, creșterea veniturilor populației și reducerea diferențelor dintre teritoriu și mediul urban limitrof. De asemenea, trebuie sprijiniți și

¹¹ <http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo3&lang=ro&ind=FOM104D>

fermierii care doresc să-și diversifice activitățile economice prin practicarea de activități non-agricole în vederea creșterii veniturilor și creării de alternative ocupaționale.

E. În ceea ce privește programele de *asistență și incluziune socială* acordată categoriilor de populație defavorizată, acestea constă doar în ceea ce se oferă prin intermediul administrației publice locale conform legislației specifice în vigoare, neexistând investiții în infrastructura socială care să completeze programele guvernamentale.

Au fost identificate categorii de populație supuse marginalizării, cu risc de sărăcie sau excluziune socială: copii și tineri, batrâni, femei, minorități etnice; proces accentuat de îmbatrânire; nivel scăzut de trai, acces redus la utilități și servicii superioare; nivel redus de educație și rate ridicate de abandon școlar; rată scăzută de ocupare și oportunități reduse de angajare. Pe de altă parte, teritoriul GAL prezintă instituții de învățământ, unități medicale, cămine culturale, însă nu și infrastructura socială. Astfel trebuie venit în întâmpinarea nevoilor comunităților marginalizate, cu risc de sărăcie sau excluziune socială, sprijinind investiții în infrastructura socială la nivelul căreia se vor putea desfășura diverse tipuri de servicii sociale adresate acestor comunități.

I.4. Comuna Vârfuri

I.4.1. Amplasament.

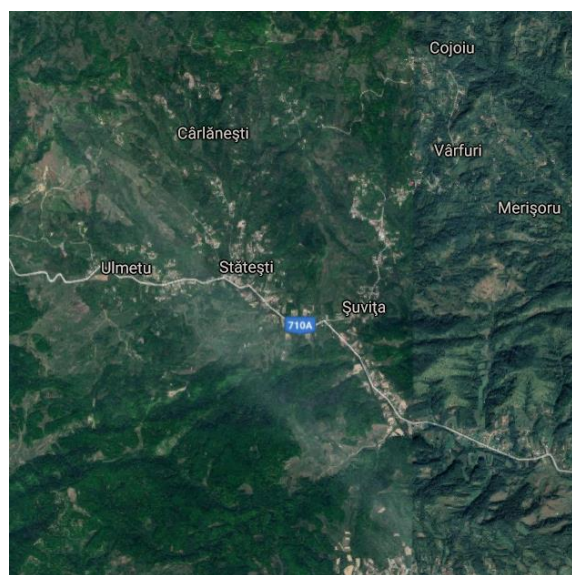
Comuna Vârfuri este situată în regiunea deluroasă a Munteniei, în partea central-nordică a județului Dâmbovița, la întretăierea paralelei de 45°15' latitudine nordică și 25°30' longitudine estică, având o altitudine ce variază de la 410 m (Valea Stârcului) la 731 m (Vârful Fusaru).

Este situată la o distanță de 30 km de municipiul Târgoviște, 9 km de orașul Pucioasa și 23 km de Moreni. Teritoriul comunei face parte din zona acoperită de Asociația Grupul de Acțiune Locală Dealurile Sultanului.

Suprafața comunei Vârfuri este de 22,06 km², respectiv 2206 ha.

Comuna este compusă din 7 sate și anume: Vârfuri, Cojoiu, Cărlănești, Merișoru, Ulmetu, Șuvița și Stătești.

Se învecinează la est cu comuna Vișinești prin culmea dealului „Prăvăcioru”, la vest

cu satul Diaconești - oraș Pucioasa prin muchia dealului Ulmetu, la sud cu comuna Valea-Lungă despărțită prin Valea Stârcului, dealurile Prigorile, Tigerului și Corboaica, iar la nord cu comuna Bezdead pe culmea dealurilor Cojoiu, Fusaru și Miercanu.

Teritoriul este străbătut de drumul județean DJ 710A Moreni - Pucioasa și alte drumuri comunale și ulițe legând gospodăriile și satele între ele.

Pe teritoriul comunei nu se află nicio cale ferată, cea mai apropiată gară fiind în municipiul Târgoviște. Aeroportul internațional

București-Otopeni se află la circa 100 km.

I.4.2. Istoria așezării.

La începutul secolului al XX-lea, Vârfurile era o comună rurală în județul Dâmbovița, plaiul Ialomița-Dâmbovița, din care făceau parte șase cătune: Vârfurile, Valea Rea, Cojoiul, Cârlanești, Strâmbul și Șuvița, cu 1300 locuitori. În comună exista o biserică, o școală, iar locuitorii produceau porumb, prune, aveau pădure multă, apoi vaci, boi. Principalele dealuri menționate la începutul secolului trecut erau Privăcarul, Fusarul, Miercanul, Ulmetul și Băloiul, apoi pâraiașele Valea Rea și Strâmbul.¹²

La începutul comuna s-a numit "Vârful". Potrivit unor surse istorice, satul s-a desprins din Bezdead, cel mai mare sat din nordul județului, atestat documentar încă de pe la anul 1531. Desprinderea ar fi avut loc între anii 1700-1730, iar satul a ajuns să fie atestat de sine stătător la 1810 cu denumirea de "Vârful". Așezarea a ajuns să cuprindă șapte sate și anume: Vârfuri Centru, Cojoiu, Cârlanești, Valea Rea sau Merișor, Strâmbu sau Ulmet, Șuvița și Stătești.¹³

Numele comunei provine aproape sigur de la configurația terenului, cu multe dealuri și văi abrupte, iar denumirea satelor ar provenii astfel:

Vârfuri Centru: i se spune așa pentru că se situează în centrul comunei și a fost până la alunecarea de teren din 1980 centrul administrativ al acesteia. Aici este situată Biserica, au fost primăria, miliția, căminul cultural și alte instituții ale comunei.

Cojoiu: se situează în partea de nord a comunei. Se bănuiește că numele i-ar veni fie de la *cojoieni*, locuitori care se ocupau cu paza pădurilor pe moșiile boierești, fie de la dealul Cojoiu.

Cârlanești: se situează tot în partea de nord a comunei. De aici se spune că provenea un moșnean din Bezdead, cu numele de Cârlan și de aceea locul i s-a spus Cârlanești. Legende spun că aici creșteau căpitanii lui Mihai Viteazul "cârlanii" (caii tineri) și de aici ar proveni denumirea. O altă explicație menționată de localnici ar fi prezența crescătorilor de oi, satul fiind cunoscut după activitățile de păstorit.

Merișoru: era cunoscut în vechime sub numele de Valea Rea datorită amplasării într-un teren inaccesibil, mai ales pe timp ploios sau iarna. Potrivit monografiei Vârfuri, localnicii folosesc în continuare numele vechi, de Valea Rea, nume care "i se potrivește și acum și probabil și pe viitor".

Ulmetu: era cunoscut drept satul Strâmbu, nume care se presupune că ar veni de la pâraul care curge cotit în zonă. Denumirea de Ulmetu, înaintează monografistul Vasile Brezeanu ideea, ar veni de la existența în zonă a unor păduri de ulmi.

¹² George Ioan Lahovari et. al., *op.cit.*, vol. V, p. 769.

¹³ Vasile Brezeanu, *Vârfuri, scurtă istorie. Pagini de monografie, ediția a II-a*

Șuvița: se află în partea de sud a comunei, de-a lungul pâraiașului cu acest nume, de unde pare că a luat și denumirea. S-a format mai târziu decât Cojoiu, Valea Rea sau Ulmetu. În prezent este și centrul comunei, de când au fost mutate aici primăria și celelalte instituții locale, ca urmare a alunecărilor de teren din 1980.

Stătești: este satul care a apărut ultimul în statisticile comunei, în anul 1864. Se presupune că își trage numele de la un anume State, probabil unul din primii locuitori ai zonei. Urmașii și-au luat numele de Stătescu și de acolo și denumirea satului.

Nu există dovezi că pe teritoriul acestei comune ar fi existat așezare omenească organizată până cu aproximativ 300 de ani în urmă, satul luând ființă din populațiile unor sate mai vechi din jur, anume Bezdead, Șerbănești, Glodeni ori Valea Lungă, aflate pe moșiile unor moșneni din aceste sate, grupându-se cu timpul într-o unitate administrativă atunci când au reușit să-și formeze un nucleu în jurul unei biserici și să constate că se pot administra singuri, ori a apărut o lege care să oblige o organizare administrativă nouă.

Au existat locuitori pe aceste meleaguri încă de pe la anii 1730, desigur foarte puțini și foarte răspândiți prin poieni și păduri, pe vârful dealurilor ori pe văi, câte o familie sau mici grupuri cu puține legături între ei, unde aveau o locuință destul de simplă, o colibă făcută din pari înfipti în pământ, îngrădiți cu nuiele lipite cu pământ sau un bordei, toate învelite cu paie sau coceni de porumb. În jur, dacă era pământ acoperit de copaci ori altă vegetație, defrișau, își făceau teren pentru fâneată și pășune, pentru culturi și plantații de pomi.

În această zonă se presupune ca primii oameni erau fugari ori moșneni din Bezdead, în zona de nord, ori clăcași pe moșiile moșnenilor din Șerbănești (pe care îi putem categorisi mici moșieri), sau veniți din Valea Lungă (Radu Tătaru și Grigore Fălcută), care și ei stăpâneau niște mici moșii.

Prima atestare documentară administrativă o găsim în “Cartografia Județului Dâmbovița” la pagina 11. Se crede că satul a luat ființă sau mai precis a fost populat chiar de pe la anul 1700, bazându-se pe câteva argumente și anume:

- satele din jur, atestate documentar mult mai înaintea acestui sat, Șerbănești din anul 1538, Moțăieni din 1639, Glodeni din 1612, Pietrosița din 1592, Bezdead (care este considerat de unii istorici sat mamă pentru Vârfuri) din 1571, iar în Cartografia din 1810, nu avea o populație mult diferită de cea din prezent.

- un alt argument este și acela că dacă în 1810 Popa Anghel, fiul lui Popa Banu, avea 50 de ani și fusese preot în anul 1792, probabil că Popa Banu era înaintat în vârstă și slujise ca preot de pe la 1720-1730 când colectivitatea de aici avea biserica și se constituise ca sat, deși avea o populație de ordinul zecilor de persoane; o creștere demografică rapidă cunoscută după 1800, nu putea să aibă loc înainte, deoarece lipsea

total asistența medicală la sate și deși se nășteau mulți copii, mureau de mici, așa că nu se poate lua în calcul o creștere demografică precum cea din a doua jumătate a secolului XIX sau prima din secolul următor.

Preotul Stelian Vârfureanu a spus că satul ar fi luat ființă atunci când niște păstori, ce veneau vara cu vitele la păscut pe poienile din acest sat, s-au hotărât să se stabilească aici, venind și cu familiile, construindu-și locuințe (care în acele timpuri erau destul de simple), adăposturi de vite, având pășuni și loc de fâneată destul și fiind scutiți de a mai transporta furajele acolo unde ar fi stat.

Secolul XX a fost un secol marcat de multe schimbări și realizări de interes obștesc și de creșterea nivelului de trai și gradului de civilizație al populației.

În 1911 s-au inaugurat biserica din piatră cioplită și școala din centru, cu două clase și cancelarie.

În 1923 s-a construit monumentul eroilor.

În 1925 s-a terminat construcția școlii din Ulmet, din cărămidă, cu două clase și cancelarie.

În anii 1925-1926 s-a construit școala Cojoiu cu două săli de clasă din bârne.

În anul 1928 s-a terminat și construcția școlii din Cărlănești, din bârne, cu o singură clasă.

În 1936 s-a terminat construcția unui nou local de primărie, din cărămidă, cu patru camere și o sală pentru adunări populare.

În 1947 s-a mărit spațiul de învățământ la școala Vârfuri centru, cu două săli de clasă, iar în 1961 s-au mai construit trei săli. După cutremurul din 1940 s-au făcut reparații la o sală de clasă de la școala din centru, care fusese deteriorată, precum și la cea din Cojoiu.

Un pas mare spre civilizație s-a făcut în perioada 1947-1950, prin electrificarea comunei.

În anul 1947 s-a început modernizarea centrului comunei, care era atunci lângă Biserică și monument. Au fost construite un Cămin Cultural cu sală pentru spectacole și cinematograf, cu o sală pentru bibliotecă, o clădire care adăpostea poșta, telefoanele, o grădiniță de copii și un magazin universal al cooperativei.

După 1980, când s-a produs marea alunecare de teren și când toate aceste clădiri au fost afectate și demolate la numai câțiva ani de la darea în folosință, centrul s-a mutat pe Șuvița, primăria în clădirea dispensarului, căminul în niște barăci lăsate de Schela petrolieră, grădinița într-o casă închiriată și s-a pornit din nou la noi construcții, dar numai pentru căminul cultural și bibliotecă, pentru o nouă grădiniță care ulterior a fost folosită până astăzi pentru sediul primăriei, un bloc de locuințe care a găzduit în câteva camere,

centrala telefonică, desființată ulterior și poșta, care funcționează acolo și în prezent.

Între anii 2000 și 2011 s-au realizat alte lucrări importante care au schimbat mari părți din comună, asfaltarea drumurilor principale spre Pucioasa, ce străbat Ulmetul, o mică parte din Stătești și Suvita și ulterior și a drumului principal Șuvita-Cojoiu și o parte din Valea Rea, construirea bazei sportive, reabilitarea Căminului Cultural, construirea After School, acțiunea de colectare a deșeurilor, construirea releului pentru telefonie mobilă, televiziunea prin cablu, achiziționarea unor utilaje și echipamente pentru gospodărirea comunală, înființarea centrului P.A.P.I (punct acces persoane la informație), modernizări la școală și primărie, încălzire centrală la școală, primărie și biserică.

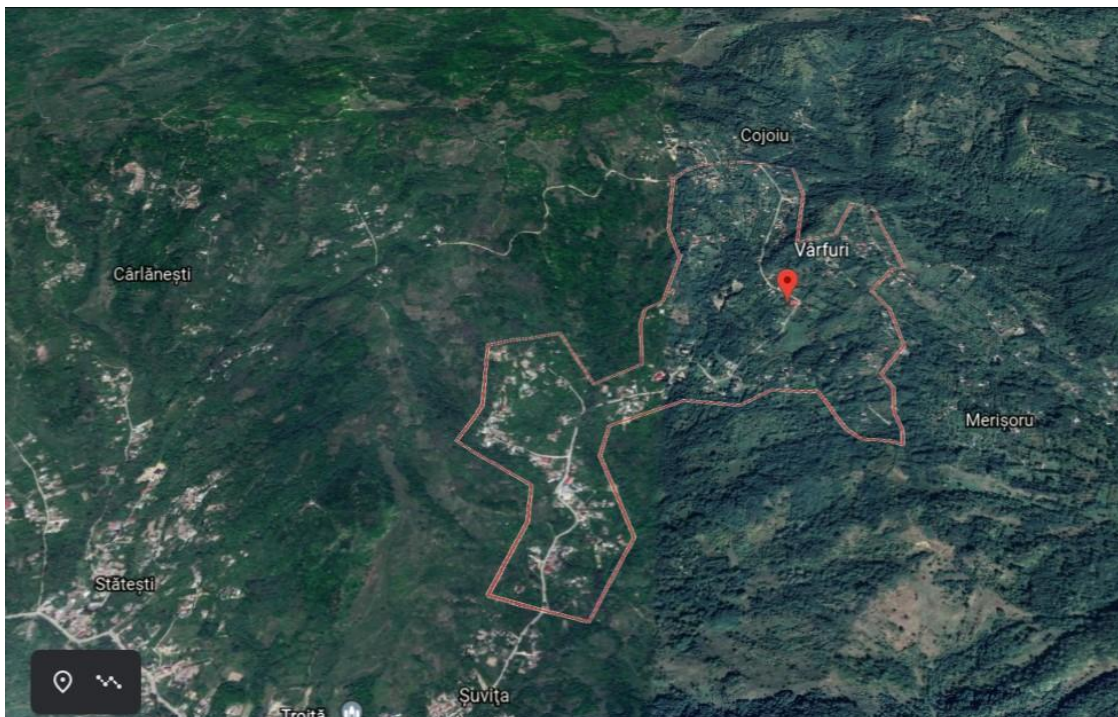
O parte din aceste investiții s-au realizat prin utilizarea de fonduri nerambursabile europene sau naționale:

<i>Nr. crt.</i>	<i>Denumire program de finanțare</i>	<i>Titlul proiectului și numărul contractului de finanțare</i>	<i>Data finalizării</i>	<i>Valoarea sprijinului (euro)</i>
1	PNDR 2007-2013, Măsura 322 FEADR	"Modernizare drumuri de interes local și achiziționare utilaj multifuncțional terasier, extindere rețea publică de iluminat, modernizare cămin cultural, înființare after school în comuna Vârfuri, județul Dâmbovița", C322010931600074	2013	2.480.045
2	FEADR	"Modernizare drumuri satești în satele Stătești și Cărlănești, comuna Vârfuri, județul Dâmbovița", C413322011231663817	2015	199.911
3	FEADR	"Dotare instituții învățământ în comuna Vârfuri, județul Dâmbovița", C413322011231663816	2014	43.888
4	FEADR	"Dotare sediu primărie în comuna Vârfuri, județul Dâmbovița"	2015	13.133
5	PNDL II	"Modernizare sistem de alimentare cu apă în comuna Vârfuri, județul Dâmbovița"	În derulare	739.992
6	PNDL II	"Realizare dispensar medical rural sat Vârfuri, comuna Vârfuri, județul Dâmbovița"	În derulare	271.410
7	PNDL II	"Modernizare drumuri de interes local în comuna Vârfuri, județul Dâmbovița"	În derulare	1.122.340
8	PNDR 2014-2020 FEADR	"Achiziție dotări pentru serviciul de gospodărie comunală"	2020	40.625

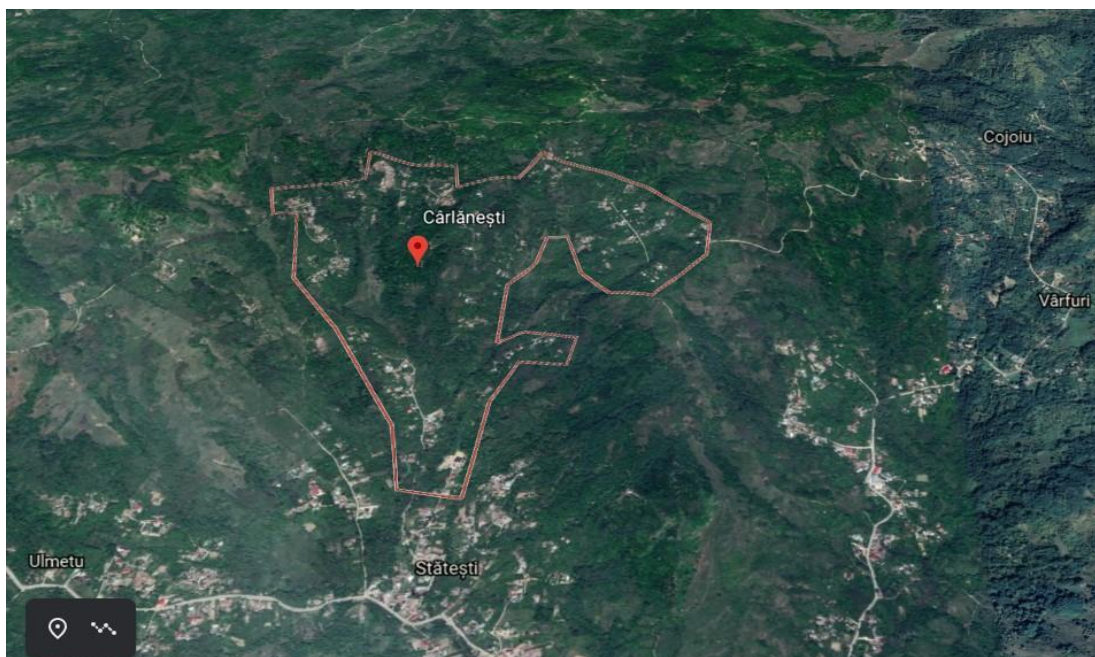
I.4.3. Structura administrativă

Din punct de vedere administrativ, satele componente ale comunei Vârfuri sunt:

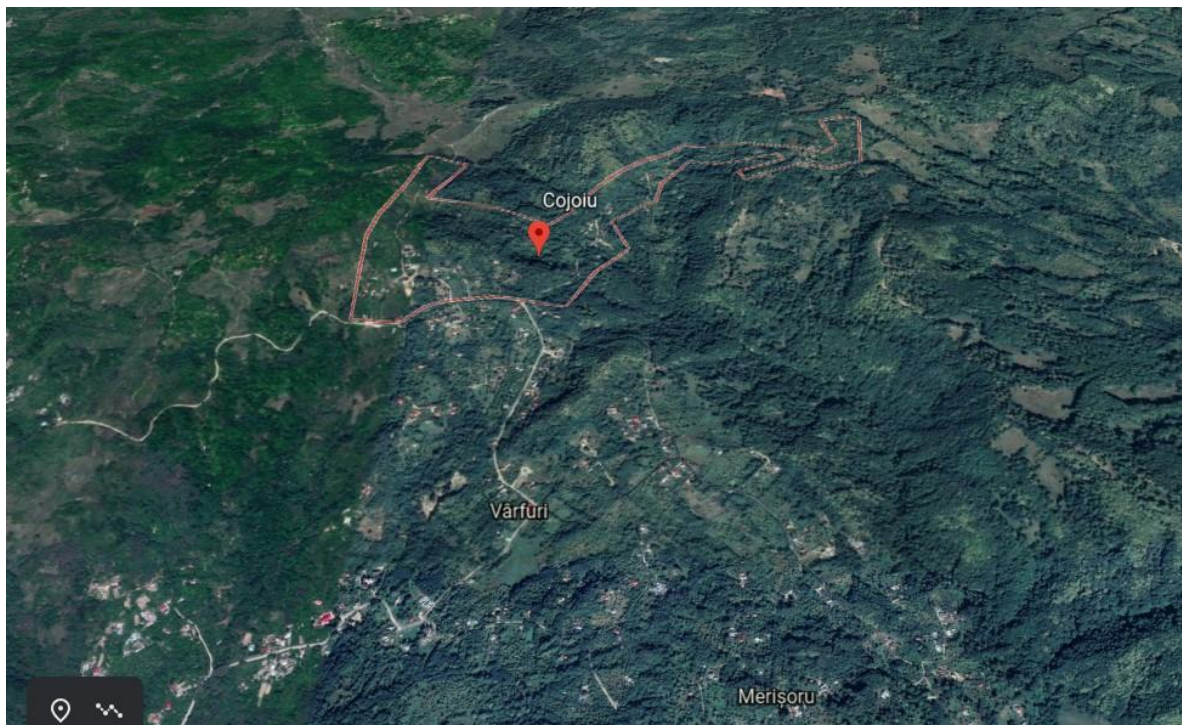
- ✓ *Satul Vârfuri*, ocupă partea de mijloc a comunei. Are o suprafață de 5,54km².

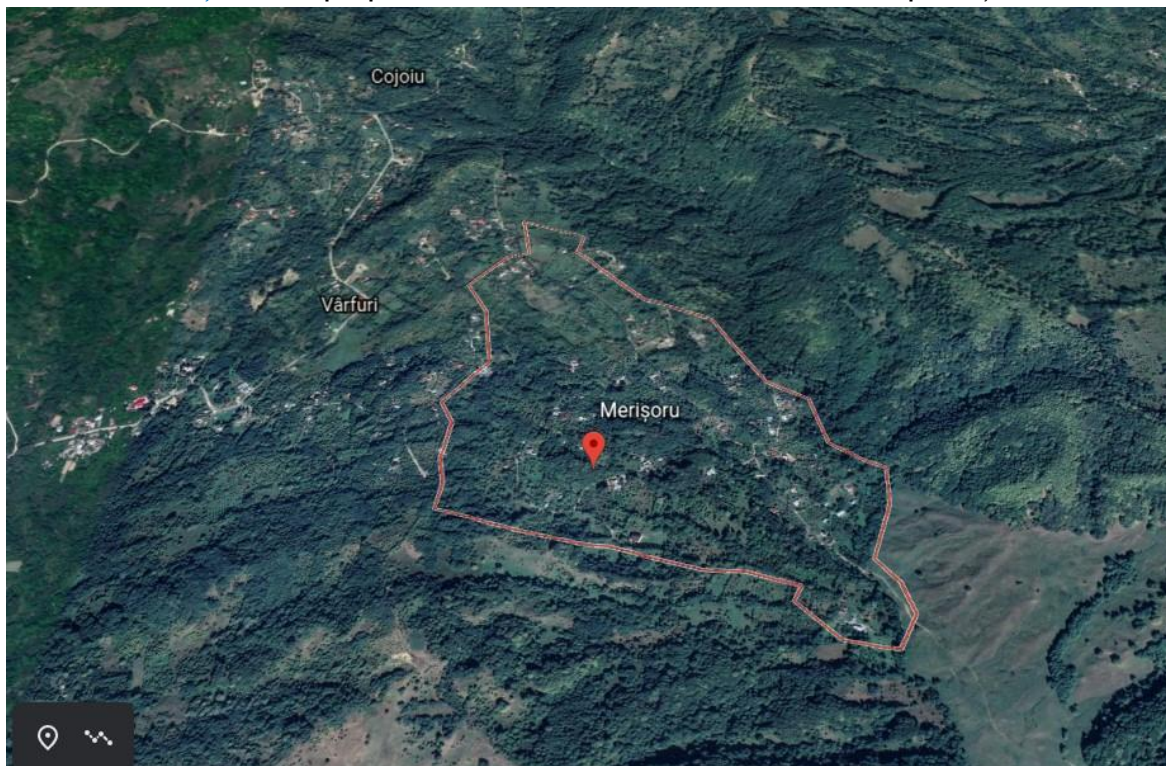
- ✓ *Satul Cărlănești*, ocupă partea de nord a comunei. Satul are o suprafață de 4 km²;

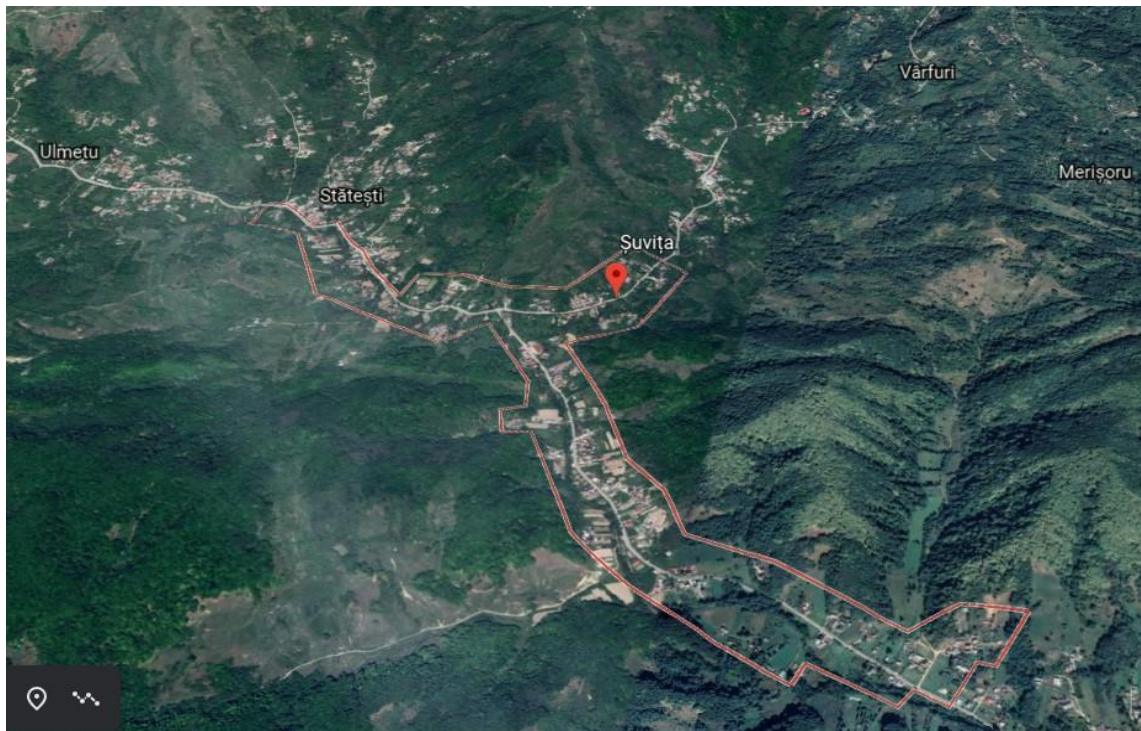
- ✓ *Satul Cojoiu* ocupă partea de nord-est a comunei. Satul are o suprafață de 2km².

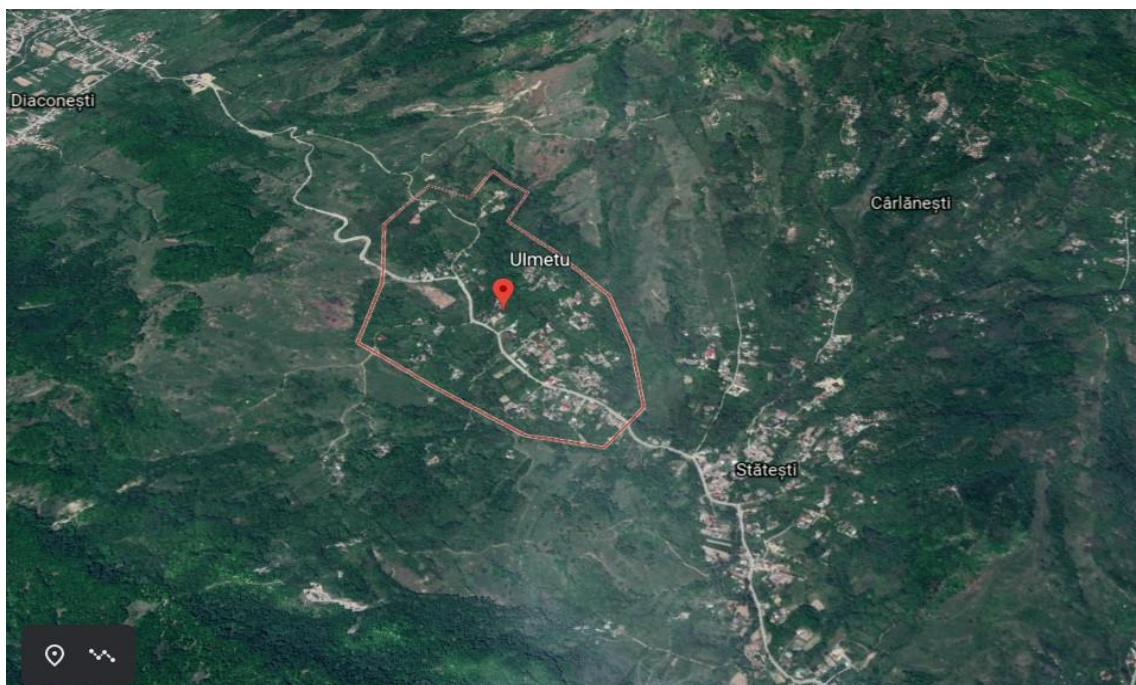
- ✓ *Satul Merișoru* ocupă partea de sud-est a comunei. Are o suprafață de 3,5 km².

- ✓ *Satul Șuvița*, este acum reședința administrativ-teritorială. Are o suprafață de 2,5 km².

- ✓ *Satul Ulmetu*, care, înainte de împărțirea administrativ teritorială a țării din 1968, se numea Strâmbu, după numele apei ce străbate acest sat, care pe vremuri se numea Strâmba, din cauza coturilor multe ce le făcea drumul său, are o suprafață de 4,5 km².

Comuna Vârfuri este persoană juridică de drept public, cu capacitate juridică deplină și patrimoniu propriu, subiect juridic de drept fiscal, titular al codului de înregistrare fiscală și ale conturilor deschise la unitățile teritoriale de trezorerie, precum și la unitățile bancare, titular al drepturilor și obligațiilor ce decurg din contractele privind administrarea bunurilor care aparțin domeniului public și privat, precum și din raporturile cu alte persoane fizice sau juridice, în condițiile legii.

Autoritățile administrației publice prin care se realizează autonomia locală în Comuna Vârfuri sunt:

- ✓ Consiliul Local al comunei Vârfuri, ca autoritate legislativă locală;
- ✓ Primarul Comunei Vârfuri, ca autoritate executivă.

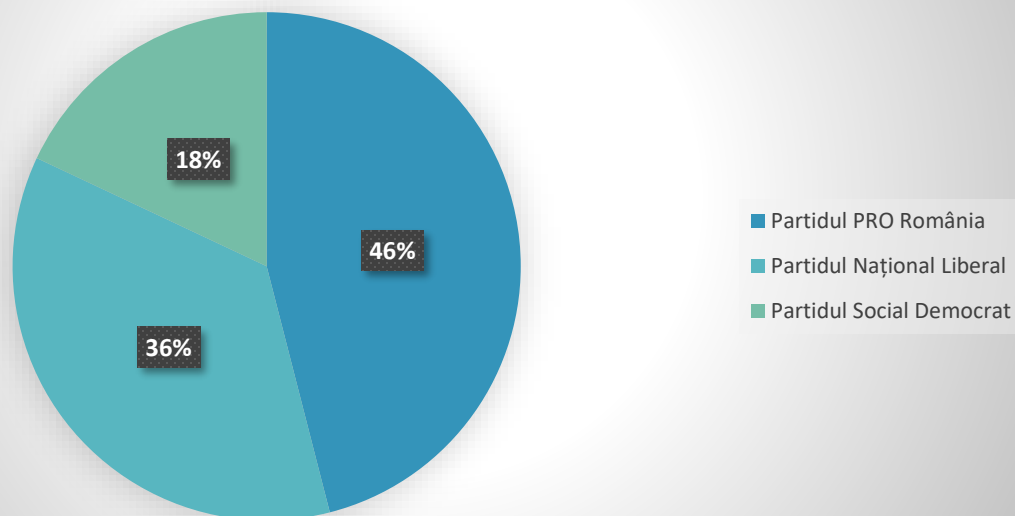
Primarul asigură respectarea drepturilor și libertățile fundamentale ale cetățenilor, a prevederilor Constituției, precum și punerea în aplicare a legilor, a decretelor Președintelui României, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, a hotărârilor consiliului local; dispune măsurile necesare și acordă sprijin pentru aplicarea ordinelor și instrucțiunilor cu caracter normativ ale miniștrilor, ale celorlalți conducători ai autorităților administrației publice centrale, ale prefectului, precum și a hotărârilor consiliului județean, în condițiile legii.

Primarul, viceprimarul, secretarul comunei și aparatul de specialitate al primarului constituie primăria, o structura funcțională cu activitate permanentă, care duce la îndeplinire hotărârile consiliului local și dispozițiile primarului, soluționând problemele curente ale comunității locale.

Comuna Vârfuri este administrată de un primar și un consiliu local compus din 11 consilieri. Primarul, Bănanu Răzvan, de la Partidul PRO România, a fost ales în 2020. Începând cu alegerile locale din 2020, consiliul local are următoarea componență pe partide politice:

	Partid	Consilieri	Componenta Consiliului						
	Partidul PRO România	5							
	Partidul National Liberal	4							
	Partidul Social Democrat	2							

STRUCTURA POLITICĂ A CONSILIULUI LOCAL VÂRFURI

I.4.4. Populația

Localitatea Vârfuri are o populație totală de **1.824 de locuitori** și o densitate de **82,68 locuitori/kilometru pătrat**, în conformitate cu datele disponibile la Institutul Național de Statistică pe anul 2020.

Localitate	INFORMAȚII GENERALE: SUPRAFAȚĂ/POPULAȚIE/DENSITATE		
	Suprafață (kmp)	Populație (locuitori)	Densitate (loc/kmp)
Vârfuri, județul Dâmbovița	22,06	1.824	82,68

Sursa: Institutul Național de Statistică, Anul 2020 (conform ultimelor date disponibile)

În cazul indicatorului "populație" a fost menționată populația după domiciliu la 01.01. 2020.

La nivelul localității Vârfuri, repartizarea populației pe sexe și pe grupe de vârstă se prezintă în felul următor:

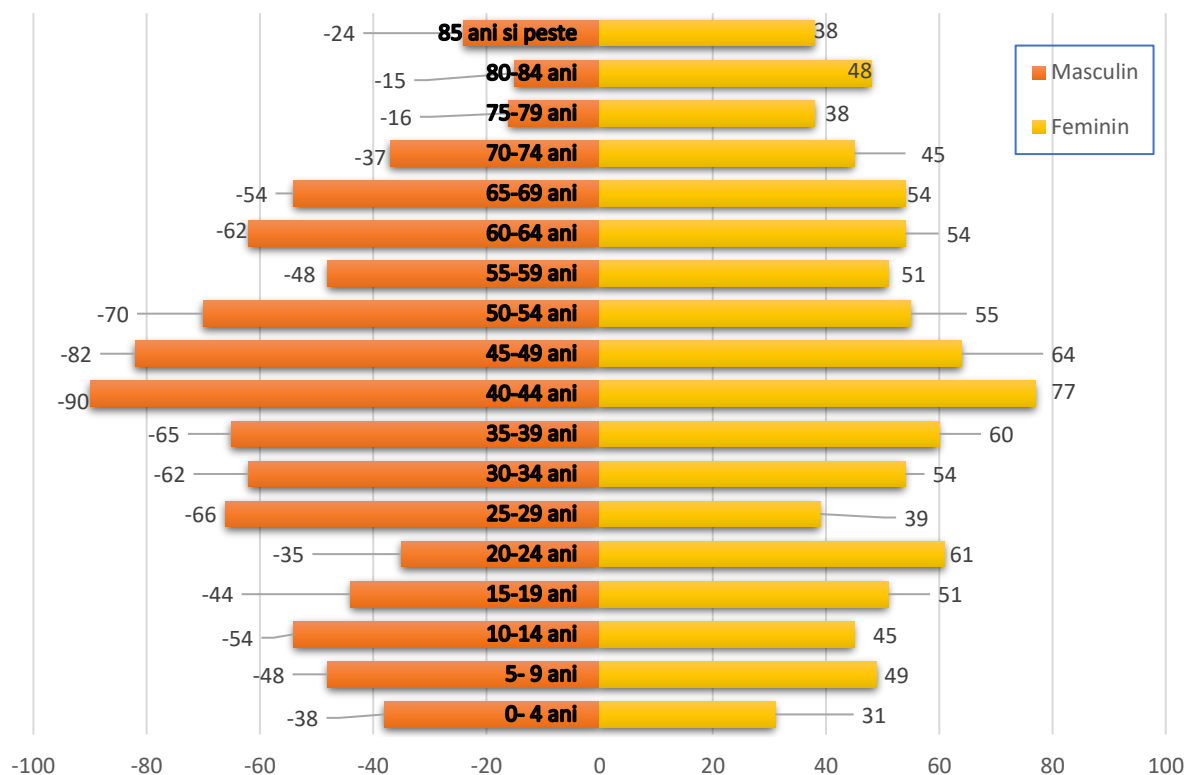
Grupa de vârstă	SITUAȚIA REPARTIZĂRII POPULAȚIEI PE GRUPE DE VÂRSTĂ LA NIVELUL COMUNEI VÂRFURI, JUDEȚUL DÂMBOVIȚA			
	Total			
	Persoane	%	Masculin	Feminin
0- 4 ani	69	3,78%	38	31
5- 9 ani	97	5,32%	48	49
10-14 ani	99	5,43%	54	45
15-19 ani	95	5,21%	44	51
20-24 ani	96	5,26%	35	61
25-29 ani	105	5,75%	66	39
30-34 ani	116	6,36%	62	54
35-39 ani	125	6,85%	65	60
40-44 ani	167	9,15%	90	77
45-49 ani	146	8,01%	82	64
50-54 ani	125	6,86%	70	55
55-59 ani	99	5,43%	48	51
60-64 ani	116	6,36%	62	54
65-69 ani	108	5,92%	54	54
70-74 ani	82	4,50%	37	45
75-79 ani	54	2,96%	16	38
80-84 ani	63	3,45%	15	48
85 ani si peste	62	3,40%	24	38
TOTAL	1842	100,00%	883	959

*Sursa: Institutul Național de Statistică, Anul 2020 (conform ultimelor date disponibile)
A fost menționată populația după domiciliu la 1 ianuarie 2020.*

Din totalul locuitorilor cu domiciliul înregistrați la nivel local în anul 2020, 910 (49,89% din total) erau de sex masculin, iar 914 (50,11%) de sex feminin. Distribuția pe sexe la nivelul grupelor de vârstă înregistrează totuși unele variații: bărbații sunt mai numeroși în cazul persoanelor tinere și adulte, pe fondul nașterii mai multor băieți și a ratei mai reduse de migrație la vârstă adultă, în timp ce femeile devin net majoritare după vârsta de 70 de ani, pe fondul speranței de viață mai ridicate.

În ceea ce privește structura populației pe grupe mari de vârstă, la nivelul anului 2020, 14,53% dintre locuitori aveau vârsta între 0 și 14 ani, 58,88% între 15 și 59 de ani, iar 26,59% împliniseră vârstă de 60 de ani.

Piramida vârstelor la nivelul comunei Vârfuri în anul 2020

Structura pe grupe de vârstă indică faptul că ponderea populației în vârstă de muncă 20 - 64 ani reprezenta, în anul 2020, 60,03% din total populație comună, în timp ce ponderea persoanelor cu vârstă de peste 65 de ani era de 20,23%. Fenomenul de îmbătrânire are un trend ascendent, dar populația comunei Vârfuri nu este mai îmbătrânită decât media UE - 27. În 2019, peste o cincime (20,3%) din populația UE-27 avea vârsta de 65 de ani sau mai mult. (Sursa: https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php?title=Population_structure_and_ageing/ro)

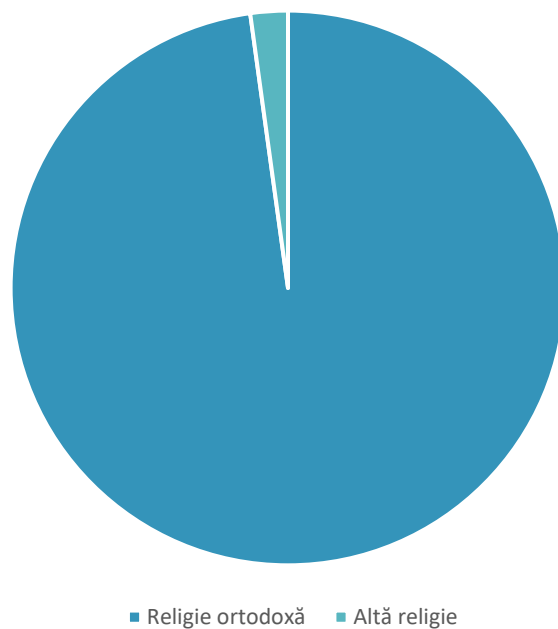
Piramida vârstei locuitorilor are o bază relativ îngustă, mai ales la grupele de sub 25 de ani, ca urmare a reducerii treptate a natalității după 1990. Zona mediană a piramidei, care corespunde populației apte de muncă este foarte bine reprezentată, mai ales în cazul persoanelor de sex masculin cu vârsta de 40-59 de ani, corespunzând ratei ridicate a natalității din perioada comunistă (mai ales din anii 70, așa-numiții "decreței"). Vârful piramidei este unul relativ larg, mai ales în cazul femeilor trecute de vârsta de 70 de ani.

Așadar, baza demografică a comunei Vârfuri este una precară și anunță o amplificare a fenomenului de îmbătrânire demografică în următorul deceniu, pe fondul ponderii scăzute a populației tinere și a apropierei generației "decreștelor" de vârsta de pensionare, pe care o atinge în jurul anului 2030. Această configurație face ca perspectivele cu privire la resursele de muncă din comună să fie negative, numărul tinerilor care ating maturitatea fiind mai redus decât al celor care ajung la vârsta de pensionare.

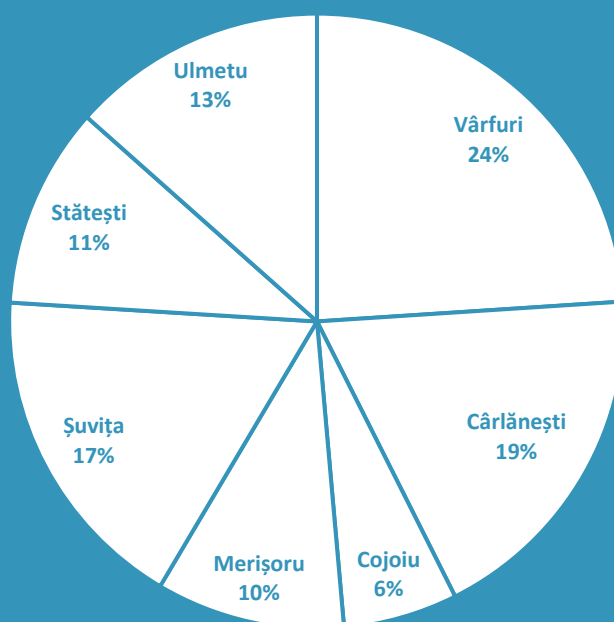
La nivelul comunei Vârfuri fenomenul de îmbătrânire este îngrijorător. Ca informații reținem că într-o perioadă de 102 ani, între 1810 și 1912, populația a crescut cu 2455 de persoane. Din 1912 până în 1930, înregistrăm o creștere de 632 de persoane. Având în vedere datele statistice, populația comunei a cunoscut o creștere continuă până prin anii 1940-1950, după care a urmat o stagnare până prin 1985, când a început o descreștere accelerată ce se înregistrează și azi.

Componența confesională a comunei Vârfuri

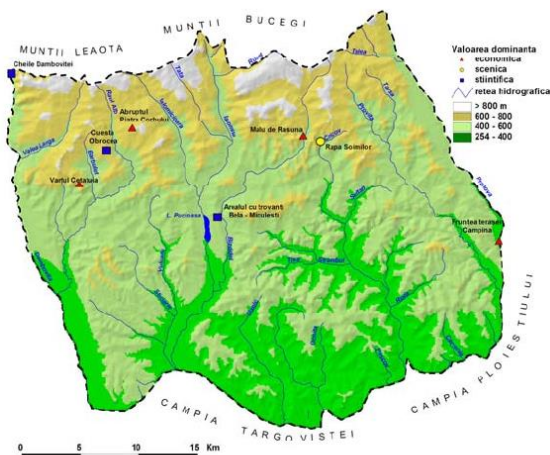
DISTRIBUȚIA POPULAȚIEI DIN COMUNA VÂRFURI PE SATE

I.4.5. Cadrul natural

Relieful

Geomorfologic, teritoriul acoperit de comuna Vârfuri aparține zonei Subcarpaților Ialomiței (subgrupă a Carpaților de Curbura) și a dealurilor subcarpatice cu altitudini de 500-600m cu trecere spre câmpia piemontană a Cricovului Dulce și prezintă în totalitate

un relief de deal. Relieful este pe frământat, permițând dezvoltarea pășunilor și fânețelor, dar și a pădurilor de stejar, fag, frasin.

Subcarpații Ialomiței formează treapta colinară înaltă ce constituie partea central-nordică a județului Dâmbovița. Sunt alcătuiți dintr-o asocieră de dealuri și depresiuni dispuse în lungul văilor principale. Un prim aliniament îl formează Subcarpații interni,

alcătuiți din fliș cretac și paleogen, în care se dezvoltă pineni prelungi cu înălțimi de 800-900 m, situați la baza masivelor Bucegi și Leaota. În lungul văilor apar primele depresiuni de contact: Moroieni-Pietroșița pe Ialomița și Runcu pe Ialomicioara. Spre sud se află o succesiune de dealuri și depresiuni: Dl. Micloșanilor (800 m), Dealul Mare, Dl. Platul Sârnei, Depr. Bărbulețu-Râul Alb și Depr. Bezdead. Alternanța gresiiilor, marelor și argilelor puternic cutate, a sinclinalelor și anticlinalelor face ca eroziunea să fie intensă, procesele de versant foarte active, iar în lungul principalelor văi apare un nou uluc depresionar: Voinești-Aluniș-Vulcana-Pucioasa-Vișinești-Sultanu-Valea Lungă.

Acțiunea factorilor modelatori externi au determinat formarea unui relief cu pante accentuate și medii, în funcție de natura geologică a fundamentului. Din acest punct de vedere se remarcă în zonă o fragmentare a reliefului relativ accentuată, dată de rețeaua hidrografică secundară care are caracter torențial.

În zona de sud a teritoriului, Subcarpații externi, alcătuiți din depozite miopliocene, mai puțin dure, formează o treaptă mai coborâtă și relativ mai uniformă de unde și denumirea frecventă de plaiuri (Plaiul Măgurei, Plaiul Cărpiniș etc.). Sinclinala și anticlinala sunt acoperite de o cuvertură groasă de pietrișuri și nisipuri în care apele au sculptat un șir de depresiuni (Doicești, Ocnita, Iedera-Moreni). Față de zona de câmpie din sud, dealurile subcarpatice se termină prin denivelări de 40-60 m, întrerupte în dreptul văilor mari de golfuri de câmpie care pătrund printre acestea.

Astfel, *comuna Vârfuri* este situată în regiunea deluroasă a Munteniei, având o altitudine ce variază de la 410m, Valea Stârcului și 731m dealul Fusarul, deasupra nivelului mării și ocupând o suprafață de 25 km².

Se găsește la o depărtare de 30 km de municipiul Târgoviște și este așezată în partea de nord-vest a județului Dâmbovița. Se învecinează la est cu comuna Vișinești prin culmea dealului "Prăvăciorul", la vest cu satul Diaconești - oraș Pucioasa - prin muchia dealului Ulmetul, la sud cu comuna Valea Lungă despărțită prin Valea Stârcului, dealurile Prigorile, Tigerului și Corboaica, iar la nord cu comuna Bezdead pe culmea dealurilor Cojoiu, Fusarul și Miercanul.

Pe raza localității Vârfuri nu există luciu de apă. Apele sunt subterane și asigură necesarul de apă potabilă a populației. Putem considera pârâiașe apa Strâmbului, a Șuviței, a Corboaicei, a Văii-Rele și Valea -Neagră, iar vâlcelele pe care le alimentează acestea, cum ar fi cele care vin din Cârlnănești, Stătești și Cojoiu. Când abundă apa, apar vâlcelele, care dispar când nu mai sunt alimentate din precipitații.

Datorită acestei distribuții a reliefului, teritoriul comunei Vârfuri se află în *Zona Montană a României* (conform Ordinului 97/2019 emis de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale), un areal special, de interes național, cu un imens potențial economic, social, cultural și de mediu, dar și marcat de constrângeri naturale permanente care duc la limitarea considerabilă a posibilităților de utilizare a terenului agricol din cauza condițiilor de climă, pantelor, fertilității scăzute a solului și substratului geologic.

Clima

Teritoriul comunei Vârfuri aparține ținutului climatic al Subcarpaților.

Clima Subcarpaților prezintă caracteristici climatice intermediare între ținutul cu clima de câmpie caracterizat prin veri calde, cu precipitații moderate și ierni nu foarte reci, cu viscole rare și intervale de încălzire frecvente care duc la topirea stratului de zăpadă și sectorul cu climă continental moderată, caracterizată prin veri răcoroase, cu precipitații abundente și ierni foarte reci, cu viscole frecvente și strat de zăpadă stabil pe o perioadă îndelungată.

Climatul este blând temperat, influențat de climatul de luncă al Cricovului, dar și al Ialomiței. În această regiune sunt înregistrate următoarele valori:

- temperatura medie anuală a aerului: între +8,5°C și + 10°C
- temperatura medie absolută:+28°C;
- temperatura minimă absolută a aerului: - 24°C;
- temperatura maximă absolută a aerului: + 38°C;
- adâncimea maximă de îngheț: între 0,85 m și 0,9 m;

- precipitațiile medii anuale: între 650 și 750 mm/mp.

Situarea comunei într-o mică depresiune determină o climă mai blândă ca în alte localități din jur. Neavând corespondența deschisă spre munți, nu există curenți mai reci caracteristici văilor marilor râuri, care vin din munți și se scurg spre zonele de câmpie, iar pădurile care îmbracă dealurile atenuează forța vânturilor. Putem afirma astfel, că aici există un microclimat propriu într-o zonă ferită atât de gerurile mari aduse de curenți reci, cât și de biciuirea vânturilor de iarnă al căror vâjâit se aude numai pe vârful dealurilor împădurite, dar și de valurile de căldură din zilele caniculare de vară.

Resursele naturale

Resursele naturale ale teritoriului sunt strâns legate de relieful zonei. Se observă ponderea mare a pădurilor, adică 784 ha, pășunilor și fânețelor, adică 411 ha, ceea ce indică cele mai importante resurse creatoare de valoare adăugată: creșterea animalelor (bovine, ovine, caprine) în special pentru lapte și exploatarea lemnului. Deasemenea, există, datorită potențialului pedologic al solului și suprafețe însemnate ocupate de livezi, ceea ce presupune existența și dezvoltarea în teritoriu și a pomiculturii.

Pământul nu se pretează la lucru mecanizat, nefiind destul de productiv. Subsolul nu este prea bogat, aici găsindu-se zăcăminte mici de petrol, dar după câțiva ani sondele au fost abandonate. Mai există sare și sulf, dar în cantități mici, greu de exploatat, folosindu-se numai saramura din câteva izvoare. Este posibil ca aceste ape să aibă și proprietăți terapeutice.

Vegetația și fauna

Vegetația este condiționată de relieful și de elementele pedoclimatice, întâlnindu-se o dispunere etajată a acesteia. Pe suprafața ocupată de pădure vom întâlni pădurea bine închegată cu arbori bătrâni, cu asociații de plante caracteristice, de asemenea arboret tânăr în diferite faze de dezvoltare, dar și suprafețe mai mari ocupate de tufărișuri alternând cu pajiști destul de întinse.

Pământul este prielnic pentru o gamă largă de pomi autohtoni, și anume: meri, peri, pruni, cireși, piersici, caiși, zarzări, gutui și nuci. Alunii și cornii, precum și măceșul, murul și zmeurul cresc pe marginea pădurii.

În păduri găsim stejarul, fagul, carpenul, ulmul, plopul, sălcii și salcâmul și se mai pot găsi și alte plante din care:

- plante cu flori: ochiul boului, steluțe-vinete, bănuți, gălbioara, regina nopții, lăptuca, mușetel, cicoarea, susaiul, râia;
- plante fără flori: feriga, feriguța, mușchiul

Fauna comunei Vârfuri este reprezentată de specii destul de numeroase pe culmile dealurilor, prin ape, prin desișul pădurilor, sub învelișul de frunze, în pământul negru al pădurilor se adăpostește o mare lume de ființe, de la cele mai mici și nevoiașe care își ascund pe unde pot umila lor existență și până la speciile cele mai mari și sălbatice. Raportul stabilit de natură între mediul natural și faună, îi asigură acesteia o situație dintre cele mai satisfăcătoare pe lângă factorii geografici.

În evoluția faunei însă, schimbarea ocupațiilor locuitorilor a avut consecințe fatale, aducând o perturbare foarte păgubitoare liberei dezvoltări a acesteia. Printre factorii care le sunt defavorabili animalelor sălbatice sunt a se număra cu deosebire vânătorii, care vor apăsa și mai greu asupra existenței acestora.

- Mamifere: liliac de noapte, vulpea, jderul, nevăstuica, dihorul, cârțița, ariciul, veverița, iepurele, căprioara, țapul sălbatic, pisica sălbatică, lupul, viezurele, ursul, cerbul, mistrețul.
- Păsări: cucul, rândunica, ghionoaia, turturica, gaița, privighetoarea, coțofana, mierla, ciocârliă, cinteza, vrabia, pițigoiul, cioara, corbul, mierla, pupăza, potârnichea, pitulicea, uliul.
- Reptile și batracieni: broasca râioasă, broasca de lac, șopârla, gușterul, năpârca, vipera, șarpele de casă,

I.4.6.Patrimoniul de mediu

La nivelul localității Vârfuri, protecția, conservarea și ameliorarea calității mediului, incluzând conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice sunt probleme de interes public major, având în vedere că, așa cum este recunoscut în toată lumea, componentele diversității biologice care formează capitalul natural asigură cea mai mare parte a produselor, bunurilor și serviciilor necesare societății, fiind suportul fundamental al unei dezvoltări durabile.

Modul de constituire și de administrare a patrimoniului de mediu va lua în considerare, la nivelul localității Vârfuri, interesele comunității locale, facilitându-se participarea localnicilor în consiliile consultative pentru aplicarea măsurilor de protecție, conservare și utilizare durabilă a resurselor naturale, încurajându-se menținerea practicilor și cunoștințelor tradiționale locale în valorificarea acestor resurse, în beneficiul comunităților locale.

Deși nu există zone naturale protejate, prin poziția sa geografică și datorită faptului că beneficiază de o însemnată suprafață împădurită, teritoriul comunei Vârfuri prezintă parametri foarte buni la capitolul mediu, specifici dealurilor subcarpatice, cu peisaje atrăgătoare, aer curat, fără factori majori de perturbare a mediului.

Principalele disfuncționalități privind protecția mediului sunt :

- deși există un operator regional la nivelul întregului județ Dâmbovița care colectează deșeurile, mai sunt încă deșeuri menajere depozitate necontrolat, datorită lipsei unei educații civice adecvate.
- lipsa echipării edilitare în ceea ce privește canalizarea menajeră.
- depozitarea gunoaielor în locuri neamenajate dă un aspect dezolant, adăugându-se toxicitatea unora dintre materialele aruncate.

Intervenția omului are efecte negative prin faptul că accelerează procesul de eroziune, surpări, prăbușiri, prin defrisări ale vegetației, cât și prin săpăturile făcute pentru a folosi material în construcții.

Rezolvarea disfuncționalităților enumerate mai sus reprezintă priorități pentru administrația locală.

I.4.7. Patrimoniul arhitectural și cultural

Ca monumente etnografice, în comuna Vârfuri se remarcă arhitectura tradițională, specifică zonei pomicole cu locuințe cu una sau două încăperi, situate pe soclu înalt, decorate cu motive geometrice, avimorfe și fitomorfe realizate prin tehnica traforului.

Monumente de arhitectură în comuna Vârfuri:

- Prima biserică din satul Vârfuri - Hramul "Buna Vestire"- "s-a fondat din temelie la 1862";
- A doua biserică din Vârfuri s-a zidit din temelie între 1907-1911 "cu ajutorul obștei locuitorilor din comună prin stăruința și ajutorul preotului paroh Iconom Stavrofor Constantin Vârfureanu". Era construită din piatră cioplită.

În decursul anilor precedenți a luat naștere în comuna Vârfuri, într-o casă privată, muzeul sătesc "Casa părintească", situată în satul Cârlanești, la nr. 3. În acest muzeu se găsesc piese și obiecte cu o vechime cuprinsă între 20 și 180 de ani.

Căminul cultural și evenimente conexe

Cultura reprezintă un domeniu prioritar în sistemul de organizare a vieții social-economice. La nivel local comuna Vârfuri beneficiază de un cămin cultural construit prin programul de dezvoltare rurală PNDR - Măsura 322. De asemenea, locuitorii comunei Vârfuri au un lăcaș de cult pentru regenerarea mediului spiritual și valorificării acestuia.

Căminul cultural este locul unde se desfășoară diverse serbări școlare, spectacole ale copiilor de la școală, ale unor trupe de circ ambulant, ședințe, dar există și posibilitatea închirierii pentru nunți, botezuri și alte evenimente private. Există mai mulți factori care explică declinul căminului cultural ca instituție: tehnici (lipsa de atractivitate a acestuia), finanțarea redusă a activităților culturale și, implicit, numărul scăzut de evenimente culturale care să-i atragă pe copii, adolescenți și tineri sau lipsa unui grup de oameni din comună activi din punct de vedere socio-cultural care să se implice în organizarea constantă a unor spectacole sau întruniri cu tinerii. Dar un factor important este și

orientarea populației active către mediul urban.

Succesul manifestărilor culturale din comuna Vârfuri depinde de o serie de factori, menționați mai jos după importanța lor:

- ✓ existența unui manager cultural cu viziune, inițiativă și pregătire;
- ✓ existența unei echipe de implementare a proiectelor culturale la nivel de comună;
- ✓ o relație strânsă între căminul cultural, bibliotecă, școală, biserică, primărie și membrii comunității;
- ✓ infrastructură (în primul rând un cămin cultural modernizat pentru existența unor condiții propice de desfășurare a evenimentelor, conectare la internet, calculatoare);
- ✓ accesul la resurse financiare externe sau susținerea activității căminului de către administrația locală.

Biblioteca publică

Comuna Vârfuri deține o bibliotecă care funcționează în incinta căminului cultural.. Activitatea bibliotecii se desfășoară în planul împrumutului de carte și al popularizării cărții și organizează mici simpozioane, seri de poezie, medalioane literare. În viziunea Uniunii Europene, biblioteca trebuie să fie o instituție activă și eficientă în care oamenii au ușor acces. Printre atribuțiile unei biblioteci se numără:

- ✓ să fie un refugiu pentru colectivitate;

- ✓ să organizeze evenimente și servicii culturale;
- ✓ să ofere acces la cultură și la universul informațional;
- ✓ să ofere informații cu privire la colecții și documente pentru întreaga populație;
- ✓ să dețină un serviciu de informare;
- ✓ să îndrume utilizatorii în procesul independent de documentare;
- ✓ să prelucreze informațiile locale;
- ✓ să fie forum de dezbatere pentru activitățile civice.

La nivel general, activitatea bibliotecii nu excede atribuția de împrumut a cărților, îndrumare a elevilor și organizare a unor evenimente conexe calendarului academic.

I.4.8. Economia locală

Cele trei mari etape care au afectat viața socio-economică din zonă trebuie luate în considerare pentru a înțelege apetitul populației stabile, active, de a se implica în dezvoltarea comunitară și/sau de a iniția o activitate antreprenorială în zonă. Este vorba de proliferarea industriei petroliere (începutul secolului al XX-lea), industrializarea masivă sub comunism, migrație profesională și exod rural (1949-1989), și tranziția care a adus cu sine dezindustrializarea, rerularizare și migrație externă masivă (1990 - prezent).

Spre deosebire de alte zone ale țării unde pământul era principala resursă economică, industrializarea din perioada comunistă a avut efecte diferite asupra lumii rurale specifice teritoriului localității Vârfuri. Pe Valea Cricovului Dulce industrializarea și modificarea structurii ocupaționale a început mult mai devreme, chiar de la începutul secolului trecut. Munca la sondele petroliere și apoi la uzine sunt antecedente istorice specifice care și-au pus amprenta asupra mentalității oamenilor, atitudinii lor față de pământ și față de muncă, asupra relațiilor umane și în general asupra standardelor de viață. Însă, chiar dacă vorbim în ambele etape (industria petrolieră de la 1900 și apoi uzinele de după 1950) de decăderea pe un plan secund a ocupațiilor specifice unei societăți tradiționale, există diferențe în privința modificărilor determinate asupra mentalității.

Prima etapă a adus cu sine o individualizare și axarea pe propriile capacități în avansarea pe ierarhia socială, cea de-a doua etapă este responsabilă pentru o atitudine de „*paternalism, ca stare de dependență protejată*”. Cea de-a doua este însă mult mai vie în comportamentul localnicilor, dată fiind proximitatea temporală și numărul exponenților mult mai ridicat decât în cazul primei atitudini (de independență și individualism).

Transformările economice de după 1990 trebuie citite și pornind de la aceste două atitudini, în special de la cea generată de industrializarea masivă din perioada comunistă.

Pierderea locurilor de muncă, prin restructurări și închiderea uzinelor, a condus la accentuarea fenomenelor de reruralizare a satelor (în special în prima decadă a anilor '90) și de migrație, ultimul având un impact direct asupra îmbătrânirii satelor. Creșterea animalelor și agricultura au devenit refugii și plase de siguranță pentru segmentele de populație afectate. Teritoriul comunei Vârfuri este însă unul predominant și în prezent de practicarea unei agriculturi tradiționale, de subzistență, axată pe autoconsum. Când spunem agricultură de subzistență sau semisubzistență luăm în calcul trei criterii semnificative: suprafața terenului, producția obținută și gradul de valorificare a acestora pe piață.

De mai bine de un deceniu, în special după primele restructuri, se prefigurează transformarea economiei locale într-una antreprenorială. În comună există actori locali, practicanți ai formelor moderne ale economiei de piață. Prin prisma celor două tipuri de economii coexistente - țărănească și antreprenorială - economia locală a comunei Vârfuri se înscrie în modelul descris de **teoria economică duală**. Conform teoriei, locul central pe care agricultura de subzistență îl ocupă în cadrul vieții economice a satului contemporan conturează și mai mult slaba dezvoltare a acestuia.

Tabel: Diferențe între economia țărănească și cea antreprenorială

Economie țărănească	Economie antreprenorială
- Țăranul „vrednic” și familia sa, în prim plan; - modul de viață este asigurat prin gospodărie și proprietate, după ritmul anotimpurilor; - producția agricolă este una ciclică, se obține și se consumă anual.	- „Fermierul” : în prim plan se află fermierul, agricultorul, crescătorul de animale, arendașul, un grup de asociați; - producția depășește nevoile de consum și este orientată spre piață și profit.

Din momentul declanșării dezindustrializării, **reruralizarea** comunei a fost cu atât mai acută cu cât pe parcursul perioadei comuniste populația activă era orientată în special pe practicarea unei munci specializate într-un sistem organizat (fabrica, uzina), care le asigura traiul cotidian și bătrânețea. Disponibilitățile de după 1995 și oferta slabă de muncă în zonă au plasat locuitorii comunei Vârfuri între ciocan și nicovală. Pe de o parte nu aveau pregătirea profesională pentru a se adapta rapid la noile realități din piață, nu existau nici oportunități pe plan local, nu aveau nici resursele pentru a investi într-o afacere proprie. De cealaltă parte competențele în agricultură ale localnicilor se rezumau la practicile gospodărești, mica agricultură de subzistență. Mai mult, zona nu este una propice agriculturii intensive, atât din cauza reliefului cât și din cauza fărâmițării suprafețelor agricole.

Comuna Vârfuri se situează în apropierea orașului Pucioasa, la aproximativ 10 kilometri, aflat la vestul comunei, și la 20 de kilometri de municipiului Moreni, aflat la sud

de comună, fiind astfel în sfera de influență a acestora. Relațiile cu acestea sunt numeroase și diverse: de aprovizionare cu diverse lucruri care nu pot fi cumpărate pe plan local, deplasări pentru munca în oraș, deplasări pentru sănătate, pentru învățământ. Relațiile economice care se stabilesc în interiorul comunei (între sate), cât și între comuna Vârfuri și localitățile învecinate trebuie să urmărească realizarea funcției economice atât la nivel local cât și la nivel micro-regional.

Creșterea economică a comunei este strâns legată de dezvoltarea infrastructurii, în special a căilor de comunicații și a utilităților.

Statistici agenți economici în comuna Vârfuri, la nivelul anului 2019:

Denumire indicator statistic	Valoare indicator pentru comuna Vârfuri	Procent din județul Dambovița
Număr agenți economici	59 agenți economici	0.16% din totalul agenților economici din Județul Dâmbovița
Cifra de afaceri	17,2 milioane lei (2,2 milioane euro)	0.11% din cifra de afaceri din Județul Dâmbovița
Număr angajați	105 angajați	0,20 % din totalul de angajați din Județul Dâmbovița
Profit	1,7 milioane lei (386.601 euro)	0,12% din profitul net realizat în Județul Dâmbovița

Top firme din Vârfuri, Județul Dâmbovița, la nivelul anului 2019:

Denumire criteriu	Top firme
Cifra de afaceri	1. VALENTIN VLAD FOREST S.R.L. 11 milioane lei (2,5 mil euro)
	2. RADTOP SRL, 962.770 lei (218.811 euro)
	3. KISKART PREST S.R.L., 817.940 lei (185.895 euro)
	4. DAVID VASILE TRANS S.R.L., 751.581 lei (170.814 euro)
	5. RIN TRANS 7269 S.R.L., 741.383 lei (168.496 euro)
Număr de angajați	1. VALENTIN VLAD FOREST S.R.L., 31 angajați
	2. ETOLIA CAFE S.R.L., 15 angajați
	3. DARKOFF S.R.L., 12 angajați
	4. ALFA CART CONSTRUCȚII CASE S.R.L., 6 angajați
	5. INSTRUCT CONSULTING S.R.L., 5 angajați
Profit	1. VALENTIN VLAD FOREST S.R.L., 766.448 lei (174.193 euro)
	2. ONVA SPECIAL CONS SRL, 310.222 lei (70.505 euro)
	3. KISKART PREST S.R.L., 263.891 lei (59.975 euro)
	4. RINS TRANS 7269 S.R.L., 170.140 lei (38.668 euro)
	5. DAVID VASILE TRANS S.R.L., 112.513 lei (25.571 euro)

Top domenii de activitate din Vârfuri, Județul Dâmbovița după cifra de afaceri:

1. CAEN 220 - Exploatare forestieră - *11,9 milioane lei (2,7 mil euro)*
2. CAEN 4941 - Transporturi rutiere de mărfuri - *2,2 milioane lei (489.683 euro)*
3. CAEN 4120 - Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale - *1,4 milioane lei (312.294 euro)*
4. CAEN 4333 - Lucrări de pardosire și placare a pereților - *446.953 lei (101.580 euro)*
5. CAEN 7022 - Activități de consultanță pentru afaceri și management - *362.677 lei (82.427 euro)*

Top domenii de activitate din Vârfuri, Județul Dâmbovița după numărul de angajați:

1. CAEN 220 - Exploatare forestieră - *35 angajați*
2. CAEN 4791 - Comerț cu amănuntul prin intermediul caselor de comenzi sau prin internet - *27 angajați*
3. CAEN 4941 - Transporturi rutiere de mărfuri - *15 angajați*
4. CAEN 4120 - Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale - *12 angajați*
5. CAEN 4711- Comerzi cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun - *5 angajați*

Top domenii de activitate din Vârfuri, Județul Dâmbovița după profit:

1. CAEN 220 - Exploatare forestieră - *767.663 lei (174.469 euro)*
2. CAEN 4120 - Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale - *325.193 lei (73.908 euro)*
3. CAEN 4333 - Lucrări de pardosire și placare a pereților - *310.222 lei (70.505euro)*
4. CAEN 4941 - Transporturi rutiere de mărfuri - *292.970 lei (66.584 euro)*
5. CAEN 3299 - Fabricarea altor produse manufacturiere n.c.a. - *3.379 lei (768 euro)*

Agricultura este cea de-a doua activitate economică de bază a județului Dâmbovița, cu o contribuție la valoarea adăugată brută a județului de circa 11,6%. Sectorul vegetal este preponderent, deținând circa 64% din totalul producției, față de circa 36% cât reprezintă sectorul producției de animale. Producția vegetală este orientată spre

cultura cerealelor boabe, cartofilor, legumelor și fructelor, producțiile obținute la legume, fructe și cartofi plasând județul Dâmbovița în categoria marilor producători.

În anul 2010, județul Dâmbovița a dat 10,4% din producția națională de fructe (locul 2 pe țară), 7,3% din producția de legume a țării (locul 3 pe țară) și locul 1 pe țară la producția de cartofi. În ce privește producția de animale, Dâmbovița deține locul 6 în ierarhia județelor la producția de carne și locul 3 la producția de ouă.

Agricultura este principala activitate economică din comuna Vârfuri, dar productivitatea sa este redusă din cauza condițiilor existente: cele mai multe ferme sunt mici și foarte mici, terenurile exploataților agricole sunt fărâmițate iar dotările cu echipamente și utilaje sunt insuficiente. Mulți fermieri au sistemele de producție bazate pe o mecanizare învechită, de calitate slabă și clădiri/facilități inadecvate. De asemenea, procesarea produselor agricole are nevoie de investiții pentru crearea de capacități noi, de echipamente și tehnologii modernizate, de fluxuri tehnologice care să permită respectarea noilor standarde comunitare și îmbunătățirea productivității. Principala susținere a dezvoltării activităților agricole este existența fondurilor europene destinate agriculturii și dezvoltării rurale accesate până în anul 2020, și, de asemenea, politicilor de susținere a fermelor din zona de munte.

Formele asociative din agricultură sunt puțin dezvoltate. Asocierea pentru producție, procesare, marketing și comercializare, sau cel puțin pentru una din aceste componente, poate crește șansele de dezvoltare ale producătorilor și poate modifica structura ecosistemului agriculturii teritoriului.

Fondul funciar al comunei Vârfuri pe categorii de folosință se prezenta, în anul 2014, astfel:

Suprafață agricolă	Arabil, ha	74
	Pășuni, ha	411
	Fânețe, ha	626
	Livezi, ha	167
	TOTAL suprafață agricolă, ha	1278
Suprafață neagricolă	Păduri și altă vegetație forestieră, ha	784
	Ocupată cu ape, bălți, ha	9
	Ocupată cu construcții, ha	92
	Căi de comunicație, ha	34
	Terenuri degradate și neproductive, ha	9
	Total suprafață neagricolă, ha	928
TOTAL		2206

Principala activitate agricolă este creșterea animalelor. Conform datelor înscrise în registrul agricol al primăriei Vârfuri, la sfârșitul anului 2020 se înregistrau următoarele efective de animale: bovine 258, porcine 300, ovine 643, păsări 6.500. Se valorifică în special laptele și, într-o mai mica măsură, carnea. Suprafețele arabile sunt cultivate în principal cu legume, cartofi și porumb. Se cultivă și pomi fructiferi, în special meri și pruni, dar există un potențial deosebit și pentru arbuști fructiferi, mai ales zmeurul și murul și afinul.

Valorificarea produselor agricole se face în cea mai mare parte prin autoconsum în gospodărie, cu prietenii/cunoștințele în localitate sau cu "orășenii" care au case de vacanță în zonă. Foarte rar fermierii merg cu produsele la piață în Moreni sau Pucioasa.

Turismul ar putea să reprezinte principala activitate de diversificare a economiei locale ținând cont de potențialul mare de dezvoltare dat, pe de o parte, de cadrul natural deosebit existent în zonă. Datele statistice (www.statistici.insse.ro/shop/) arată, însă, că în comună există nu există nici o pensiune agroturistică.

Dezvoltarea turismului trebuie corelată cu dezvoltarea infrastructurii de transport, a serviciilor și unităților de agrement. Este precară sau chiar inexistentă infrastructura de turism în privința marcajelor turistice, traseelor turistice, locurilor de popas și belvedere, zonelor de campare sau a deservirii monumentelor naturale și istorice.

Turismul activ sub formă de ciclism începe să fie practicat tot mai des în zonă. În căutarea "aventurii" și traseelor care să le pună la încercare forța, bicicliștii încep să vină în număr tot mai mare pe teritoriul comunei Vârfuri. Stabilirea cicloturismului ca alternativă de petrecere a timpului liber și de promovare a turismului ar putea conduce la stimularea economiei locale prin apelarea la serviciile localnicilor pentru masa, cazare, diverse activități tradiționale.

Industria, comerțul și serviciile nu reușesc să absoarbă forța de muncă locală, sectorul non-agricol nefiind dezvoltat la dimensiunea necesară. Sursele principale de ocupare a locuitorilor comunei Vârfuri sunt localitățile limitrofe Moreni și Pucioasa.

Este important ca mediul de afaceri să fie stimulat, atât pentru a se înființa noi activități non-agricole cât și pentru dezvoltarea celor existente, care să conducă la crearea de noi locuri de muncă, creșterea veniturilor populației și reducerea diferențelor dintre mediul rural și mediul urban limitrof. De asemenea, trebuie sprijiniți și fermierii care doresc să-și diversifice activitățile economice prin practicarea de activități non-agricole în vederea creșterii veniturilor și creării de alternative ocupaționale.

În ceea ce privește programele de **asistență și incluziune socială** acordată categoriilor de populație defavorizată, acestea constau doar în ceea ce se oferă prin intermediul administrației publice locale, conform legislației specifice în vigoare,

neexistând investiții în infrastructura socială care să completeze programele guvernamentale. Au fost identificate categorii de populație supuse marginalizării, cu risc de sărăcie sau excluziune socială: copii și tineri, bătrâni, femei. La nivelul acestora se constată un nivel scăzut de trai, acces redus la utilități și servicii superioare, nivel redus de educație și rate ridicate de abandon școlar, proces accentuat de îmbătrânire, rată scăzută de ocupare și oportunități reduse de angajare. Trebuie venit în întâmpinarea nevoilor comunităților marginalizate, cu risc de sărăcie sau excluziune socială, sprijinind investiții în infrastructura socială dar și diverse tipuri de servicii sociale adresate acestor comunități.

I.4.9. Infrastructura educațională și socială

Educația

Educația reprezintă, pentru orice societate, vectorul dezvoltării durabile. Dezvoltarea capitalului uman și creșterea competitivității prin formare inițială și continuă, pentru o piață a muncii flexibilă și globalizată, reprezintă obiectivele majore ale dezvoltării fiecărei națiuni.

După cum indică numeroase rapoarte, performanțele actuale ale sistemului de învățământ din România sunt nesatisfăcătoare, atât după standardele naționale cât și cele internaționale. Îmbunătățirea sistemului de educație duce la reducerea ratei șomajului și a riscului de sărăcie, precum și la îmbunătățirea nivelului de trai și a speranței de viață.

Anul 1838 este anul de generalizare și pătrundere a învățământului școlar la sate. Învățătorii trebuiau să știe cele patru operațiuni aritmetice cu numere simple, să citească bine și să cunoască scrierea caligrafică.

La început, școala a funcționat în "casa sfatului", până ce s-a construit o clădire proprie, cu o singură încăpere, în satul Vârfuri, centrul comunei de atunci. Al doilea local de școală a fost construit din bârne, în 1884, pe locul unde este astăzi monumentul eroilor. Această școală a funcționat până în 1911, când s-a construit actualul local, compus din două săli de clasă și o cancelarie.

În anul 1947, prin înființarea ciclului II (compus din clasele V-VII), s-au mai adăugat două săli de clasă noi, construite cu sprijinul sătenilor, iar în 1961 s-au mai construit încă trei săli de clasă, făcând Școala Vârfuri Centru să dețină 7 săli de clasă, două coridoare, o cancelarie mare, un cabinet al directorului, toate realizate din contribuția substanțială a sătenilor.

Școala din Ulmetu a fost înființată în 1908, până atunci cei câțiva copii care erau dați să învețe carte mergeau la școala din centru sau la Diaconești. A funcționat în patru case particulare până în 1925, când a fost construit primul local de școală. Până în 1965 școala a funcționat, însă datorită numărului mic de elevi care o frecventau s-a decis desființarea acesteia.

Școala din Cojoiu a luat ființă în anul 1919, funcționând în casa fiului primarului de la acea vreme. Până în anul 1936, la această școală a funcționat numai cu un învățător, deși numărul copiilor crescuse la aproape 70. Abia după ce a fost înființat al doilea post, iar pe parcurs până la desființare, în această școală au funcționat 33 de cadre didactice, multe din alte localități.

Școala din Cârlanești a luat ființă în anul 1920 și a funcționat tot în case particulare, până în anul 1928, când a fost terminată construcția unui local din bârne destinat special, cu o singură clasă și cancelarie. Din cauza alunecărilor de teren frecvente de-a lungul anilor, aceasta a fost desființată.

În prezent infrastructura de învățământ cuprinde o școală cu clasele I-VIII și trei grădinițe.

Populația școlară pe nivel de educație:

An școlar	Total populație școlară	Copii înscriși în grădinițe	Elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial
2016	215	60	155
2017	213	47	166
2018	204	41	163
2019	198	36	162

Sursa: <http://statistici.INSSE.ro>

Se observă o ușoară scădere a numărului de elevi înscriși în structura școlară a comunei Vârfuri, ceea ce poate fi interpretat ca un lucru negativ.

Sănătate

La nivelul comunei Vârfuri funcționa în anul 2019 un punct farmaceutic. Accesul cetățenilor la servicii medicale de bază este, totuși, dificil. Pentru consulturi de specialitate, analize de laborator, tratamente chirurgicale sau servicii de urgență, cetățenii comunei trebuie să se deplaseze la unitățile sanitare din municipiul Moreni sau din orașul Pucioasa.

Incluziune socială

Conform Atlasului Zonelor Rurale Marginalizate, elaborat de Banca Mondială în anul 2016, satele componente ale comunei Vârfuri intră în categoria zonelor rurale marginalizate, fiind confruntate cu "*marginalizare la medie*" în intervalul 6,1-12%. La nivel local există cazuri de familii sau persoane, care sunt expuse riscului de sărăcie și care se confruntă cu diferite probleme de acces la educație, piața muncii, sănătate sau locuire etc. și care necesită măsuri de sprijin din partea autorităților.

În cadrul Primăriei Vârfuri funcționează Compartimentul de Asistență Socială, care dispune de un singur angajat și care furnizează doar servicii sociale de bază (anchete sociale, întocmire, evidență și plată dosare pentru diferite forme de prestații sociale). Acesta nu este acreditat ca furnizor de servicii sociale de către autoritățile de reglementare din domeniu.

La nivelul anului 2020, conform datelor transmise de Primăria Vârfuri, beneficiau de prestații sociale următoarele categorii de beneficiari:

- Număr de beneficiari ajutor social (venit minim garantat): 9
- Număr de beneficiari alocație de sprijin a familiei: 13
- Număr de beneficiari ajutor de urgență: 1
- Număr de beneficiari indemnizație însoțitor persoane cu handicap: 33

Misiunea compartimentului de asistență socială, prin asistentul social, în perioada următoare este de a dezvolta parteneriate cu alte instituții publice locale, precum și cu

organisme private pentru diversificarea serviciilor sociale comunitare în vederea prevenirii intrării copiilor în dificultate, implementării și monitorizării drepturilor acestora și combaterii riscului de excluziune socială a persoanelor vârstnice și cu handicap din comună.

I.4.10. Fondul locuibil. Infrastructura edilitară

Studiul **fondului locativ** oferă, prin intermediul unor indicatori, o imagine de ansamblu asupra numărului și calității spațiilor locuibile, la un moment dat. Cele două elemente se răsfrâng asupra calității locuirii, determinând satisfacția sau insatisfacția proprietarilor. Evoluția numărului de locuințe, pentru perioada 2016-2019, indică o tendință generală de creștere pentru Comuna Vârfuri, care se înscrie în același trend pozitiv, înregistrat și la nivelul județului Dâmbovița.

Fondul de locuințe, pe forme de proprietate

An de referință	Total locuințe		Total locuințe după forma de proprietate	
	Locuințe (număr)	Suprafața de locuit (m ²)	Proprietate majoritar de stat	Proprietate majoritar privată
2016	1021	42094	8	1013
2017	1022	42609	8	1014
2018	1026	42816	8	1018
2019	1027	42905	8	1019

Sursa: <http://statistici.insse.ro>

Acest fapt ne arată că, mediul privat este cel care contribuie la creșterea fondului locativ, investițiile publice pe acest segment fiind inexistente.

Analizând informațiile privind locuirea constatăm că între anii 2016-2019 numărul locuințelor a crescut în valoare absolută cu 6 unități de locuit, iar suprafața de locuit cu 811 m².

Ritmul de construire/autorizare

		An 2016	An 2017	An 2018	An 2019
Locuințe terminate din fondurile populației		1	2	5	3
Autorizații de construcție eliberate	Număr	4	4	5	3
	Suprafață utilă (m ²)	568	327	522	293

Sursa: <http://statistici.insse.ro>

Infrastructura edilitară

Resursele de apă ale județului Dâmbovița cuprind apele de suprafață și subterane. Rețeaua hidrografică este alcătuită din bazinele hidrografice ale râurilor Ialomița și Argeș. Din suprafața totală a județului Dâmbovița 41,59% este cuprinsă în Spațiul hidrografic Buzău - Ialomița, respectiv în Bazinul Hidrografic Ialomița și 58,41% din suprafața județului este inclusă în Spațiul hidrografic Argeș - Vedea, respectiv în Bazinul Hidrografic Argeș.

Alimentarea cu apă a comunei Vârfuri este asigurată de un sistem care asigură extragerea apei din mediul natural, corectarea calității, înmagazinarea, transportul și distribuția acesteia la consumatori parțial în satele Vârfuri, Cojoiu, Șuvița, Stătești și Ulmetu.

Locuitorii satelor Cărlănești, și Merișoru se alimentează cu apă din surse proprii, puturi săpate sau forate.

Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile în comuna Vârfuri este de 11,6 km.

Serviciul de alimentare cu apă este operat de Compania de Apă Dâmbovița, cu sediul în Târgoviște.

Canalizare

În comuna Vârfuri nu există rețea de canalizare și stație de epurare și tratare a apelor reziduale. În prezent apele uzate se evacuează în bazine vidanjabile sau latrine uscate. Dispunerea construcțiilor de colectare a apelor reziduale în incinta proprietăților, respectiv în spațiile imobilelor, face dificil accesul utilajelor de vidanjare ceea ce conduce deseori la situații de deversare a dejecțiilor la suprafața terenului, pe proprietățile private sau pe proprietatea publică.

Apele uzate sunt principala sursă de poluare a apelor naturale, prin evacuarea acestora în receptori. Analiza statistică a situației principalelor surse de ape uzate, conform rezultatelor supravegherii efectuate în anul 2012 de către Administrațiile Bazinale Argeș - Vedea și Buzău - Ialomița, a rezultat că 91,84% din apele uzate provenite de la principalele surse de poluare au ajuns în receptorii naturali, în special râuri, insuficient epurate.

În comuna Vârfuri apele pluviale sunt evacuate liber la suprafața terenului în cursurile de apă ce străbat teritoriul comunei.

Alimentarea cu energie electrică

Localitatea este electrificată în totalitate. Toți consumatorii electrici existenți pe raza comunei sunt racordați la rețelele principale de joasă tensiune, rețele care sunt amplasate pe străzile comunei.

Telefonie și internet***Telefonie fixă:***

Serviciile de telefonie fixă sunt asigurate de operatori precum Telekom, Orange sau RCS&RDS. Sistemul este suficient de dezvoltat pentru a satisface necesitățile actuale și viitoare.

Telefonia mobilă:

În comuna Vârfuri are acoperire toate rețelele de telefonie mobilă: Vodafone, Orange, Telekom și Digi.

Internet:

Serviciile de internet fix și mobil sunt accesibile în localitate la o calitate bună. Sunt oferite de furnizorii rețelilor de telefonie fixe și mobile: Telekom, RCS&RDS, Orange și Vodafone.

Alimentare cu gaze naturale

Comuna Vârfuri nu dispune de rețea de alimentare cu gaze. Încălzirea se face cu combustibili solizi (în principal lemne), iar prepararea hranei tot cu combustibili solizi sau cu butelii cu gaze lichefiate. Pentru perioada următoare, alimentarea cu gaze naturale a comunei este un obiectiv prioritar al administrației locale.

Capitolul II. Analiza SWOT

Aplicată în planificare, analiza SWOT are drept scop identificarea punctelor tari, a punctelor slabe, dar și a oportunităților, respectiv a amenințărilor determinate de mediul extern. În elaborarea analizelor s-a păstrat atitudinea participativă a actorilor locali, a căror contribuție determină realismul datelor cuprinse și, mai mult decât atât, elocvența oportunităților.

	Pozitiv	Negativ
Intern	<u>Puncte tari</u> Resurse locale sau capacitate care ar putea fi activate în vederea atingerii obiectivelor locale	<u>Puncte slabe</u> Neajunsuri înregistrate la nivel local care împiedică atingerea obiectivelor.
Extern	<u>Oportunități</u> Situații favorabile identificate în afara localității care, prin transformare, aduce un plus de valoare și contribuie la atingerea obiectivelor de dezvoltare.	<u>Amenințări</u> Situații nefavorabile din mediul extern care îngreunează transformarea oportunităților în rezultate

Mesajul transmis de analizele SWOT va fi acela că, indiferent de acțiunile stabilite, procesul decizional ar trebui să aibă următoarele coordonate:

- Construiește pe puncte tari;
- Elimină punctele slabe;
- Exploatează oportunitățile;
- Înlătură amenințările.

Analiza SWOT se va axa pe următoarele paliere ale domeniilor care dau indicii dezvoltării locale:

- Analiza SWOT - Teritoriu și populație;
- Analiza SWOT - Economie locală;
- Analiza SWOT - Agricultură și dezvoltare rurală;
- Analiza SWOT - Infrastructură și mediu;
- Analiza SWOT - Educație, cultură și culte;
- Analiza SWOT - Sănătate și asistență socială;
- Analiza SWOT - Capacitate administrativă.

TERITORIU ȘI POPULAȚIE	
 Puncte tari	 Puncte slabe
- Cadru natural pitoresc și prietenos, aer curat, lipsa factorilor poluanți majori; -Climat temperat; -Rețea hidrografică bogată și bine reprezentată; -Teritoriu aflat în imediata vecinătate a Orașului Pucioasa și la 23 km de Municipiul Moreni, ce poate favoriza dezvoltarea economică; -Teritoriu accesibilizat printr-o infrastructură dezvoltată de drumuri (județene, comunale, ulițe, etc); -Ospitalitatea recunoscută a locuitorilor.	-Dezavantaje naturale ce nu pot fi schimbate: pantă accentuată, fertilitate scăzută a solului, perioade mai scurte de vegetație; -Zone importante din teritoriu predispuse alunecărilor de teren; -Teritoriul nu oferă destule locuri de muncă pentru populația ocupată, de aici rezultând migrația populației active și, în special, a tinerilor; -Migrație redusă spre această zonă; -Migrația populației active cu experiență sau pregătire profesională spre mediul urban și în străinătate; -Adaptarea mai lentă a populației mature și vârstnice din comună la schimbările și provocările lumii actuale, în general, și la fenomenul mobilității și reconversiei profesionale, în special; -Implicare redusă a comunității în activitatea de administrare și dezvoltare durabilă la nivel local.
 Oportunități	 Amenințări
-Așezarea geografică în apropierea unor zone mai bine dezvoltate economic poate duce, prin interacțiunea cu acestea, la oportunități însemnate de diversificare economică și de creștere a veniturilor locuitorilor; -Suprafața teritoriului este relativ extinsă, 2206 ha, și poate facilita diversificarea economiei locale;	-Crize generate de epidemii sau pandemii; -Riscuri naturale: alunecări de teren, inundații, secetă, cutremure; -Continuarea migrației populației active spre zona urbană și externă, corelată cu îmbătrânirea populației, poate duce la depopularea localității;

-Posibilitatea accesării, în perioada 2021-2027, de fonduri europene și a unor programe naționale de dezvoltare, în special pentru înființare, modernizare sau extindere rețele edilitare, cu prioritate cele de canalizare și alimentare cu gaze naturale; -Obținerea de fonduri de dezvoltare din Strategia de Dezvoltare Locală 2021-2027 a GAL Dealurile Sultanului; - Facilitarea accesului la informații prin posibilitățile de organizare în zonă a unor cursuri de formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe; -Promovarea, prin finanțări nerambursabile, a integrării tinerilor în viața rurală.	-Dificultăți în ceea ce privește adaptarea populației comunei la schimbări: fenomenul mobilității, reconversia profesională; -Posibilitate redusă de asigurare a cofinanțării proiectelor din cauza insuficienței resurselor financiare; -Educație deficitară privind protecția mediului înconjurător; -Neglijarea promovării și conservării patrimoniului cultural local; -Abandonul școlar al copiilor și desființarea unor unități școlare datorită lipsei elevilor; - Politici defavorizante în ceea ce privește comunitățile rurale; -Recesiune economică.
---	--

ECONOMIE LOCALĂ	
 <i>Puncte tari</i>	 <i>Puncte slabe</i>
-Amplasare teritorială favorabilă în ceea ce privește accesibilitatea pe cale rutieră prin DJ 710A Moreni-Pucioasa, apropierea de alte zone mai dezvoltate economic: Târgoviște, Valea Ialomiței; -Implementarea unor proiecte de dezvoltare a infrastructurii rutiere și tehnico-edilitare; -Potențial pentru inițierea de investiții profitabile în comună; -Potențial natural favorabil de dezvoltare a turismului în zonă; -Accesul populației la tehnologia informației și serviciile de comunicații care corectează societatea rurală la	-Existența unui număr redus de societăți comerciale; -Resurse financiare la nivel local insuficiente pentru susținerea și promovarea unor afaceri/investiții; -Oferta locală de locuri de muncă este insuficientă pentru populația activă a comunei; -Locuri de muncă în mediul privat remunerate, în general, cu salarii mici; -Migrația populației active către locuri de muncă mai bine plătite din țară sau din spațiul Uniunii Europene;

progresele globale, facilitând o mai bună participare la dezvoltarea economică; - Investiții permanente în căile de acces, ceea ce asigură posibilitatea de distribuție/livrare constantă atât furnizorilor cât și consumatorilor; - Existența unor resurse naturale, spații întinse de păduri și pășuni.	- Forță de muncă nespecializată și cu mentalități neadaptate noilor cerințe ale pieței muncii; - Interes scăzut al agenților economici locali pentru formarea profesională a angajaților; - Experiență redusă/lipsă de experiență a agenților economici în domenii de actualitate pentru afaceri - marketing și management; - Lipsa de motivare de a se angaja a celor ce primesc ajutoare sociale; - Nu există inițiative de revigorare a meșteșugurilor tradiționale; - Promovare insuficientă a teritoriului local pentru atragerea investitorilor.
 Oportunități	 Amenințări
- Programe naționale de sprijinire a IMM-urilor prin acordarea de granturi; - Existența și posibilitatea accesării programelor de finanțare nerambursabilă din Fonduri Europene pentru dezvoltarea activității sau susținerea antreprenoriatului; - Posibilitatea accesării creditelor cu dobândă subvenționată pentru dezvoltarea activității și crearea de noi locuri de muncă; - Încheierea de parteneriate a autorităților locale cu investitori locali sau străini; - Posibilitatea dezvoltării sectorului turistic și HORECA; - Posibilitatea creării unor circuite turistice, împreună cu localitățile învecinate.	- Numărul în scădere a populației active; - Cadru legislativ instabil; - Lipsă lichidități financiare. Oferte de creditare cu garanții mari; - Munca la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă; - Criza economică la nivel global dar și național; - Receptivitate și flexibilitate scăzută a populației locale la cerințele noi ale pieței, care determină în timp decalaje economice mari; - Migrația forței de muncă specializată și calificată; - Interes scăzut al investitorilor pentru demararea de afaceri în comună.

AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ	
 <i>Puncte tari</i>	 <i>Puncte slabe</i>
-Suprafața teritorial administrativă a comunei Vârfuri este de 2206 ha, din care 784 ha păduri, 1037 ha pășuni și fânețe, 167 ha livezi și 74 ha arabil; -Potențial agricol ridicat, în special pentru creșterea animalelor, apicultură și pomicultură; -Proprietatea privată asupra terenului suprafeței destinate agriculturii și a efectivului de animale; -Dezvoltarea exploatațiilor locale prin accesarea fondurilor europene, inclusiv subvențiile APIA; -Potențial pentru dezvoltarea agroturismului și a punctelor gastronomice locale; -Apartenența localității la Asociația Grupul de Acțiune Locală "Dealurile Sultanului"; -Diversitatea biologică prin suprafețele agricole cu Înalță Valoare Naturală (HNV) ce contribuie la conservarea biodiversității; -Potențial pentru inițierea de investiții profitabile în comună; -Preocuparea autorităților locale pentru propunerea și implementarea diferitelor tipuri de proiecte.	-Exploatații agricole fărâmițate în care se practică mai mult agricultură de subzistență; -Dezinteres și lipsă de încredere pentru organizarea asociativă; -Folosirea, încă, a unor practici învechite de cultivare a terenului sau de creștere a animalelor; -Suprafețe agricole lăsate neexploatate; -Insuficienta procesare locală a produselor vegetale și animale; -Număr redus de utilaje agricole utilizate în gospodăriile particulare; -Nu există inițiative de asociere între producătorii locali; -Poluarea apelor de suprafață și subterane datorată lipsei canalizării și deversărilor necontrolate de ape uzate menajere; -Slaba promovare a produselor locale; -Lipsa certificării calității produselor locale în conformitate cu standardele europene, lipsa etichetei ecologice sau a produsului montan; -Servicii de consultanță agricolă inexistente; -Dificultăți de comercializare a producției agricole; -Imposibilitatea producătorilor agricoli de a acumula capital și de a demara activități care să le aducă venituri suplimentare;

	-Acces redus la sistemul de creditare pentru sectorul agricol; -Interes redus al tinerilor pentru practicarea agriculturii.
 Oportunități	 Amenințări
-Finanțarea dezvoltării prin accesarea fondurilor europene disponibile prin PNS 2021-2027; -Diversificarea activității fermierilor prin activități neagricole: agroturism, puncte gastronomice locale, meșteșuguri, servicii, etc.; -Posibilitatea valorificării producției locale datorită localizării în apropierea pieței urbane a orașului Pucioasa; -Creșterea interesului consumatorilor pentru produsele "de la țară", locale; -Posibilitatea atestării produselor locale ca "produs montan"; -Realizarea unor lanțuri scurte de distribuție a produselor locale sau a unei piețe locale.	-Accentuarea migrației forței de muncă în străinătate sau în mediul urban; -Randamentele scăzute ale agriculturii montane; -Îmbătrânirea forței de muncă și depopularea comunei; -Slaba informare a agricultorilor; -Boli contagioase severe în rândul animalelor (ex. pesta porcină, gripa aviară, etc); -Concurență mare pentru produsele agroalimentare de pe piața Uniunii Europene; -Fenomene naturale: inundații, eroziunea solului, seceta, alunecări de teren; -Cadru legislativ instabil; -Resurse financiare reduse pentru cofinanțarea proiectelor finanțate prin fonduri europene; -Cunoștințe sumare legate de elaborarea și implementarea proiectelor finanțate din fonduri europene.

INFRASTRUCTURĂ ȘI MEDIU	
 <i>Puncte tari</i>	 <i>Puncte slabe</i>
-Căi de acces în stare bună care asigură accesibilizarea teritoriului comunei: DJ 710A Moreni-Pucioasa, drumuri comunale; -Existența rețelelor de alimentare cu apă, alimentare cu energie electrică și iluminat public; -Existența rețelelor de telefonie fixă și mobile, internet și TV; -Rețea de străzi secundare și ulițe recent asfaltate; -Existența unui serviciu de colectare a deșeurilor; -Aspectul natural al zonei, suprafețe mari de pădure apropiate de tipul natural fundamental, mare diversitate a florei și faunei, potențial peisagistic deosebit; -Fond forestier în stare bună, neafectat de boli, uscare sau poluare; -Acces la surse de apă importante atât de suprafață cât și subterane; -Nu există factori poluanți majori; -Utilizare pe scară redusă a îngrășămintelor chimice pentru agricultura de subzistență; -Dotarea cu utilaje și echipamente pentru serviciul de gospodărire comunală și SVSU.	-Rețeaua de drumuri publice este doar parțial modernizată; -Nu sunt amenajate trotuare și rigole de scurgere a apelor pluviale; -Lipsa rețelei de canalizare; -Lipsa rețelei de alimentare cu gaze naturale; -Necesitatea lucrărilor de amenajare a cursurilor de apă; -Rețea de alimentare cu apă care necesită modernizare și extindere; -Lipsa unui sistem video de supraveghere stradală și a instituțiilor publice; -Nu există puncte de tip hotspot pentru asigurarea accesului gratuit la internet în spații publice; -Eficiență energetică redusă a clădirilor publice și a sistemului de iluminat public; -Lipsa unor proiecte ecologice la nivelul comunității locale; -Lipsa promovării voluntariatului referitor la protecția mediului înconjurător; -Practici forestiere necorespunzătoare în exploatarea lemnului; -Inexistența unui sistem eficace de colectare selectivă a deșeurilor; -Deversarea apelor reziduale menajere în locuri neamenajate; -Lipsa unor amenajări ambientale și de agrement; -Bază sportivă deteriorată și neîngrijită;

	-Practici dăunătoare mediului precum incendiarea pajiștilor și a resturilor vegetale; -Capacitate limitată de intervenție locală în cazul unor situații de urgență; -Suprafețe de pășuni și fânețe neutilizate (abandonate); -Lipsă parcuri, trotuare, locuri de popas și campare cu amenajări specifice; -Lipsă infrastructură monitorizare permanentă a factorilor de mediu de către autoritățile locale; -Slaba conștientizare a populației și a agenților economici în protecția mediului.
 Oportunități	 Amenințări
-Posibilitatea accesării fondurilor europene aferente perioadei 2021-2027 pentru finanțarea proiectelor destinate infrastructurii și mediului; -Continuarea accesării fondurilor guvernamentale; -Continuarea cooperării în cadrul GAL și finanțarea realizării unor obiective prin strategia de dezvoltare locală a acestuia; -Dezvoltarea educației privind protecția mediului la nivelul comunității locale; -Modernizarea infrastructurii rutiere prin programe județene; -Modernizarea drumurilor comunale cu fonduri de la bugetul local, național sau europene; -Îmbunătățiri funciare în vederea asigurării și amenajării pajiștilor și fânețelor; -Amenajare trotuare;	-Riscurile de mediu: alunecări de teren, eroziunea solului, inundații, secetă, cutremure; -Instabilitate legislativă; -Schimbările climatice; -Lipsa posibilităților financiare de cofinanțare a proiectelor; -Costul ridicat al documentației preliminare și necesitatea cofinanțării proiectelor poate împiedica accesarea fondurilor europene; -Cunoștințe insuficiente legate de elaborarea și implementarea proiectelor finanțate din fonduri europene; -Lipsa de informare și conștientizare a populației locale cu privire la problemele de mediu; -Depozitarea deșeurilor menajere în arii neamenajate; -Defrișările necontrolate;

-Regularizarea cursurilor de apă; -Ecologizarea cursurilor de apă; -Reabilitarea termică a clădirilor din domeniul public al comunei; -Introducerea surselor regenerabile de energie; -Implicarea populației în activitățile de educație ecologică; -Dezvoltarea de parteneriate în vederea protecției mediului.	-Exploatarea forestieră necontrolată; -Braconaj și recoltare necontrolată a resurselor accesorii ale pădurii; -Creșterea traficului vehiculelor cu consecințe adverse asupra emisiilor poluante în aer; -Comportament consumist la nivelul comunității; -Implicare civică scăzută a comunității.
---	--

EDUCAȚIE, CULTURĂ ȘI CULTE

 Puncte tari	 Puncte slabe
-Existența unei unități de învățământ (1 școală și 2 grădinițe); -Management școlar adecvat; -Comunicare formală, informală și non - formală bună; -Autorități locale deschise, interesate de procesul educativ; -Programe de investiții; -Accesul la tehnologie/ informație/ e-learning prin introducerea infrastructurii informatice; -Aplicarea corectă și creativă a curriculum-ului școlar. -Puține tendințe de neșcolarizare sau abandon școlar; -Stare disciplinară bună; -Fondul de carte din biblioteca școlii este suficient și cu noutăți editoriale. -Există interes pentru activitatea de consultanță și consiliere a cadrelor didactice;	-Migrația elevilor către unitățile școlare din orașele Moreni și Pucioasa; -Pierderea posibilității de formare a eșalonului liceal la nivel de comună; -Stare materială precară și nivel scăzut de cultură și instruire pentru unele familii; -Existența unor elevi cu tendință de abandon școlar; -Lipsa posibilităților de desfășurare a activităților sportive (a orelor de educație fizică), la nivelul structurilor, pe vreme de iarnă sau timp nefavorabil; -Fonduri insuficiente/ inexistente pentru premierea performanței școlare a elevilor; -Deși există o dotare TIC foarte bună, materialele nu sunt întotdeauna integrate în procesul instructiv-educativ; -Slabă dotare a spațiilor școlare cu mobilier didactic (material didactic uzat și depășit);

-Nu s-au înregistrat fenomene de delincvență sau infracționalitate la nivelul școlii; -O bună colaborare cu I.S.J. și Primăria comunei; -Implementarea proiectului "<i>Dotarea instituțiilor de învățământ din comuna Vârfuri</i>" prin măsura 413-322.1, program FEADR, Axa LEADER, prin GAL DEALURILE SULTANULUI; -Disponibilitatea unor instituții de a veni în sprijinul școlii; -Școala oferă un grad sporit de siguranță elevilor; -Posibilitatea înființării unor ateliere de arte și meserii; -Cămin cultural modernizat, într-o stare bună de funcționare; -Existența unui muzeu sătesc, inițiativă privată; -Existența unei zone cu puternice tradiții în domeniul cultural și spiritual; -Experiența organizării și promovării multor activități culturale; -Prezența pe raza comunei Vârfuri a unor obiective culturale: • biblioteca comunală; • căminul cultural; • muzeu țăranesc; • biserică ortodoxă stil nou.	-Lipsa unor grupe de grădiniță cu program prelungit; -Lipsa unor programe de tipul „Școala după școală”; -Inexistența unor programe de tipul ”A doua șansă”; -Nu sunt popularizate întotdeauna experiențele pozitive/ când se încearcă, acestea nu au rezonanța potrivită; -Ofertă culturală restrânsă pentru locuitori; -Căminul cultural nu reușește să antreneze toate instituțiile și persoanele avizate în vederea promovării și dinamizării activităților culturale; -Informare/ participare scăzută a cetățenilor la acțiuni/ activități de interes cultural; -Posibilități financiare reduse pentru tipărirea de broșuri, pliante de promovare a obiectivelor de interes cultural de pe raza comunei; -Insuficientă preocupare pentru cunoașterea istoriei și a tradițiilor locale; -Îmbătrânirea populației active, migrația tinerilor și dezinteresul față de viața spiritual-culturală a comunității, grevează acțiunile derulate în acest domeniu; -Lipsa unui club al persoanelor vârstnice; -Lipsa unui club al tinerilor; -Infrastructură sportivă deficitară.
 Oportunități	 Amenințări
-Posibilitatea accesării programelor de finanțare naționale sau europene care	-Interesul scăzut al cadrelor didactice de a profesa în mediul rural; -Programe școlare prea încărcate;

sprijină dezvoltarea activităților și infrastructurii culturale și educative; -Accesarea granturilor SEE și Norvegiene pentru dezvoltarea culturală; -Existența unor programe comunitare și naționale de asigurare a accesului la educație pentru populațiile dezavantajate; -Crearea de parteneriate cu instituții de învățământ din UE în vederea schimbului de experiență; -Posibilitatea înființării unor ateliere de arte și meserii; -Stimularea creativității și inițiativei locale prin revigorarea și valorificarea tradițiilor cultural - artistice (șezători, hore, etc); -Atragerea de surse de finanțare pentru conservarea și modernizarea obiectivelor culturale de pe raza comunei Vârfuri; -Dezvoltarea programelor de înfrățire cu localități din țară și/ sau străinătate; -Dezvoltarea unor noi proiecte în domeniul cultural; -Implicarea mai dinamică a instituțiilor de învățământ de pe raza comunei Vârfuri în desfășurarea activităților cu caracter cultural; -Parteneriate cu instituții culturale județene, naționale și europene în vederea unei mai bune cunoașteri și promovări a culturii naționale și europene.	-Formarea inițială a cadrelor didactice este deficitară; -Scăderea natalității și îmbătrânirea populației; -Eliminarea fondurilor de premiere și stimulare; -Dispariția posturilor didactice datorită scăderii numărului de elevi la clasă; -Lipsa de experiență și de sprijin privind elaborarea de proiecte de finanțare; -Slaba motivație a elevilor pentru învățatură; -Prea mulți elevi sunt rămași în grija bunicilor și altor rude datorită faptului că părinții sunt plecați la lucru în străinătate; -Migrația copiilor de grădiniță spre oraș la grupe cu program prelungit; -Instabilitatea cadrelor didactice (în fiecare an, elevii au profesori noi). -Buget insuficient alocat activităților culturale; -Subfinanțarea achizițiilor de carte; -Lipsa de interes a cetățenilor față de cultură; -Discrepanțe între domeniul cultural și nevoile, respectiv interesele comunității, pierderea relevanței actului cultural pentru comunitate.
---	---

SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ

 Puncte tari	 Puncte slabe
-Un cabinet medical de familie funcțional; -Existență medic de familie; -Clădire dispensar aflată în construcție; -Existența unei farmacii ce deservește locuitorii comunei; -Existența unui compartiment de asistență socială specializat și bine pregătit în cadrul primăriei; -Implicarea activă a primăriei în rezolvarea problemelor comunității.	-Buget local cu resurse limitate; -Lipsă clădire dispensar comunal; -Lipsă cabinet stomatologic; -Lipsa unor entități private care să furnizeze servicii medicale și sociale; -Număr redus personal medical; -Infrastructură socială slab dezvoltată - lipsa centrelor de zi/noapte pentru derularea activităților sociale sau medico-sociale; -Servicii specializate insuficient dezvoltate pentru acoperirea tuturor nevoilor sociale din comună (copii delincvenți, mame minore, gravide aflate în situații de risc, adulți copii marginalizați social, victime ale violenței în familie, etc.); -Servicii comunitare nedezvoltate pentru persoanele vârstnice/cu handicap, etc.); -Lipsa consilierii psiho-emoționale a copiilor ai căror părinți sunt plecați în străinătate pe o perioadă mai îndelungată.
 Oportunități	 Amenințări
-Accesarea finanțărilor nerambursabile externe pentru implementarea de proiecte în infrastructură medico-socială și în furnizarea serviciilor sociale; -Dezvoltarea de parteneriate care să favorizeze dezvoltarea de servicii de calitate; -Promovarea voluntariatului;	-Îmbătrânirea populației; -Natalitatea scăzută; -Depopularea comunei prin migrație; -Epidemiile și pandemiile; -Politici neadecvate nevoilor reale; -Creșterea numărului bolnavilor cronici; -Lipsa resurselor financiare pentru ONG-urile furnizoare de servicii sociale.

-Campanii de consiliere privind copiii ai căror părinți sunt plecați în străinătate; -Înființarea unui cămin de bătrâni/centru de zi.	
--	--

CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ	
 <i>Puncte tari</i>	 <i>Puncte slabe</i>
-Mediu de lucru organizat și disciplinat; -Experiența, disponibilitatea și determinarea personalului pentru modernizarea și eficientizarea administrației publice; -Adaptabilitatea personalului la legislația în continuă schimbare; -Experiență în gestionarea programelor cu finanțare externă; -Simplificarea relației dintre administrație și cetățeni prin utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor; -modernizarea sediului administrativ al Primăriei Vârfuri; -Autoritățile publice locale își desfășoară activitatea după principiile transparenței procesului decizional; -Implicarea activă a instituțiilor publice - Primăria, în problemele comunității; -Deschiderea administrației actuale către investiții; -Participarea la sesiuni de perfecționare continuă a aparatului APL.	-Personal insuficient în comparație cu sarcinile atribuite; -Fonduri insuficiente pentru formare profesională; -Dezvoltarea redusă a sistemelor informatice, unele depășite moral; -Lipsa unui sistem de management al documentelor capabil să furnizeze informații complexe în timp real; -Utilizarea relativ scăzută a tehnologiilor avansate; -Lipsa serviciilor de e-administrație; -Terenurile publice nu sunt cadastrate.
 <i>Oportunități</i>	 <i>Amenințări</i>
-Dezvoltarea sentimentului de apartenență la comunitate;	-Neimplicarea tuturor actorilor locali; -Servicii neadaptate la nevoile/ așteptările cetățenilor;

-Posibilitatea accesării de fonduri guvernamentale și europene pentru organizarea de sesiuni de instruire pe diverse domenii de activitate; -Implementarea de proiecte de mediatizare a legislației; -Aplicarea principiului transparenței în activitatea instituțiilor publice. -Parteneriatul între instituțiile publice și societatea civilă pentru dezvoltarea serviciilor publice; -Realizarea de către UAT a unor studii în vederea identificării nevoilor și așteptărilor cetățenilor față de serviciile oferite de acestea; -Exercitarea de către societatea civilă a dreptului de a fi implicată activ în luarea deciziilor de către autoritățile publice locale; -Existența programelor și proiectelor privind reforma administrației; -Existența programelor de finanțare pentru digitalizarea serviciilor publice.	-Instabilitate legislativă; -Convulsii sociale; -Riscul eșecului în realizarea și finalizarea unor proiecte; -Refuzul achitării unor taxe și impozite.
---	---

Această analiză este esențială deoarece aduce o contribuție importantă asupra identificării măsurilor ulterioare în procesul de planificare în vederea atingerii obiectivelor strategiei de dezvoltare durabilă.

Punctele tari și punctele slabe sunt elemente interne asupra cărora există un control direct, în timp ce oportunitățile și amenințările vin din mediul exterior și pot influența pozitiv sau negativ activitatea aparatului administrativ.

Analiza SWOT prezentată mai sus reflectă o imagine de ansamblu astfel încât, punctele tari și oportunitățile să poată fi valorificate pe de o parte și pe de altă parte, punctele slabe și amenințările să poată fi diminuate sau chiar eliminate.

Capitolul III:**Strategia de Dezvoltare Durabilă 2021-2027 a Comunei VÂRFURI****III.1. Contextul actual****A.Documente strategice relevante la nivel european:**

Arhitectura programelor operaționale, prin intermediul cărora va fi administrat bugetul alocat României în perioada 2021-2027 va fi semnificativ modificat față de perioada 2014 - 2020.

În perioada 2021-2027 Statele Membre ale Uniunii Europene vor avea la dispoziție 1,8 trilioane euro prin:

- Cadrul financiar 2021-2027 = 1 074,3 miliarde euro
- Next Generation EU = 750 miliarde euro

Total = 1.824,3 miliarde euro

CADRUL FINANCIAR MULTIANUAL 2021-2027

Ca urmare a acordului Parlamentului European din 16 decembrie 2020, Consiliul UE a adoptat la 17 decembrie 2020 regulamentul privind noul Cadru Financiar Multianual (CFM) 2021-2027 și pachetul de relansare economică Next Generation EU (NGEU).

Regulamentul prevede un buget pe termen lung de 1 074,3 miliarde EUR pentru UE27 (cele 27 de state membre rămase ca urmare a Brexit-ului) în prețurile din 2018, inclusiv integrarea Fondului european de dezvoltare. Împreună cu NGEU, în valoare de 750 de miliarde EUR, va permite UE să furnizeze o finanțare fără precedent de 1,8 trilioane EUR în următorii ani pentru a sprijini recuperarea din pandemia COVID-19 și prioritățile UE pe termen lung în diferite politici/zone.

Cele 1 074,3 miliarde euro aferente Cadrului financiar 2021-2027 vor fi împărțite între **7 capitle de buget**:

Capitole de buget	CFM	NextGenerationEU	TOTAL
1. Piața unică, inovare și sectorul digital	132,8 miliarde EUR	10,6 miliarde EUR	143,4 miliarde EUR
2. Coeziune, reziliență și valori	377,8 miliarde EUR	721,9 miliarde EUR	1 099,7 miliarde EUR
3. Resurse naturale și mediu	356,4 miliarde EUR	17,5 miliarde EUR	373,9 miliarde EUR
4. Migrație și gestionarea frontierelor	22,7 miliarde EUR	-	22,7 miliarde EUR
5. Securitate și apărare	13,2 miliarde EUR	-	13,2 miliarde EUR
6. Vecinătate și întreaga lume	98,4 miliarde EUR	-	98,4 miliarde EUR
7. Administrația publică europeană	73,1 miliarde EUR	-	73,1 miliarde EUR
TOTAL CFM	1 074,3 miliarde EUR	750 miliarde euro	1 824,3 miliarde EUR

Toate sumele sunt exprimate în miliarde EUR, în prețuri constante din 2018.

*Sumele includ suplimentarea cu 15 miliarde EUR a fondurilor pentru zece dintre programe (față de acordul din 21 iulie 2020). Este vorba despre următoarele programe: Orizont Europa, Erasmus+, „UE pentru sănătate”, Fondul de gestionare integrată a frontierelor, „Drepturi și valori”, Europa creativă, InvestEU, Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă, „Ajutor umanitar”.

Sursă: Comisia Europeană

O nouă Politică de Coeziune

În cadrul următorului buget pe termen lung al UE pentru 2021-2027, Comisia propune modernizarea politicii de coeziune, principala politică de investiții a UE.

Cinci priorități investiționale:

Investițiile în dezvoltare regională se vor axa mai ales pe obiectivele 1 și 2. Acestor priorități li se vor aloca 65% - 85% din resursele FEDR și ale Fondului de coeziune, în funcție de prosperitatea relativă a statelor membre.

- **O Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii
- **O Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice
- **O Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale
- **O Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate
- **O Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

O abordare mai personalizată a dezvoltării regionale

Politica de coeziune continuă investițiile în toate regiunile, pe baza a 3 categorii (mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate). Metoda de alocare a fondurilor se bazează încă, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se introduc noi criterii (șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice și primirea și integrarea migrantilor), pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren. Regiunile ultraperiferice vor beneficia în continuare de sprijin special de la UE. *Politica de coeziune continuă să sprijine strategiile de dezvoltare conduse la nivel local și să autonomizeze gestionarea fondurilor de către autoritățile locale.* Crește și dimensiunea urbană a politicii de coeziune, prin alocarea a 6 % din FEDR dezvoltării urbane durabile și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane, sub denumirea Inițiativa urbană europeană.

Simplificare: reguli mai scurte, mai puține și mai clare

Conform Comisiei Europene, pentru întreprinderile și antreprenorii care beneficiază de sprijinul UE, noul cadru oferă mai puțină birocrație și modalități mai simple

de solicitare a plăților, prin utilizarea opțiunilor simplificate în materie de costuri. Pentru facilitarea sinergiilor, un cadru unic de reglementare acoperă în prezent 7 fonduri UE implementate în parteneriat cu statele membre („gestionare partajată”). Comisia propune, de asemenea, controale mai relaxate la programele cu istoric bun, o mai mare încredere în sistemele naționale și extinderea principiului „auditului unic”, pentru a evita suprapunerea verificărilor.

Un cadru mai flexibil

Noul cadru reunește stabilitatea necesară planificării investițiilor cu nivelul corespunzător de flexibilitate bugetară, pentru a face față unor evenimente neprevăzute. O evaluare intermediară va determina dacă este nevoie de modificarea programelor pentru ultimii doi ani ai perioadei de finanțare, pe baza priorităților emergente, a executării programelor și a celor mai recente recomandări specifice fiecărei țări.

În anumite limite, se vor permite transferuri de resurse în cadrul programelor fără a fi necesară o aprobare oficială a Comisiei. O dispoziție specifică facilitează mobilizarea de fonduri UE începând din prima zi, în caz de dezastru natural.

O legătură mai strânsă cu Semestrul European și cu guvernanta economică a Uniunii

Politica de coeziune sprijină reformele pentru crearea unui mediu favorabil investițiilor, în care întreprinderile pot să prospere. Se va asigura deplina complementaritate și coordonare cu Programul de sprijin al reformei, în forma sa nouă și consolidată.

În perioada bugetară, recomandările specifice fiecărei țări (RST) formulate în contextul semestrului european vor fi luate în considerare de două ori: la început, pentru conceperea programelor din cadrul politicii de coeziune, și apoi în cadrul evaluării intermediare. Pentru a stabili condițiile propice creșterii economice și creării de locuri de muncă, noile condiții favorizante vor contribui la înlăturarea obstacolelor din calea investițiilor. Aplicarea lor va fi monitorizată pe întreaga perioadă financiară.

Mai multe oportunități pentru sinergii în setul UE de instrumente bugetare

Cadrul de reglementare unic care acoperă fondurile politicii de coeziune și Fondul pentru azil și migrație vor facilita crearea de strategii de integrare a migranților la nivel local sprijinite prin resurse UE utilizate în sinergie; Fondul pentru azil și migrație se va concentra pe nevoile pe termen scurt ale migranților în momentul sosirii, în timp ce politica de coeziune va sprijini integrarea lor socială și profesională. În afara cadrului unic de

reglementare, vor fi facilitate sinergii cu alte instrumente UE, cum ar fi **politica agricolă comună, Orizont Europa, programul LIFE sau Erasmus +**.

Interreg: eliminarea obstacolelor transfrontaliere și sprijinirea proiectelor interregionale pentru inovare

Cooperarea interregională și transfrontalieră va fi facilitată de noua posibilitate ca o regiune să utilizeze părți din propria alocare pentru a finanța proiecte în altă parte a Europei, împreună cu alte regiuni.

Noua generație a programelor de cooperare interregională și transfrontalieră („Interreg”) va ajuta statele membre să depășească obstacolele transfrontaliere și să dezvolte servicii comune. Comisia propune un nou instrument pentru regiunile de frontieră și pentru țările dornice să-și armonizeze cadrele juridice, denumit Mecanismul transfrontalier european.

Pornind de la succesul acțiunii pilot din 2014-2020, Comisia propune crearea Investițiilor interregionale pentru inovare. Regiunile cu active corespunzătoare de „specializare inteligentă” vor fi sprijinite mai mult pentru alcătuirea clusterelor paneuropene în sectoare prioritare precum datele masive (big data), economia circulară, sistemele avansate de fabricație sau securitatea cibernetică.

Norme consolidate pentru investițiile UE cele mai performante

Toate programele își vor menține cadrul de performanță cu obiective cuantificabile (numărul de locuri de muncă create sau accesul suplimentar la rețele în bandă largă). Noul cadru instituie un bilanț anual al performanței, sub forma unui dialog politic între autoritățile programului și Comisie. Performanța programelor va fi evaluată și cu ocazia evaluării intermediare. Din motive de transparență și pentru ca cetățenii să poată urmări progresele înregistrate, statele membre vor trebui să raporteze toate datele de implementare o dată la două luni, iar platforma de date deschise privind coeziunea va fi actualizată automat.

Utilizarea mai intensă a instrumentelor financiare

Conform Comisiei Europene, granturile pot fi eficient completate de instrumentele financiare, care au efect potențator și sunt mai apropiate de piață. În mod voluntar, statele membre vor putea să transfere o parte din resursele politicii lor de coeziune către noul fond InvestEU gestionat la nivel central, ca să acceseze garanția furnizată de bugetul UE. Va fi mai ușor să se combine granturile și instrumentele financiare. Noul cadru include și dispoziții speciale pentru a atrage mai mult capital privat.

Next Generation EU - 750 mld. euro

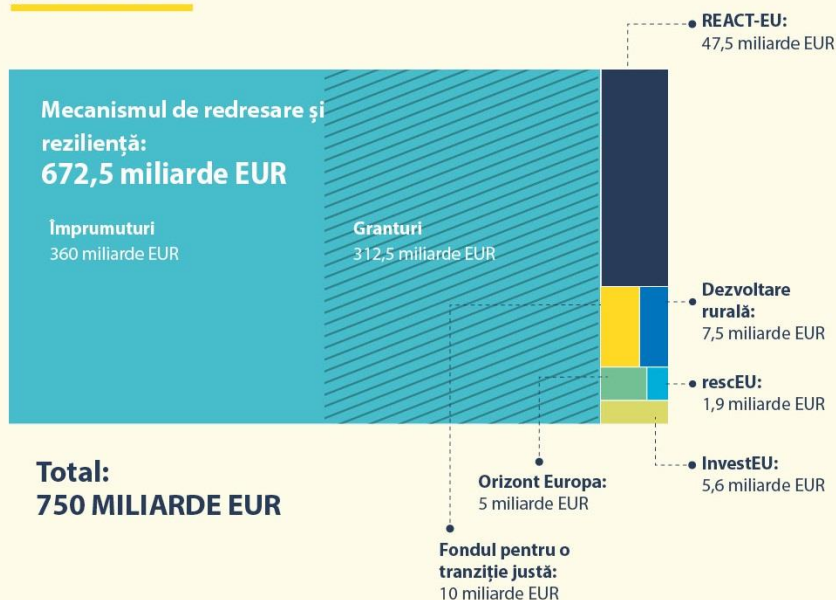
NextGenerationEU este un instrument temporar de redresare în valoare de 750 de miliarde EUR, menit să contribuie la repararea daunelor economice și sociale imediate provocate de pandemia de coronavirus.

Acesta are la bază trei piloni:

- instrumente de sprijinire a eforturilor depuse de statele membre pentru a se redresa, pentru a remedia consecințele crizei și pentru a ieși mai puternice din această încercare;
- măsuri de stimulare a investițiilor private și de sprijinire a întreprinderilor aflate în dificultate;
- consolidarea principalelor programe ale UE pentru a valorifica învățămintele desprinse din criză, pentru a spori soliditatea și reziliența pieței unice și pentru a accelera dubla tranziție verde și digitală.

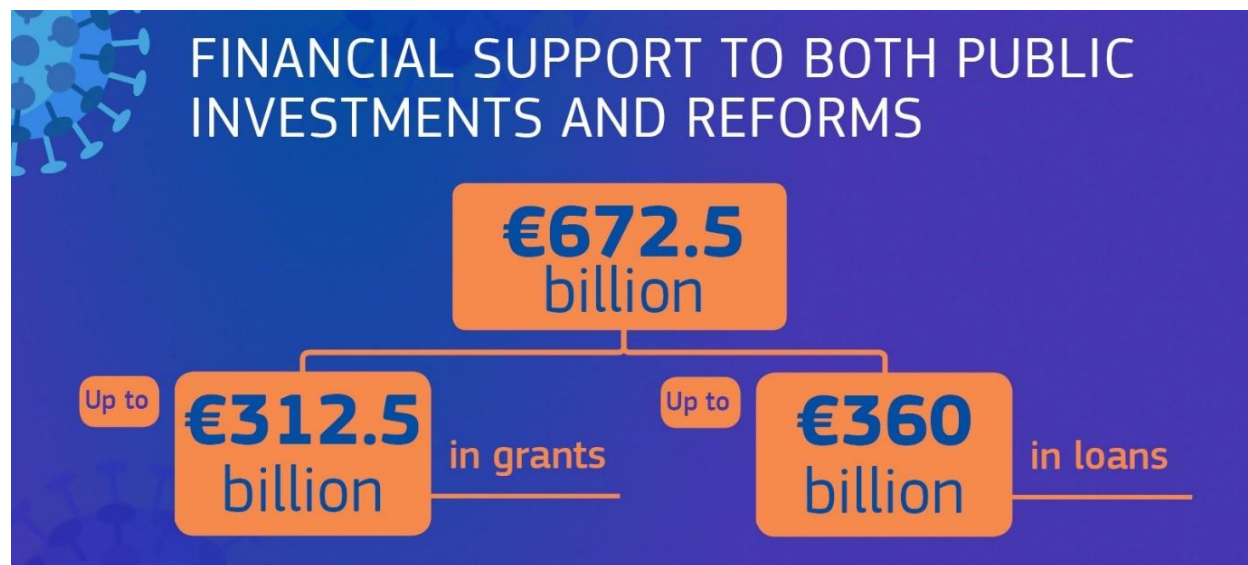
Defalcarea Next Generation EU

Investiții într-o Uniune verde, digitală și rezilientă

- **Angajamente juridice:** înainte de 31 decembrie 2023
- **Plăți:** înainte de 31 decembrie 2026

Mecanismul European de Reziliență și Redresare este elementul central al Instrumentului [NextGenerationEU](#), cu împrumuturi și granturi în valoare de **672,5 miliarde de euro**, disponibile pentru sprijinirea reformelor și a investițiilor întreprinse de țările Uniunii Europene.

© Comisia Europeană

Scopul este de a atenua impactul economic și social al pandemiei și de a face ca economiile și societățile europene să devină mai durabile, mai reziliente și mai bine pregătite pentru provocările și oportunitățile oferite de tranziția către o economie verde și de tranziția digitală.

Mecanismul va avea 6 direcții prioritare de finanțare:

- **Tranziția verde**, inclusiv biodiversitatea
- **Transformarea digitală**
- **Coeziunea economică și competitivitatea**
- **Coeziunea socială și teritorială**
- **Reacția la criză instituțională** și pregătirea pentru criză
- **Politici pentru următoarea generație**, copii și tineri, inclusiv educație și abilități

Statele membre trebuie să realizeze planurile lor de redresare și reziliență pentru a accesa fonduri din cadrul Mecanismului European de Reziliență și Redresare.

În data de 18 decembrie 2020, negociatorii Parlamentului European și Consiliului Uniunii Europene au ajuns la un acord privind forma finală a mecanismului. **Alocarea pentru România este în valoare de 30,5 miliarde de euro.**

Comisia Europeană a publicat în data de 21 decembrie 2020 [modelele orientative](#) menite să ajute statele membre să elaboreze planuri naționale de redresare și reziliență care să fie conforme cu normele UE privind ajutoarele de stat.

Politica agricolă și de dezvoltare rurală pentru perioada 2021-2027

Conform regulamentelor propuse în 2018, politica agricolă comună și de dezvoltare rurală vizează îmbunătățirea în continuare a dezvoltării sustenabile a agriculturii, a sectorului alimentar și a zonelor rurale, prin intermediul celor două fonduri **Fondul European pentru Garantare Agricolă (FEGA)** și **Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)**. Acestea contribuie la îndeplinirea următoarelor **obiective generale**:

- *promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care garantează securitatea alimentară;*
- *stimularea îngrijirii mediului și a combaterii schimbărilor climatice și contribuția la îndeplinirea obiectivelor Uniunii legate de mediu și climă;*
- *consolidarea structurii socio-economice a zonelor rurale.*

Obiectivele generale sunt completate de obiectivul transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri.

În regulament sunt propuse, de asemenea, următoarele **obiective specifice**:

- *sprijinirea veniturilor fiabile ale fermelor și a rezilienței în întreaga Uniune, în vederea îmbunătățirii securității alimentare;*
- *îmbunătățirea orientării spre piață și sporirea competitivității, inclusiv punerea unui accent mai puternic asupra cercetării, tehnologiei și digitalizării;*
- *îmbunătățirea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric;*
- *contribuirea la energia sustenabilă, precum și la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea;*
- *promovarea dezvoltării sustenabile și a gospodăririi eficiente a unor resurse naturale precum apa, solul și aerul;*
- *contribuirea la protejarea biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor;*
- *atragerea tinerilor fermieri și facilitarea dezvoltării întreprinderilor din zonele rurale;*
- *promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei și a silviculturii sustenabile;*
- *îmbunătățirea răspunsului dat de agricultura UE exigențelor societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele sigure, hrănitoare și sustenabile, la deșeurile alimentare și la bunăstarea animalelor.*

Bugetul PAC 2021-2027

Propunerea Comisiei pentru cadrul financiar multianual (CFM) aferent perioadei 2021-2027 include 365 de miliarde EUR pentru PAC (în prețuri curente). Acest quantum corespunde unei proporții medii de 28,5 % din bugetul general al UE pentru perioada 2021-2027.

Pentru România este propusă suma de **20,5 miliarde EUR** din care:

- 13,5 miliarde este destinată plăților directe
- 363 mil EUR alocate către măsurile de sprijinire a pieței (FEGA)
- 6,7 miliarde EUR alocate pentru dezvoltarea rurală (FEADR).

B.Documente strategice relevante la nivel național

Propuneri arhitectură Programe Operaționale 2021-2027

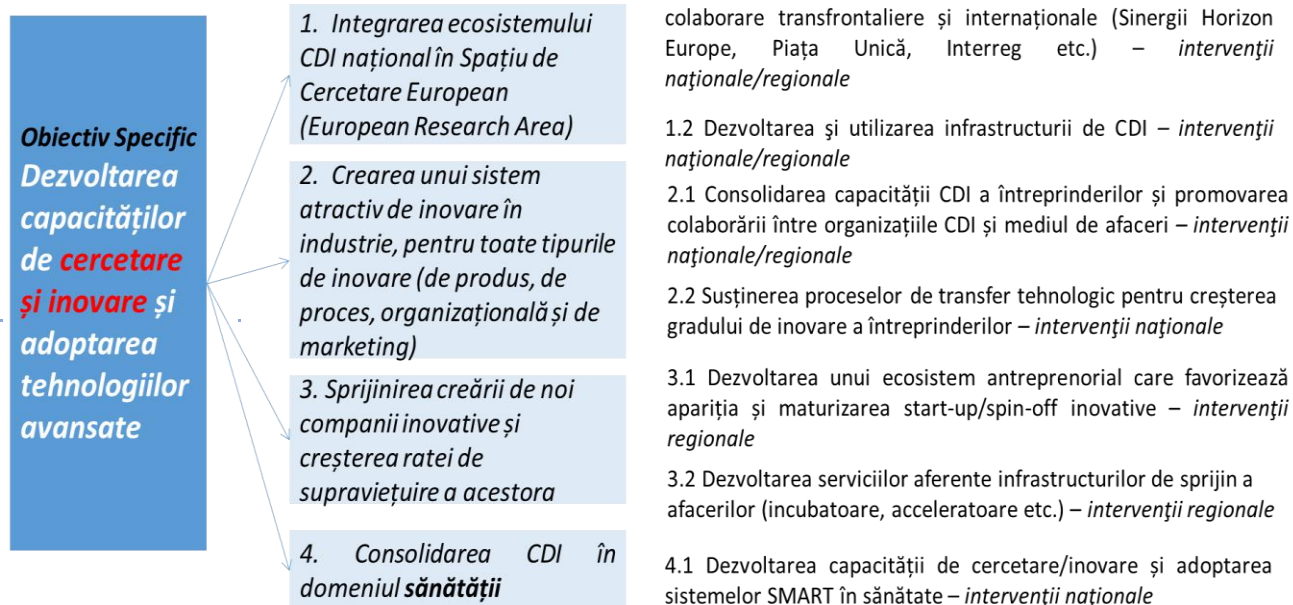
Pentru perioada 2021-2027 la nivelul României se propune următoarea arhitectură a programelor operaționale aferente implementării politicii de coeziune la nivel național (<https://www.fonduri-structurale.ro/2021-2027>):

1. Programul Operațional **Tranziție Justă** (POTJ)
2. Programul Operațional **Dezvoltare Durabilă** (PODD)
3. Programul Operațional **Transport** (POT)
4. Programului Operațional **Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare** (POCIDIF)
5. Programul Operațional **Sănătate** (POS)
6. Programul Operațional **Educație și Ocupare** (POEO)
7. Programul Operațional **Incluziune și Demnitate Socială** (POIDS)
8. Programe Operaționale **Regionale**
9. Programul Operațional **Asistență Tehnică**

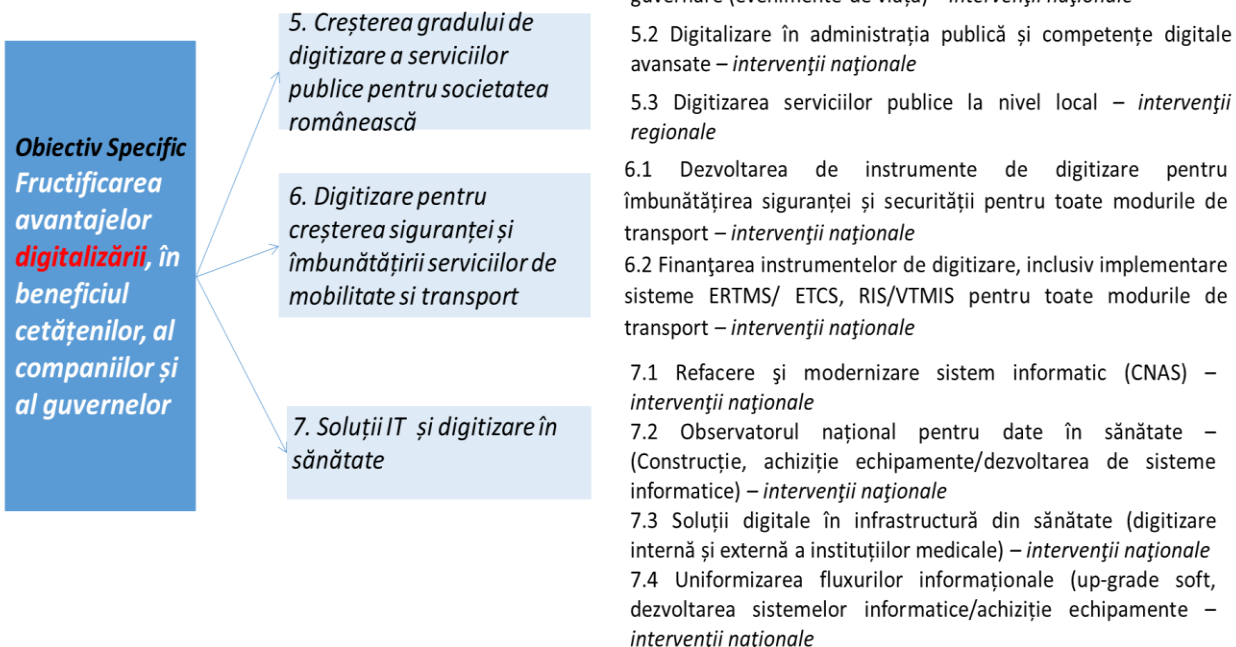
Priorități naționale de investiții:

Obiectivul Prioritar 1 - *O Europă mai inteligentă*

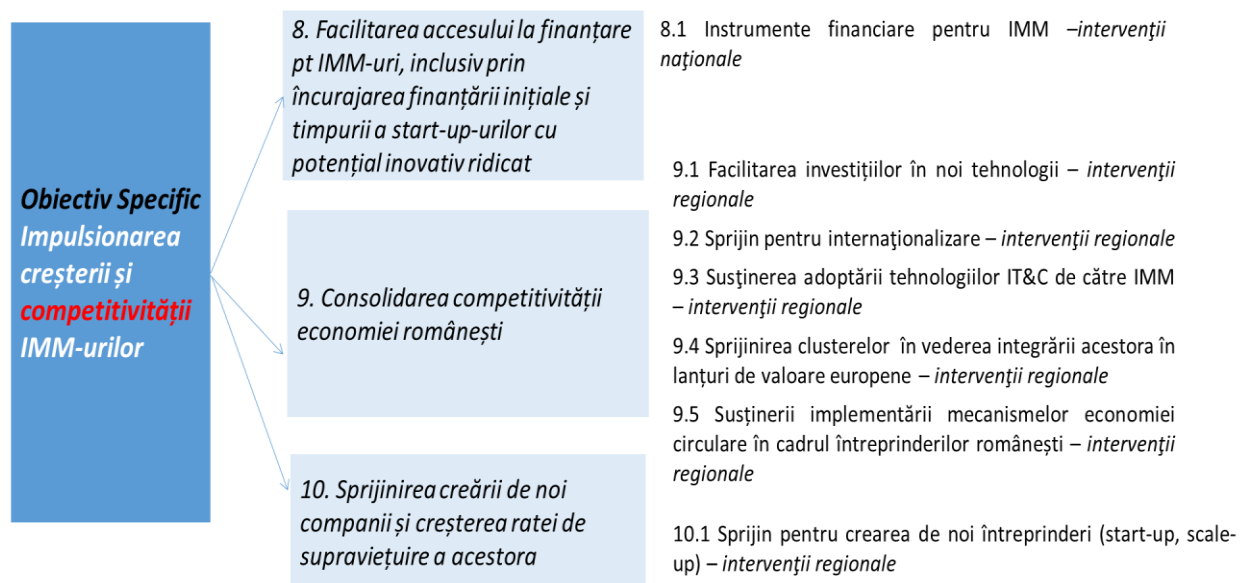
OP1: CERCETARE ȘI INOVARE

OP 1. DIGITALIZARE

OP 1. COMPETITIVITATE

OP 1. SPECIALIZARE INTELIGENTĂ, TRANZIȚIE INDUSTRIALĂ ȘI ANTREPRENORIAL

Obiectiv Specific
Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat

11. Dezvoltarea unor competențe profesionale adecvate cerințelor mediului de afaceri în contextul unei economii bazate pe cunoaștere

12. Susținerea capacității administrative a structurilor din cadrul mecanismului integrat regional și național de descoperire antreprenorială

11.1 Dezvoltarea competențelor la nivelul întreprinderilor/organizațiilor de CDI/entităților – *intervenții regionale*

- implicare în Mecanismul de descoperire antreprenorială pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat, inclusiv stagii de practică;
- dotare licee pentru aplicare metode digitale de învățare
- Formare pentru implementarea standardului: sistem de Management a Inovării în companii

12.1 Dezvoltarea capacității administrative a actorilor implicați în implementarea, monitorizarea, revizuirea strategiilor de specializare inteligentă și a Mecanismului de Descoperire Antreprenorială (MDA) – *intervenții naționale și regionale*

- capacitate administrativă a actorilor implicați în MDA (așa cum rezultă din Metodologia de desfășurare a procesului de descoperire antreprenorială la nivel regional)
- capacitate administrativă ADR-uri
- capacitate ADR pentru sprijin beneficiari

Obiectivul Prioritar 2 - O Europă mai verde

OP 2 - Energie

Obiectiv Specific
Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

Renovarea clădirilor publice și rezidențiale în vederea îmbunătățirii eficienței energetice

Măsuri de sprijin pentru industriile energointensive pentru a-și îmbunătăți performanța energetică

Îmbunătățirea performanței energetice în industriile energointensive

Măsuri de sprijin pentru ESCOs

Îmbunătățirea eficienței energetice în domeniul încălzirii centralizate, alături de promovarea energiei din surse regenerabile pentru încălzirea și răcirea centralizată

Consolidarea capacității AM, a dezvoltatorilor de proiecte și a autorităților

OP 2 - Energie

Obiectiv Specific

Promovarea energiei din surse regenerabile

Creșterea ponderii de surse regenerabile în consumul de energie al clădirilor

Măsuri de creștere a adecvantei rețelei naționale de energie electrică pentru a crește capacitatea de integrare a energiei provenite din surse regenerabile, de natură variabilă

Obiectiv Specific

Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E

Echipamente și sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice

Implementarea de soluții digitale pentru izolarea defectelor și realimentarea cu energie

Digitalizarea stațiilor de transformare și soluții privind controlul rețelei de la distanță - integrare stații în SCADA(Trebuie decisă mutarea în OP1)

Creșterea capacității disponibile pentru comerțul transfrontalier

OP 2. Schimbări climatice, riscuri, apă

Obiectiv Specific

Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor

Managementul inundațiilor

Reducerea impactului manifestării secetei și furtunilor asupra populației, proprietății și mediului.

Măsuri pentru sistemul de gestionare a riscurilor, inclusiv creșterea rezilienței la nivel național și adaptarea continuă la realitatea operațională.

Măsuri de limitare a efectelor negative ale eroziunii costiere.

Obiectiv Specific

Promovarea gestionării sustenabile a apei

Continuarea acțiunilor integrate de dezvoltare a sistemelor de apă și apă uzată, inclusiv prin consolidarea suplimentară și extinderea a operatorilor regionali.

Finanțarea acțiunilor de consolidare a capacității de reglementare economică a sectorului de apă și apă uzată, astfel încât să se eficientizeze procesul de realizare a planurilor de investiții pentru conformare

Continuarea investițiilor în managementul nămolului rezultat în cadrul procesului de epurare a apelor uzate/tratate a apei potabile.

OP2. Economia circulară

Obiectiv specific
Promovarea tranziției către o economie circulară

Extinderea schemelor de gestionare a deșeurilor la nivel de județ, inclusiv îmbunătățirea sistemelor integrate existente de gestionare a deșeurilor, pentru a crește reutilizarea și reciclarea, pentru a preveni generarea deșeurilor și devierea de la depozitele de deșeuri, în conformitate cu nevoile identificate în PNGD și PJGD-uri.

Investiții individuale suplimentare pentru închiderea depozitelor de deșeuri.

Investiții în consolidarea capacității părților interesate fie publice sau private, pentru a susține tranziția la economia circulară și care să promoveze acțiuni/ măsuri privind economia circulară, inclusiv conștientizarea publicului, prevenirea deșeurilor, colectarea separată și reciclarea.

OP 2. Biodiversitate

Obiectiv specific
Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

Investiții în rețeaua Natura 2000 – Elaborarea, revizuirea și implementarea planurilor de management, măsuri de menținere și de refacere a siturilor Natura 2000 pentru specii și habitate, precum și a ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate situate în afara ariilor naturale protejate. Acțiuni de completare a nivelului de cunoaștere a biodiversității și ecosistemelor și realizarea de studii științifice

Măsuri pentru implementarea infrastructurii verzi

Consolidarea capacității administrative a autorităților și entităților cu rol în managementul rețelei Natura 2000 și a altor arii naturale protejate

OP 2. Aer

Obiectiv specific

Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

Dotarea Rețelei Naționale de Monitorizare a Calitatii Aerului cu echipamente noi astfel încât să se continue conformarea cu cerințele de asigurare și controlul calității datelor și de raportare a RO la CE și achiziția de echipamente pentru măsurarea poluanților în aerului ambiental cu respectarea prevederilor Directivei 2008/50/CE.

Implementarea măsurilor care vizează creșterea calitatii aerului :

- *măsuri legate de îmbunătățirea sau înlocuirea instalațiilor individuale (casnice) de încălzire a locuințelor/ gospodăriilor din mediul urban cu instalații mai performante ;*
- *finanțarea sistemelor de încălzire pentru scopuri de atenuare a schimbărilor climatice, atât la nivelul agenților economici cât și la nivelul sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică la nivelul autorităților publice și/ sau altor entități publice (spitale, unități de învățământ etc.) sau a instalațiilor individuale de încălzire a locuințelor/ gospodăriilor, utilizând gaz natural.*

OP 2. Situri contaminate

Obiectiv specific

Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

Măsuri de remediere a siturilor contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor

Regenerarea spațiilor urbane degradate și abandonate, reconversia funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/ abandonate și reincluderea acestora în circuitul social/ economic sau ca rezervă de teren pentru viitoare investiții la nivelul orașelor, în vederea creării condițiilor necesare pentru o dezvoltare durabilă urbană.

OP 2. Mobilitate urbana

Obiectiv specific

Mobilitate națională, regională și locală sustenabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă și intermodală, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

Dezvoltarea rețelelor regionale și locale de transport pe cale ferată și cu metroul și de acces la TEN-T centrală și globală de transport, inclusiv soluții combinate.

Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședință de județ și în municipii și zona lor funcțională prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă

Obiectivul Prioritar 3 - O Europă mai conectată

OP 3. CONECTIVITATE

Obiectivul Specific

Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală

Dezvoltarea rețelelor TEN-T centrală și globală de **transport rutier**

Dezvoltarea rețelelor TEN-T centrală și globală de **transport pe calea ferată**

Îmbunătățirea serviciilor de transport pe calea ferată pe scurt și lung parcurs, prin creșterea capacității de transport și măsuri de reformă

Îmbunătățirea siguranței și securității pentru toate modurile de transport și punerea în aplicare a strategiei adoptată privind siguranța traficului, pentru reducerea numărului de decese din accidente rutiere și diminuarea

Investiții în infrastructură și suprastructură portuară situate pe rețeaua TEN-T centrală și globală, inclusiv acces în porturi, investiții multimodale în porturi și pentru îmbunătățirea conectivității transfrontaliere

Investiții în dezvoltarea de terminale intermodale inclusiv acces și echipamente

Investiții în modernizarea punctelor de trecere transfrontaliere pe rețeaua TEN-T centrală și globală și crearea de noi conexiuni de transport suplimentare peste Dunăre, inclusiv măsuri de îmbunătățire a impilor de trecere, includerea de noi servicii și proceduri operaționale.

Asistență tehnică acordată principalilor beneficiari din domeniul transportului, cu precădere Compania Națională de Căi Ferate și Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere, alte autorități de transport și Ministerul Transporturilor

OP 3. CONECTIVITATE

Obiectivul Specific

Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

Dezvoltarea rețelelor rutiere naționale de acces la TEN-T centrală și globală de transport

Dezvoltarea rețelelor feroviare de acces la TEN-T centrală și globală de transport

OP 3. BROADBAND

Obiectivul Specific

îmbunătățirea conectivității digitale

Dezvoltarea infrastructurii de bandă largă Broadband - Investiții în infrastructură de bandă largă de foarte mare capacitate, conform rezultatelor "Planului național sau regional privind banda largă" (condiție favorizantă)

Obiectivul Prioritar 4 - O Europă mai socială

OP 4. OCUPARE

OS (i) Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, someri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoane inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale

(i)1. Dezvoltarea mecanismului de integrare multidisciplinară a politicilor din ocupare, educație, asistența socială și sănătate prin armonizarea cadrului legal între serviciile oferite forței de muncă de cele patru sectoare

(i)2. Noi abordări de furnizare de servicii integrate de ocupare, adaptate nevoilor grupurilor dezavantajate pe piața muncii (persoane inactive, cu dizabilități, șomeri de lungă durată, persoane reîntoarse în țară, migranți etc.), prin pachete de servicii personalizate și adaptate nevoilor

(i) 3. Valorificarea potențialului economic al tinerilor (inclusiv NEETs)

(i) 4. Asigurarea forței de muncă necesare în zonele care înregistrează deficite

(i)5. Promovarea spiritului antreprenorial, sprijinirea inițiativelor antreprenoriale și a economiei sociale

(i) 6. Facilitarea accesului la ocupare a persoanelor dezavantajate

OS (ii) Modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii pentru a evalua și anticipa necesarul de competențe și a asigura asistența personalizată și în timp real urmărind asigurarea medierii/plăsării (matching), tranziției și a mobilității forței de muncă.

OS (iii) Promovarea participării echilibrate după gen pe piața muncii și a asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea privată,

OS (iii) Bis Promovarea adaptării la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor, a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate, precum și a unui mediu de lucru sănătos și adaptat care să reducă riscurile la adresa sănătății

(ii) 1. Dezvoltarea unui **mecanism coerent și sustenabil** de agregare și integrare a informațiilor furnizate de diversele instrumente folosite **în anticipare** și de utilizare a rezultatelor pentru întâmpinarea nevoilor de competențe pe piața muncii

(iii) 1. Crearea de oportunități pentru **integrarea femeilor** pe piața muncii

(iiibis) 1. Crearea unui **mediu de muncă sănătos, sigur, accesibil și prietenos pentru angajați**, în special pentru cei cu nevoi speciale (din grupul țintă)

OP 4. EDUCAȚIE

OS (iv) Îmbunătățirea **calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii**, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale

(iv) 0. **Adaptarea** programelor de pregătire din educație și formare la cerințele pieței, în competențe cheie și digitale

(iv)1. Creșterea **calității, eficacității și relevanței ofertei și serviciilor de educație** (la toate nivelurile)

(iv)2. Corelarea dintre nevoile elevilor și studenților, **serviciile de consiliere, sprijin, acompaniere**

(iv)3. Îmbunătățirea **formării cadrelor didactice** pentru creșterea calității și eficacității procesului educativ

OS (v) Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, completarea studiilor și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar

(v).1. Creșterea **accesului** la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii.

(v)2. **Formarea (inițială și continuă) cadrelor didactice** pentru o educație incluzivă

(v)3. Proiectarea și furnizarea unor **servicii suport pentru prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii**

(v)4. Creșterea **accesului la educație** (la toate nivelurile) și formare de calitate pentru **persoanele cu dizabilități**

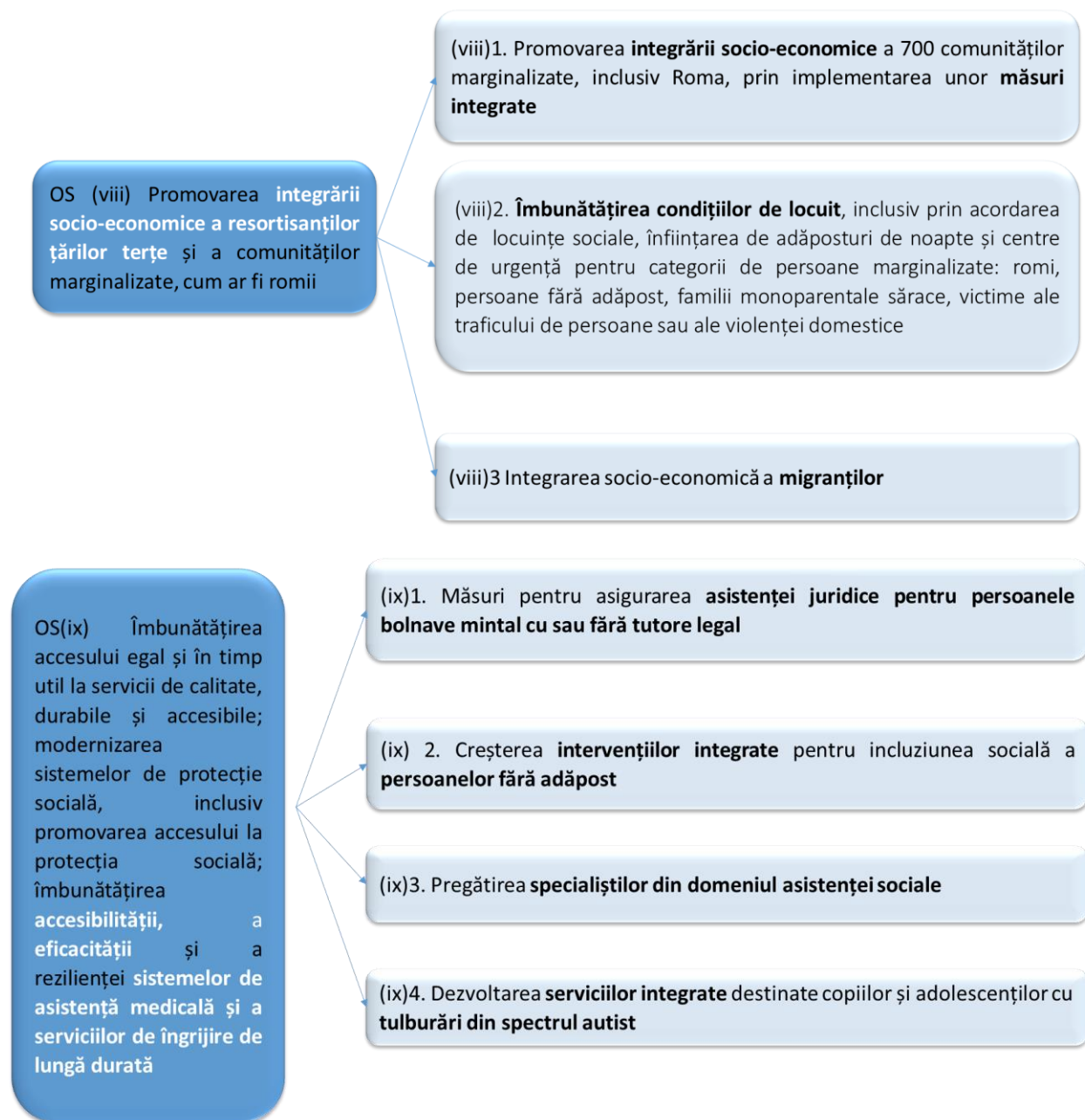
OS (vi) Promovarea învățării pe tot parcursul vieții, în special a unor oportunități flexibile de perfecționare și reconversie profesională pentru toți luând în considerare competențele digitale

(vi) 1 Creșterea **participării la formare profesională continuă** (sistem de educație)

(vi) 2. Sprijinirea **tranzițiilor în educație și pe piața muncii**, în contextul participării la formare pe tot parcursul vieții.

(vi) 3. Consolidarea participării populației în **procesul de învățare pe tot parcursul vieții și de reconversie profesională pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității de pe piața muncii**

OP 4. INCLUZIUNE SOCIALA

OP 4. SANATATE

OS(ix) Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată

(ix) 1. Continuarea **investițiilor în spitalele regionale/ județene și spitale prioritare naționale** (lista scurtă MS în baza unor criterii de prioritarizare– Reabilitarea/ Construcția spitalelor județene și spitale prioritare naționale și dotarea cu echipamente de specialitate, pregătire și perfecționare resursa umană

(ix) 2. Creșterea accesului la servicii medicale de calitate prin sprijinirea unor măsuri care vizează prevenirea și controlul **bolilor netransmisibile**

(ix) 3. Sprijinirea **programelor dedicate de sănătate**, de exemplu, programe pentru mamă și copil, programe în domeniul transplantului de organe, țesuturi și celule, sănătate mintală, boli rare, prevenirea problemelor dentare

(ix) 4. Creșterea accesului la **servicii medicale primare la nivelul comunității/** Asistență medicală de bază în comunitățile sărace/marginalizate/dezavantajate

(ix) 5. Dezvoltarea și îmbunătățirea sistemului de **pregătire pentru personalul** cu atribuții în **domeniul asistenței medicale de urgență**. Acordarea de prim ajutor calificat și asistența medicală de urgență

(ix) 6. Dezvoltarea serviciilor de **îngrijire la domiciliu, îngrijire pe termen lung** și servicii și infrastructuri comunitare, în special pentru persoanele în vârstă și pentru persoanele cu handicap; sprijinirea măsurilor naționale eficiente de îmbătrânire activă

(ix) 7. Creșterea accesului la servicii medicale de calitate prin sprijinirea unor măsuri care vizează îmbunătățirea capacităților de diagnostic și supraveghere a **bolilor transmisibile**, raportarea acestora și îmbunătățirea măsurilor de prevenire și control

28

OP 4. INCLUZIUNE SOCIALA

(x). Promovarea integrării sociale a persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, inclusiv a persoanelor cele mai defavorizate și a copiilor

(x)1. Îmbunătățirea **accesului tuturor copiilor la servicii de calitate**

(x) 2. **Integrarea socială** a unor **grupuri specifice aflate în risc de excluziune**

(x)3. Incurajarea **incluziunii active a persoanelor în vârstă** prin măsuri privind asigurarea îmbătrânirii active

(x)4. Sprijinirea **dezinstitutionalizare**

(xi) Reducerea deprivării materiale prin furnizarea de alimente și/sau asistență materială de bază persoanelor cele mai defavorizate, inclusiv prin măsuri de acompaniere.

(xi)1. Abordarea deprivării materiale

Obiectivul Prioritar 5 - *O Europă mai aproape de cetățenii săi*

OP 5. Turism, patrimoniu, cultură, securitate urbană

Obiectiv specific

Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane

Investiții în turism – stațiuni turistice urbane de interes național

Investiții în infrastructura din domeniul cultural

Investiții în patrimoniul cultural

Investiții pentru regenerarea urbană și securitatea spațiilor publice

OP 5 - Dezvoltare teritorială integrată

Obiectiv specific

Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului la nivel local, a patrimoniului cultural și a securității, inclusiv în zonele rurale și de coastă și inclusiv prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității

Sprijin pentru structurile de guvernare ITI (Delta Dunării și Valea Jiului) - sprijin pentru pregătirea și conceperea strategiilor teritoriale

Sprijin pentru structurile de guvernare CLLD (ZUM-uri) – pregătire, gestiune și animare

Sprijin pentru SIDU – pregătire, gestiune și animare

Planul Național de Redresare și Reziliență

Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) reprezintă un document strategic, elaborat în cadrul **Mecanismului de Redresare și Reziliență**, parte a pachetului de relansare economică **Next Generation EU**.

Planul urmărește **3 obiective strategice**:

- Ameliorarea stării economice a României urmare a crizei pandemice
- Consolidarea capacității de reziliență
- Asigurarea unei creșteri economice pe termen lung

Conform documentelor transmise de MFE, principalele particularități ale PNRR sunt:

- Reprezintă un **plan strategic** complementar cu Politica de Coeziune
- Promovează investițiile în **infrastructură**
- Respectă viziunea de **tranziție verde și digitalizare**
- Promovează **investiții în mediul de afaceri**
- Alocă investiții în **capacitatea de reziliență în criză**
- Este **complementar** cu măsurile și politicile de coeziune socială (educație și ocupare, incluziune și demnitate socială)

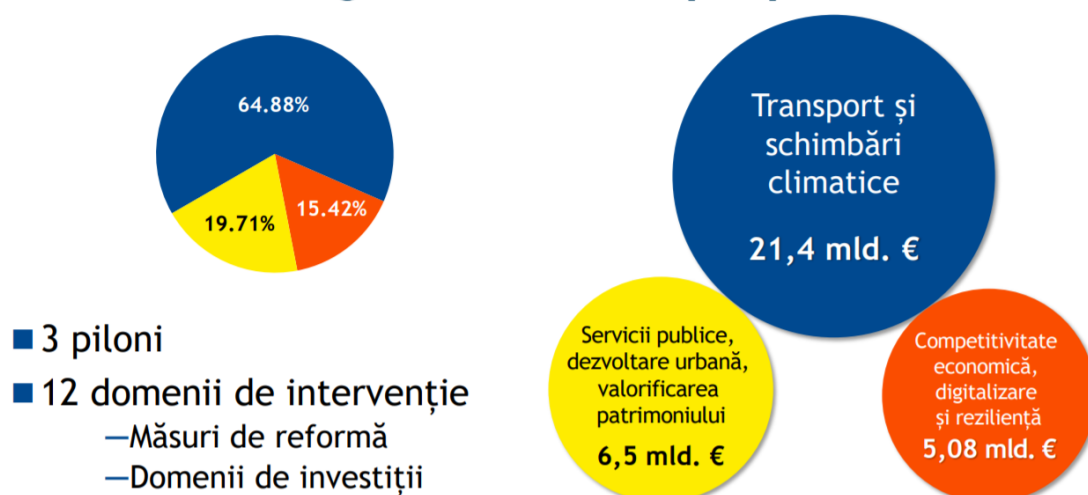
Cu un total alocat de **30,44 miliarde euro** (prețuri 2018), respectiv de 33,009 miliarde euro (prețuri curente), planul este structurat pe trei piloni și 12 domenii prioritare pentru dezvoltarea României.

MINISTERUL FONDURILOR EUROPENE

20

Structura bugetului PNRR pe piloni

Pilonul 1. Transport și schimbări climatice este distribuit în 5 domenii prioritare:

Denumire pilon	Domeniu de intervenție	Buget, mld. €	Procent
Pilonul I Transport și schimbări climatice	Transport durabil	9,27	43%
	Schimbări climatice	6,50	30%
	Mediu	2,30	12%
	Energie și tranziție verde	1,55	7%
	Eficiență energetică și termică	1,80	8%
	Total general	21,42	100%

Pilonul 2. Servicii publice, dezvoltare urbană și valorificarea patrimoniului este distribuit în 3 domenii prioritare:

Denumire pilon	Domeniu de intervenție	Buget, mld. €	Procent
Pilonul II Servicii publice, dezvoltare urbană, valorificare patrimoniu	Mobilitate și regenerare urbană, valorificarea patrimoniului	3,60	55%
	Sănătate	1,85	29%
	Educație	1,05	16%
	Total general	6,50	100%

Pilonul 3. Competitivitate economică, digitalizare și reziliență, distribuit în 4 domenii prioritare astfel:

Denumire pilon	Domeniu de intervenție	Buget, mld. €	Procent
Pilonul III Competitivitate economică, digitalizare, capacitate de reziliență	Mediul de afaceri/ Ecosisteme antreprenoriale	3,80	75%
	Cercetare și inovare	0,27	5%
	Digitalizare și securitate cibernetică	0,70	14%
	Creșterea capacității de reziliență	0,31	6%
	Total general	5,08	100%

75% 5% 14% 6%

■ Mediul de afaceri și antreprenariat ■ Cercetare și inovare ■ Digitalizare ■ Creșterea capacității de reziliență

Cerința actuală din propunerea de Regulament aplicabil PNRR este ca din suma aferentă granturilor, 70% să fie disponibilă până în 2022, iar restul de 30% să se aloce, pe baza unei formule prestabilite, în funcție de evoluțiile macroeconomice de la nivelul fiecărei țări.

În ceea ce privește mediul de afaceri, principalele reforme propuse sunt:

- Acces la inovare și transfer tehnologic
- Digitalizare
- Tranziție verde
- Consolidarea poziției competiționale pe piața unică europeană
- Flexibilizarea accesului la surse de finanțare nebankare

Cu un total alocat de **29.2 miliarde de euro**, planul este structurat pe șase piloni și 15 domenii prioritare pentru dezvoltarea României.

PNRR/Buget

PILON	COMPONENTĂ	
I. Tranziția verde	1. Sistemul de management al apei	1.884
	2. Împădurim România și protejăm biodiversitatea	1.372
	3. Managementul deșeurilor	1.204
	4. Transport sustenabil	7.620
	5. Valul renovării	2.200
	6. Energie sustenabilă	1.614
II. Transformare digitală	7. Digitalizare	1.892
III. Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii	8. Reforme fiscale și reforma sistemului de pensii	482
	9. Suport pentru sectorul privat, cercetare și inovare	2.359
IV. Coeziune socială și teritorială	10. Fondul local verde și digital	2.120
	11. Turism și cultură	200
V. Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională	12. Sănătate	2.455
	13. Reforme în domeniul social	217
	14. Reforma sectorului public, creșterea eficienței justiției și întărirea capacității partenerilor sociali	167
VI. Politici pentru noua generație	15. România educată	3.606

**Buget total
alocat
României**

Alocare
29.2
miliarde
euro

Pilonul 1. Tranziția verde este distribuit în 6 domenii prioritare:

1. Sistemul de management al apei
2. Împădurim România și protejăm biodiversitatea
3. Managementul deșeurilor
4. Transport rutier, feroviar și alte moduri sustenabile de transport
5. Fondul pentru Valul Renovării
6. Energie regenerabilă și infrastructură de gaz cu hidrogen

Pilonul 2. Transformare digitală prevede un domeniu prioritar:

7. Cloud guvernamental și sisteme publice digitale

Pilonul 3. Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii, distribuit în 2 domenii prioritare, astfel:

8. Reforme fiscale și reforma sistemului de pensii
9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare

Pilonul 4. Coeziune socială și teritorială prevede 2 domenii prioritare:

10. Fondul local pentru tranziția verde și digitală
11. Turism și cultură

Pilonul 5. Sănătate, precum și reziliența economică, socială și instituțională este compus din 3 domenii prioritare:

- 12. Sănătate
- 13. Reforme sociale
- 14. Reforma sectorului public, creșterea eficienței justiției și întărirea capacității partenerilor sociali

Pilonul 6. Politici pentru noua generație este compus dintr-un domeniu prioritar, respectiv:

- 15. România Educată

În ceea ce privește **mediul de afaceri**, Componenta 9 - Sprijin pentru mediul de afaceri, cercetare, dezvoltare și inovare propune 2 reforme și 5 tipuri principale de investiții, cu un buget total de 2,36 miliarde euro.

Reformele:

- Transparentizare legislativă, debirocratizare și simplificare procedurală destinate mediului de afaceri
- Reforma privind cercetarea dezvoltarea inovarea, inclusiv a carierei de cercetător

Conform documentului, în urma investițiilor propuse, vor fi obținute următoarele **rezultate** pentru mediul de afaceri:

- Cel puțin 3000 de contracte de finanțare prin schema de ajutor de stat pentru digitalizarea IMM-urilor și transformare digitală și tehnologică
- Cel puțin 280 de contracte de finanțare prin Schema de minimis pentru ajutarea firmelor din România în procesul de listare la bursa
- 500 vouchere acordate în schema de Suport pentru mediul de afaceri și CDI - I.4.1 Program de mentorat Orizont Europa
- Fondul de Fonduri de Capital de risc pentru Redresare, gestionat împreună cu Fondul European de Investiții ca și partener de implementare
- Garanție de portofoliu pentru Acțiune climatică înființată și operațională, gestionate împreună cu Fondul European de Investiții ca și partener de implementare
- Fondul de Fonduri pentru digitalizare, acțiune climatică și alte domenii de interes, gestionat împreună cu Banca Europeană de Investiții ca și partener de implementare
- Instrumentul financiar pentru eficiență energetică, gestionat împreună cu Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare ca și partener de implementare
- 50 de cercetători primesc un grant pentru a realiza proiecte de cercetare din Orizont 2020 și Orizont Europa

- Printr-un Proiect European de Interes Strategic (IPCEI) în domeniul microelectronicii cel puțin 3 entități din România vor participa în consorțiile răspunzând apelurilor de proiecte ale Întreprinderii Comune Tehnologii Digitale Esențiale.

Top 5 sub-componente în funcție de sume:

1. Feroviar - 3,911 miliarde euro
2. Autostrăzi - 3,105 miliarde euro
3. Fondul pentru valul renovării (eficiență energetică) - 2,170 miliarde euro
4. Infrastructură spitalicească și dotări aferente - 1,951 miliarde euro
5. Instrumente financiare pentru IMM-uri - 1,250 miliarde euro

Exemple de investiții principale:

PNRR/Exemple de investiții principale

Exemple de investiții principale

COMPONENTA 11

Turism și cultură

(milioane euro)

Turism sustenabil	172
Operaționalizarea Organizațiilor de Management a Destinațiilor	10
Producție și distribuție de film și transformare digitală în cultură	14

Include finanțarea

MUZEELOR MEMORIEI:

Muzeul Național de Istorie a Evreilor și al Holocaustului

Memorialul Revoluției Decembrie 1989

Închisoarea tăcerii de la Râmnicu Sărat, Memorialul Victimelor din Sighetul

Marmației

și

2 MUZEE TEHNICE

PNRR/Exemple de investiții principale

Exemple de
investiții
principale

COMPONENTA 9

Suport pentru sectorul privat, cercetare și
inovare

(milioane euro)

Instrumente financiare pentru IMM-uri și companii mari	1.250
Granturi pentru transformarea digitală	300
Granturi pentru listarea la bursă	35
IPCEI Microelectronică	300
Granturi pentru tehnologiile viitorului	200
Cercetare, dezvoltare și inovare	260

PNRR/Exemple de investiții principale

Exemple de
investiții
principale

COMPONENTA 1

(milioane euro)

Managementul apei

Sisteme de apă și canalizare	976
Sisteme de stocare a apei	545
Sisteme de desecare și drenaj (agricultură)	323

COMPONENTA 7

Digitalizare

Realizarea și migrarea către cloud-ul guvernamental	500
Cartea electronică de identitate pentru 8,5 milioane români	198
E-sănătate și telemedicină	400
Justiție digitală	189
Alte sisteme digitale	146

Exemple de proiecte cheie:

PNRR/Exemple

Exemple de proiecte cheie

Școala online - 78 milioane euro

Programe accesibile de alfabetizare digitală pentru elevii cu dizabilități, elevi spitalizați

Rezultat așteptat: 67.000 Resurse educaționale digitale pentru diferite tipuri de utilizatori

Perioada de realizare: septembrie 2022 - decembrie 2025

Abandon școlar - 500 milioane euro

Granturi pentru școli cu risc crescut de abandon școlar

Rezultat așteptat: 1750 școli primesc granturi

Beneficiari: 320.000 copii cu risc de abandon stau la școală

Perioada de realizare: ianuarie 2022 - iunie 2026

PNRR/Exemple

Exemple de proiecte cheie

COMPONENTA 2

Împădurim România - 630 milioane euro

- ➡ Investiții în noi suprafețe ocupate de păduri inclusiv în păduri urbane
- ➡ Suprafețe noi de teren împădurite sau completate/refăcute

Țintă intermediară: 25.000 hectare până în trim. 4 - 2023

Țintă finală: 45.000 hectare până în trim. 2 - 2026

Planul Național Strategic 2021-2027

În conformitate cu prevederile propunerii de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) și de Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului, care în prezent este supusă discuțiilor și negocierilor, fiecare stat membru elaborează un **Plan Național Strategic** în care se vor stabili intervențiile în domeniile agriculturii și dezvoltării rurale, care să corespundă nevoilor identificate prin analiza SWOT și care să contribuie la atingerea obiectivelor generale și specifice stabilite în Regulament.

România va elabora Planul Național Strategic pentru perioada 2021-2027 pentru a implementa sprijinul din partea Uniunii finanțat din FEGA și FEADR în scopul îndeplinirii următoarelor obiective specifice:

- sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței fermelor (rezistența la șocuri) pe întregul teritoriu al Uniunii Europene, în vederea îmbunătățirii securității alimentare;
- îmbunătățirea orientării spre piață și sporirea competitivității, inclusiv punerea unui accent mai puternic asupra cercetării, tehnologiei și digitalizării;
- îmbunătățirea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric;
- contribuție la energia sustenabilă, precum și la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea;
- promovarea dezvoltării sustenabile și a gospodăririi eficiente a unor resurse naturale precum apa, solul și aerul;
- contribuție la protejarea biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor;
- atragerea tinerilor fermieri și facilitarea dezvoltării întreprinderilor din zonele rurale;
- promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei și a silviculturii sustenabile;

- îmbunătățirea răspunsului dat de agricultura UE exigențelor societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele sigure, hrănitoare și produse prin metode sustenabile, precum și la bunăstarea animalelor.

C. Documente strategice relevante la nivel regional

Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului Dâmbovița 2021-2027

Elaborarea Strategiei de dezvoltare durabilă a județului Dâmbovița 2021-2027 are ca scop evaluarea și punerea în valoare a oportunităților economice și investiționale care să conducă la realizarea obiectivelor județene în conformitate cu direcțiile strategice europene, naționale și regionale.

Strategia de Dezvoltare Durabilă a județului Dâmbovița 2021-2027 s-a elaborat, în principal, pornind de la **Strategia Națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030**, realizată la nivelul Departamentului Guvernului pentru Dezvoltare Durabilă, și care contribuie la Agenda 2030 și la implementarea celor 17 obiective pentru dezvoltare durabilă, adoptată de statele membre NATO în 2015, respectiv:

- Fără sărăcie;
- Foamete „zero”;
- Sănătate și bunăstare;
- Educație de calitate;
- Egalitate de gen,
- Apă curată și sanitație;
- Energie curată și la preturi accesibile;
- Muncă decentă și creștere economică;
- Industrie, inovație și infrastructură;
- Inegalități reduse;
- Orașe și comunități durabile;
- Consum și producție responsabile;
- Acțiune domeniul schimbărilor climatice;
- Viața acvatică;
- Viața terestră;
- Pace, justiție și instituții eficiente;
- Parteneriate pentru realizarea obiectivelor.

Obiectivele Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Județului Dâmbovița sunt, de asemenea, în concordanță cu propunerea **Planului de Dezvoltare Regională 2021 - 2027 al Regiunii Sud Muntenia**, având ca scop strategic *"creșterea capacității regiunii în vederea dezvoltării economice și sociale durabile și echilibrate a acesteia, care să conducă la reducerea disparităților și creșterea coeziunii economice și sociale, la creșterea prosperității și standardului de viață al locuitorilor regiunii"*. Rolul strategiei este, în primul rând, acela de a asigura utilizarea eficientă a resurselor (cu accent pe cele financiare) și de a asigura un management mai bun în planificarea proiectelor. Documentul strategic orientează, așadar, direcțiile sectoriale ale instituțiilor și organizațiilor locale, oferă informațiile necesare societății civile și sectorului privat și îi implică pe reprezentanții acestora în planificarea dezvoltării locale, și asigură, totodată fundamentarea solicitărilor de finanțare pentru proiectele prioritare.

Viziunea generală a strategiei de dezvoltare durabile a județului Dâmbovița este *"Județul Dâmbovița - un județ competitiv și conectat, cu o dezvoltare sustenabilă și integrată, o destinație atractivă în peisajul național"*.

Județul Dâmbovița urmărește ca până în 2027 să devină un județ cu zone urbane și rurale de calitate, atractive și incluzive care să îl re poziționeze în plan regional și național, în care nivelul crescut de trai al cetățenilor să fie resimțit, în mod direct, de către aceștia. Dâmbovița va deveni un județ care va susține și încuraja inovația, cooperarea/parteneriatul și inițiativele antreprenoriale, de către autoritățile și instituțiile publice, prin oferirea de servicii publice de calitate, informatizate și infrastructura corespunzătoare. Pe lângă aceste deziderate, se mai adaugă și acela de a fi recunoscut ca destinație turistică pe plan regional, național și european, având în vedere poziționarea și potențialul natural și antropic, cu eforturile concentrate ale unei administrații eficiente și eficace și a implicării tuturor actorilor cheie.

Aceasta viziune va fi pusă în practică prin direcții strategice de intervenție, definite în strânsă corelare cu specificitatea și dinamica zonală, regională ce au reieșit din analizele realizate și a informațiilor și datelor studiate privind județul Dâmbovița. Aceasta are în vedere un ansamblu de măsuri și acțiuni care operează asupra teritoriului în raport cu traiectoria economică și demografică și are drept scop creșterea capacității județului de a genera performanță economică, de a asigura un nivel de trai confortabil, într-un mediu curat, susținut de o infrastructură modernă, în condițiile de protecție a spațiului natural și construit. În lipsa unei viziuni bine definite, în condițiile unui mediu caracterizat printr-o dinamică crescută și schimbări frecvente, evoluția viitoare a organizației este nesigură.

Obiectivele generale, cele specifice și măsurile de acțiune vizate de strategia de dezvoltare a județului au fost definite pornind de la disfuncționalitățile și oportunitățile de dezvoltare sectoriale identificate la nivelul teritoriului. Au fost identificate 6 obiective strategice, care vor contribui la atingerea viziunii stabilite la nivelul județului:

Obiectiv strategic 1 - Creșterea competitivității economice la nivelul județului, atât în industrie cât și în agricultura

Obiectiv strategic 2 - Dezvoltarea infrastructurii publice din județ

Obiectiv strategic 3 - Dezvoltarea și valorificarea potențialului turistic și cultural al județului

Obiectiv strategic 4 - Îmbunătățirea protecției mediului în județul Dâmbovița, a reducerii poluării și atenuarea efectelor schimbărilor climatice

Obiectiv strategic 5 - Creșterea eficienței serviciilor publice din județul Dâmbovița prin digitalizare și interoperabilitate

Obiectiv strategic 6 - Management criză - risc -hazard

Strategia de Dezvoltare Locală a teritoriului GAL "Dealurile Sultanului" 2014-2020 (cu valabilitate până în 2023)

LEADER este o abordare inovatoare în cadrul politicii de dezvoltare rurală a UE, fiind o metodă de mobilizare și de promovare a dezvoltării rurale în comunitățile locale. LEADER încurajează teritoriile rurale să exploreze modalități noi prin care să devină competitive, să-și valorifice bunurile la maxim și să depășească dificultățile pe care le-ar putea întâmpina, cum ar fi o populație cu tendință de îmbătrânire, niveluri reduse ale prestării serviciilor sau absența posibilităților de angajare. Astfel, se contribuie la îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale, atât a familiilor de fermieri cât și a populației rurale în sens mai larg.

GAL Dealurile Sultanului reprezintă o experiență reușită în cooperarea la nivel teritorial prin realizarea unor proiecte de succes ce au avut ca rezultat impulsivarea dezvoltării locale, datorită funcționării sale cu finanțare din PNDR 2007-2013 - Axa LEADER, când pe teritoriul administrativ al comunelor Vișinești, Valea Lungă, Iledera, Vârfuri din județul Dâmbovița și comuna Provița de Sus din județul Prahova, s-a implementat o Strategie de Dezvoltare Locală construită pentru și împreună cu actorii locali din teritoriu.

Prin Strategia de Dezvoltare Locală a noului teritoriu "Dealurile Sultanului", reprezentat de comunele Vișinești, Iledera, **Vârfuri**, Valea Lungă, Provița de Sus, Provița de Jos, Talea, Secăria, Adunați, Poiana Câmpina, Valea Doftanei, Filipeștii de Pădure și

orașul Comarnic, s-a propus, pe baza abordării de tip LEADER și a experienței anterioare dobândite să se îmbunătățească substanțial implicarea actorilor locali în dezvoltarea propriului teritoriu prin acțiuni integrate, coerente, inovatoare, care să conducă la diversificarea și dezvoltarea economiei rurale în folosul comunității.

Obiectivul general propus prin implementarea acestei strategii LEADER este *”Creșterea atractivității teritoriului GAL Dealurile Sultanului ca areal optim pentru locuit, muncit și vizitat”*. Acest obiectiv pune în valoare resursele locale și contribuie la creșterea puterii economice la nivel local, stabilizarea populației, menținerea identității culturale și renașterea tradițiilor, ameliorarea calității factorilor de mediu și conservarea biodiversității.

Măsurile propuse în Strategia de Dezvoltare Locală a vizat următoarele nevoi:

- modernizarea infrastructurii locale la scară mică și a serviciilor de bază oferite populației, ca o precondiție a generării dezvoltării economice și stabilizării populației;
- stimularea sectorului turistic prin finanțarea investițiilor directe în capacități de cazare și crearea de noi mijloace de petrecere a timpului liber în teritoriu, ținând cont de specificul zonei, de valorificarea produselor și tradițiilor locale și a unui impact minim asupra mediului;
- dezvoltarea și diversificarea activităților non-agricole, modernizarea activităților IMM-urilor existente pentru creșterea competitivității lor economice și crearea de noi locuri de muncă.
- susținerea investițiilor pentru înființarea și/sau modernizarea fermelor inclusiv pentru eficientizarea utilizării resurselor din cadrul fermei;
- sprijinirea producerii și valorificării produselor locale;
- sprijinirea creării și dezvoltării formelor asociative ale fermierilor.

Astfel, în raport cu prioritățile și nevoile identificate la nivelul teritoriului au fost elaborate un număr de 7 măsuri de dezvoltare care au corespondență într-un articol din Titlul III: Sprijinul pentru dezvoltare rurală al Reg. (UE) nr. 1305/2013:

1. MĂSURA M1/6A - *„Susținerea investițiilor în infrastructura de turism și încurajarea activităților turistice”*

2. MĂSURA M2/6B - *„Dezvoltarea investițiilor publice pentru infrastructura turistică la scară mică, infrastructura de agrement, culturală și de amenajare peisagistică a localităților, infrastructura pentru valorificarea produselor locale și pentru crearea și dezvoltarea serviciilor de bază pentru populație”*

3. MĂSURA M3/2A - *„Susținerea dezvoltării și diversificării activităților agricole”*

4. MĂSURA M4/6B - *„Sprijin pentru investițiile în infrastructura socială pentru comunitățile și categoriile de populație defavorizate, marginalizate sau cu risc de sărăcie și excluziune socială ridicată, implicit minorități etnice din teritoriul GAL Dealurile Sultanului”*

5. MĂSURA M5/6A - *„Sprijinirea antreprenoriatului non-agricol în vederea diversificării activităților, creșterii competitivității economice și sporirii locurilor de muncă în localitățile din teritoriul GAL Dealurile Sultanului”*

6. MĂSURA M6/3A - *„Sprijin pentru activități premergătoare acordării dreptului de utilizare a mențiunea mențiunii de calitate facultative ”produs montan”*

7. MĂSURA M7/3A - *„Sprijin pentru înființarea și dezvoltarea de structuri asociative”*

D. Documente strategice relevante la nivel local

Prin **Planul Urbanistic General** se urmărește:

- stabilirea și delimitarea teritoriului intravilan;
- optimizarea relațiilor cu teritoriile adiacente și cu tendințele de dezvoltare ale regiunii;
- valorificarea potențialului uman, economic și natural;
- organizarea și dezvoltarea căilor de comunicație;
- stabilirea și delimitarea zonelor funcționale;
- stabilirea condițiilor de construcție și delimitarea zonelor cu restricții;
- stabilirea și delimitarea zonelor protejate;
- evidențierea regimului proprietății imobiliare și a circulației juridice a terenurilor;
- delimitarea terenurilor propuse pentru obiectivele de utilitate publică;
- corelarea dezvoltării localității cu prevederile cuprinse în documentațiile superioare de urbanism și amenajarea teritoriului aprobate;
- preîntâmpinarea și eliminarea disfuncțiilor identificate prin analiza situației existente la nivelul cadrului antropic, natural și socio-economic al localității;
- îmbunătățirea calității mediului de trai prin extinderea și modernizarea sistemului de circulație rutieră și pietonală, încurajarea mijloacelor de transport alternative, ecologice, sporirea accesibilității dintre zonele de locuire și zonele de interes public;
- modernizarea echipării tehnico-edilitare prin extinderea rețelelor existente și propunerea de obiective edilitare noi;
- protejarea resurselor naturale prin limitarea extinderii teritoriului intravilan al localității, încurajarea creșterii densității de locuire, protejarea zonelor ce prezintă riscuri naturale și antropice;
- valorificarea elementelor de potențial și resursele locale existente.

Direcțiile de acțiune necesare pentru atingerea obiectivelor menționate sunt detaliate în cadrul Regulamentului Local de Urbanism propus prin PUG.

III.2. Viziunea și direcțiile de dezvoltare pentru perioada 2021-2027

Dezvoltarea rurală se referă la toate acțiunile ce urmăresc îmbunătățirea durabilă a calității vieții rezidenților și la păstrarea patrimoniului natural și cultural, luând în calcul în tot acest proces specificitatea locului. Programele pot conține modernizarea infrastructurii sau a agriculturii, reorientarea spre turism, susținerea antreprenorilor locali și crearea locurilor de muncă, modernizarea învățământului și protejarea mediului. Un rol esențial în procesul de dezvoltare rurală îl au actorii locali, în special autoritățile, reprezentanții unor instituții cu prestigiu social în spațiul rural (preotul, învățătorul, medicul), societatea civilă și antreprenorii.

Existența unei strategii de dezvoltare durabilă face posibilă coordonarea activă a proceselor de dezvoltare care au loc în teritoriu, luarea în considerare a caracteristicilor locale, a schimbărilor din mediul exterior și fac posibilă abordarea proactivă, realizată într-un mod inovativ, a proceselor de dezvoltare teritorială. În esență, strategiile pot clarifica pe termen mediu și lung care sunt direcțiile și domeniile spre care se orientează efortul de dezvoltare al comunității.

În procesul elaborării și implementării strategiei de dezvoltare locală sunt implicați reprezentanți ai administrației publice locale, societatea civilă, comunitatea locală și actori economici privați.

Implementarea cu succes a proiectelor de dezvoltare locală presupune parteneriatul între actorii mai sus menționați. Un rol aparte îl are administrația publică locală, care participă atât în faza de elaborare dar și în cea de implementare a inițiativelor de dezvoltare locală, precum și datorită capacității sale de a realiza proiecte care să stimuleze coeziunea socială.

III.2.1 Viziunea strategică pentru perioada 2021-2027

Analiza socio-economică a relevat aspectele negative care se afectează dezvoltarea comunei Vârfuri. Strategia ia în considerare acele elemente structurale identificate în cadrul analizei, care pornesc pe de o parte de la punctele tari ale localității, pe de altă parte de la oportunitățile care pot fi valorificate în următoarea perioadă pentru dezvoltarea durabilă a comunei, reflectată în îmbunătățirea calității vieții locuitorilor, în creșterea atractivității localității și, implicit, în creșterea sustenabilă a economiei. Aspectele cheie, în acest sens, sunt legate, în primul rând, de poziția geografică și de relief și vor putea fi puse în valoare prin creșterea accesibilității și conectivității la nivel

de localitate și punerea la dispoziția antreprenorilor, mediului de afaceri, comunității a unei rețele extinse și modernizate de utilități publice, a unei infrastructuri moderne. La nivelul localității reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea rețelei de drumuri publice, a rețelei de utilități, a fost și este o prioritate pentru dezvoltarea economică a comunei, aceste aspecte concurând, în același timp, la creșterea gradului de accesibilitate și atractivitate la nivel local.

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Vârfuri contribuie, așadar, la îmbunătățirea calității vieții în zonă prin încurajarea teritoriului să exploateze modalități noi prin care să devină sau să rămână competitiv.

Viziunea comunei Vârfuri în perioada 2021-2027 se formulează pe baza potențialului local specific zonei, caracterizat prin tradiții, obiceiuri și valori proprii. Totodată, comuna Vârfuri dispune de un potențial local deosebit de important (resurse naturale, forță de muncă disponibilă, simboluri proprii etc) care poate fi valorificat în urma implementării prezentei strategiei durabile, contribuind, astfel, la dezvoltarea nivelului de trai în zonă, la creșterea veniturilor populației rurale și la diversificarea rurală.

Viziunea strategică de dezvoltare a localității Vârfuri, județul Dâmbovița constă în obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate și durabile, prin valorificarea potențialului local deosebit de important, stoparea declinului demografic al comunei și prevenirea depopulării satelor componente prin creșterea atractivității acestora pentru locuitorii actuali și potențiali, antreprenori, investitori și vizitatori

Viziunea, așadar, reprezintă o stare ideală proiectată în viitor și care configurează o posibilă și dezirabilă dezvoltare a comunei în următorii ani. Formularea viziunii trebuie să fie ancorată în prezent și să se bazeze pe o serie de elemente care să îi asigure succesul și credibilitatea. Aceasta viziune va fi pusă în practică prin **direcții strategice de intervenție**, definite în strânsă corelare cu specificitatea și dinamica locală, ce au reieșit din analizele realizate și a informațiilor și datelor studiate privind comuna Vârfuri. Aceasta are în vedere un ansamblu de măsuri și acțiuni care operează asupra teritoriului în raport cu traiectoria economică și demografică și are drept scop creșterea capacității localității de a genera performanță economică, de a asigura un nivel de trai confortabil, într-un mediu curat, susținut de o infrastructură modernă, în condițiile de protecție a spațiului natural și construit.

III.2.2 Direcții strategice de intervenție

Din analiza SWOT reiese că teritoriul comunei înregistrează per ansamblu deficiențe structurale persistente; nivel scăzut al activității antreprenoriale și al valorii adăugate, cu activități ce necesită un aport intensiv al forței de muncă, în special în agricultură de (semi)subzistență cu orientare slabă către piață și potențial de investiții scăzut; acces la servicii și infrastructură sub nivelul zonelor urbane; discrepanțe rural-urban; o pondere semnificativă a populației îmbătrânite, o pondere foarte mare de tineri fără oportunități de a găsi un loc de muncă în comună sau în proximitatea acesteia, dar și cu un segment de populație aflată în risc de sărăcie și excluziune socială.

Programele europene pentru perioada 2021-2027 reprezintă oportunități reale pentru a aborda punctele slabe, pe baza consolidării punctelor tari ale sectorului și pe baza progresului realizat de comuna Vârfuri în perioada 2014-2020.

Se poate sublinia că în Comuna Vârfuri au fost înregistrate îmbunătățiri semnificative în perioada 2014-2020, în special cu privire la modernizarea infrastructurii de bază și a serviciilor oferite populației. La acestea se pot adăuga și alte activități și proiecte realizate de comunitatea locală pentru creșterea atractivității comunei și dezvoltarea de activități economice în zonă.

Strategia de dezvoltare a localității Vârfuri oferă noi instrumente pentru o dezvoltare durabilă și aduce cu sine metodologii capabile să asigure satisfacerea nevoilor identificate la nivel local. În acest sens, prezenta strategie de dezvoltare durabilă

contribuie la dezvoltarea comunei Vârfuri prin intermediul următoarelor ***direcții strategice de intervenție***:

Direcția strategică de intervenție 1: Asigurarea accesului la infrastructură și servicii de utilități publice de bună calitate

Direcția strategică de intervenție 2: Sprijinirea dezvoltării și diversificării economiei locale

Direcția strategică de intervenție 3: Îmbunătățirea accesului la educație, formare continuă, asistență medicală, asistență socială, activități culturale, sportive și recreative

Direcția strategică de intervenție 4: Protejarea mediului și a naturii

Direcția strategică de intervenție 5: Creșterea eficienței activității administrației publice locale

III.3. Planul local de acțiune. Priorități de intervenție și acțiuni propuse pentru dezvoltare

Direcțiile strategice de intervenție au fost stabilite, în urma unei analize riguroase, realizată într-o manieră sistematică și obiectivă prin raportare atât la specificul teritoriului acoperit de comuna Vârfuri, cât și la analiza SWOT prezentată în detaliu anterior. În acest sens, prioritățile stabilite vor contribui la:

- îmbunătățirea eficacității, eficienței, relevanței, impactului și sustenabilității tuturor activităților specifice desfășurate în comuna Vârfuri, județul Dâmbovița;
- gestionarea corespunzătoare a resurselor în termeni de eficiență, printr-o alocare financiară adecvată;
- îmbunătățirea capacității privind luarea deciziilor și punerea lor în practică;
- responsabilizarea tuturor părților implicate în implementarea strategiei locale în ceea ce privește rezultatele propuse și, implicit, în ceea ce privește modul în care sunt utilizate fondurile alocate;
- îmbunătățirea generală a calității vieții din comuna Vârfuri, județul Dâmbovița.

PLANUL LOCAL DE ACȚIUNE PENTRU PERIOADA 2021 - 2027

Direcția strategică de intervenție 1: Asigurarea accesului la infrastructură și la servicii de utilități publice de bună calitate				
Priorități de intervenție	Acțiuni propuse	Termen	Corelarea cu obiectivele de politică ale U.E. pentru perioada 2021-2027	Surse posibile de finanțare
P1: Întreținerea, extinderea și/sau modernizarea rețelei de drumuri publice din comuna Vârfuri	P.1.1. <i>Reabilitarea drumului județean DJ 710A, cu amenajare de trotuare, șanțuri și rigole de scurgere a apei pluviale</i> P.1.2. <i>Modernizarea drumurilor comunale și a străzilor, inclusiv marcare, semnalizare, rigole de scurgere a apelor pluviale</i> P.1.3. <i>Reabilitare și construire poduri, podețe și punți pietonale</i>	2021-2027	O.P.2. "O Europă mai verde" O.P.3. "O Europă mai conectată"	Bugetul de stat Bugetul local Fonduri europene
P2 : Alimentarea cu gaze naturale a comunei Vârfuri	P.2.1. <i>Înființarea rețelei de distribuție a gazelor naturale în toate satele componente</i>	2021-2027	O.P.2. "O Europă mai verde"	Bugetul de stat Bugetul local Fonduri europene
P3 : Înființarea sistemului de canalizare	P3.1. <i>Înființare rețea de canalizare și stație de epurare în comuna Vârfuri</i> P3.2. <i>Racordarea/branșarea gospodăriilor la rețeaua de canalizare</i>	2021-2027	O.P.2. "O Europă mai verde"	Bugetul de stat Bugetul local Fonduri europene

P4 : Modernizarea și extinderea rețelei de distribuție a apei potabile	P.4.1. <i>Modernizarea și extinderea rețelei de alimentare cu apă</i> P.4.2. <i>Racordarea/branșarea de noi gospodării la rețeaua de apă</i>	2021-2027	O.P.2. "O Europă mai verde"	Bugetul de stat Bugetul local Fonduri europene
P5: Stabilizare alunecare de teren în comuna Vârfuri	P.5.1. <i>Lucrări de refacere a infrastructurii publice afectată de alunecări de teren</i> P.5.2. <i>Lucrări de stabilizare a alunecării de teren</i>	2021-2027	O.P.2. "O Europă mai verde"	Bugetul de stat Bugetul local Fonduri europene
P6 : Creșterea siguranței cetățenilor prin modernizarea și extinderea sistemului de siguranță și supraveghere video. Investiții în rețeaua de internet de pe teritoriul comunei	P.6.1. <i>Modernizarea sistemului de supraveghere video și extinderea lui în zonele vulnerabile pentru comiterea unor infracțiuni</i> P.6.2. <i>Înființarea unor puncte de tip hotspot pentru asigurarea accesului gratuit la internet în spații publice</i>	2021-2027	O.P.3. "O Europă mai conectată"	Bugetul de stat Bugetul local Fonduri europene

Dirrecția strategică de intervenție 2: Sprijinirea dezvoltării și diversificării economiei locale

Priorități de intervenție	Acțiuni propuse	Termen	Corelarea cu obiectivele de politică ale U.E. pentru perioada 2021-2027	Surse posibile de finanțare
P7: Încurajarea și sprijinirea activităților agricole	P.7.1. Sprijinirea fermierilor locali în vederea obținerii de subvenții (eliberare adeverințe, semnare cereri unice de plată la nivel local, organizare sesiuni de informare și consultare în parteneriat cu APIA, AFIR, GAL etc.) P.7.2. Sprijinirea fermierilor locali care accesează fonduri europene pentru dezvoltarea și modernizarea fermelor (organizarea de sesiuni de informare în parteneriat cu AFIR, postarea informațiilor cu privire la apelurile de proiecte PNDR/PNS pe site-ul Primăriei, aprobarea cu celeritate a documentațiilor de urbanism, a hotărârilor de concesiune a unor terenuri, a diferitelor autorizații etc.) P.7.3. Sprijinirea investițiilor private în	2021-2027	O.P.1. "O Europă mai inteligentă"	Bugetul de stat Bugetul local Fonduri europene

	<i>capacități de colectare, depozitare, procesare și comercializare a produselor agricole (de ex. produse lactate, preparate din carne, fructe, etc.)</i> P.7.4. Înființarea unei piețe locale destinate producătorilor locali și celor din localitățile învecinate P.7.5. Susținerea asocierii/parteneriatelor/ colaborării în agricultură. P.7.6. Promovarea calității produselor locale: sprijinirea atestării lor ca fiind montane, tradiționale sau ecologice. P.7.7. Sprijinirea diversificării activității fermierilor prin practicarea agroturismului și deschiderea punctelor gastronomice locale P.7.8. Susținerea de campanii de promovare pentru stimularea consumului de produse agricole locale			
--	--	--	--	--

P8 : Diversificarea economiei locale prin încurajarea și sprijinirea activităților non-agricole	P.8.1. <i>Identificarea, reglementarea urbanistică (PUG, PUZ), parcelarea și concesiionarea / vânzarea terenurilor pentru realizarea de investiții în domeniul industriei nepoluante, construcțiilor și al serviciilor.</i> P.8.2. <i>Sprijinirea educației antreprenoriale și, în special, a tinerilor întreprinzători</i> P.8.3. <i>Încurajarea și sprijinirea antreprenorilor locali care doresc să acceseze fonduri pentru investiții în activități non-agricole, publicarea pe site-ul web al Primăriei a informațiilor cu privire la lansarea unor apeluri de proiecte; concesiionarea / vânzarea de terenuri; extinderea rețelelor de utilități publice; etc.</i> P.8.4. <i>Dezvoltarea și promovarea turismului rural. Sprijinirea înființării de pensiuni agroturistice, a traseelor turistice și a activităților de agrement.</i>	2021-2027	O.P.1. "O Europă mai inteligentă"	Bugetul de stat Bugetul local Fonduri europene
---	---	-----------	-----------------------------------	---

Direcția strategică de intervenție 3: Îmbunătățirea accesului la educație, formare continuă, asistență medicală, asistență socială, activități culturale, sportive și recreative

Priorități de intervenție	Acțiuni propuse	Termen	Corelarea cu obiectivele de politică ale U.E. pentru perioada 2021-2027	Surse posibile de finanțare
P9: Investiții în educație și formare continuă	P.9.1. <i>Reabilitarea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ școlar și preșcolar</i> P.9.2. <i>Prevenirea absenteismului și a abandonului școlar prin acordarea de burse, activități de consiliere și orientare pentru elevi și părinți</i> P.9.3. <i>Înființarea programului "Școală după școală", complementar cu programul "Masa caldă"</i> P.9.4. <i>Susținerea creării/dezvoltării/conectării la platforme digitale de învățare la distanță</i> P.9.5. <i>Sprijin pentru asigurarea de materiale didactice în format digital</i> P.9.6. <i>Sprijin pentru dezvoltarea competențelor digitale pentru elevi și profesori</i>	2021-2027	O.P.4. "O Europă mai socială"	Bugetul de stat Bugetul local Fonduri europene

	<i>P.9.7. Implementarea de proiecte în parteneriat cu organizații autorizate pentru formarea continuă, dezvoltarea și recunoașterea competențelor cetățenilor din comună vulnerabili pe piața muncii</i>			
P10 : Investiții în sănătate, inclusiv în prevenția bolilor	<i>P.10.1. Finalizare construcție dispensar comunal</i> <i>P.10.2. Amenajare și dotare dispensar în comuna Vârfuri, cu cabinete de medicină de familie, laborator analize medicale, cabinet stomatologie, etc.</i> <i>P.10.3. Acordarea de facilități pentru atragerea și menținerea medicilor în comună</i> <i>P.10.4. Asigurarea asistenței medicale și a prevenției bolilor prin asistentul comunitar</i>	2021-2027	O.P.1. "O Europă mai socială"	Bugetul de stat Bugetul local Fonduri europene
P11 : Investiții în asistența socială, prevenirea sărăciei și a excluziunii	<i>P.11.1. Asigurarea de servicii sociale primare (anchete sociale, plată beneficiari ajutoare sociale, angajare asistenți personali, etc.) prin compartimentul de specialitate din primărie</i> <i>P.11.2. Sprijinirea activității furnizorilor</i>	2021-2027	O.P.1. "O Europă mai socială"	Bugetul de stat Bugetul local Fonduri europene

	<i>privați de servicii sociale din comună</i> P.11.3. Înființarea infrastructurii sociale (centre de zi, centre rezidențiale, centre multifuncționale) P.11.4. Asigurarea condițiilor de locuire temporară pentru persoanele vulnerabile P.11.5. Sprijinirea serviciilor sociale integrate adresate persoanelor vulnerabile, comunităților marginalizate, persoanelor în vârstă (ex.: programe de îngrijire la domiciliu, cabinet medical mobil, etc)			
P12 : Investiții în cultură, sport și recreere	P.12.1. Revitalizarea activității căminului cultural prin organizarea de manifestări culturale, inclusiv în parteneriat, și sprijinirea / promovarea artiștilor locali P.12.2. Revitalizarea activității bibliotecii comunale și transformarea sa în centru comunitar multifuncțional P.12.3. . Sprijinirea cultelor religioase. Reabilitarea lăcașelor de	2021-2027	O.P.5. "O Europă mai apropiată de cetățeni"	Bugetul de stat Bugetul local Fonduri europene

	<i>cult și construcția unei capele mortuare</i> P.12.4. Sprijinirea înființării și funcționării cluburilor sportive P.12.5. Amenajarea de locuri de joacă, piste de biciclete, spații verzi și de relaxare pentru cetățeni			
--	--	--	--	--

Direcția strategică de intervenție 4: Protejarea mediului și a naturii

Priorități de intervenție	Acțiuni propuse	Termen	Corelarea cu obiectivele de politică ale U.E. pentru perioada 2021-2027	Surse posibile de finanțare
P13: Protejarea patrimoniului natural și reducerea riscului de poluare	P.13.1. Asigurarea gestiunii integrate a deșeurilor menajere și asimilate (colectare și plată taxă de salubritate, monitorizarea respectării regulamentului de salubritate, montarea de containere pentru deșeuri reciclabile etc.) P.13.2. Îmbunătățirea curățeniei spațiilor publice, a întreținerii peisagistice, a serviciilor de deszăpezire, dezinsecție etc. P.13.3. Împădurirea terenurilor degradate sau defrișate de pe teritoriul comunei și amenajarea de perdele forestiere.	2021-2027	O.P.2. "O Europă mai verde"	Bugetul de stat Bugetul local Fonduri europene

P14 : Îmbunătățirea eficienței energetice și promovarea utilizării energiei din surse regenerabile	P.14.1. <i>Reabilitarea, inclusiv termică, a clădirilor publice</i> P.14.2. <i>Anvelopare bloc de locuințe și reparații acoperiș</i> P.14.3. <i>Eficientizarea energetică a sistemului de iluminat public (tehnologie LED)</i> P.14.4. <i>Sprijinirea investițiilor private în domeniul producerii de energie verde (de ex. parcuri fotovoltaice, producția de brichete vegetale etc.)</i>	2021-2027	O.P.2. "O Europă mai verde"	Bugetul de stat Bugetul local Fonduri europene
P15 : Reducerea riscului de producere a unor calamități și îmbunătățirea capacității locale de intervenție în situații de urgență	P.15.1. <i>Regularizarea cursurilor de apă din comună. Lucrări de prevenire sau combatere a efectelor alunecărilor de teren</i> P.15.2. <i>Dotarea cu echipamente și utilaje specifice pentru intervenții în caz de urgență</i> P.15.3. <i>Amenajarea și decolmatarea periodică a cursurilor de apă, șanțurilor și rigolelor de scurgere de pe teritoriul comunei</i> P.14.4. <i>Realizarea, în parteneriat cu alte instituții/organisme, a unor lucrări de îmbunătățiri funciare</i>	2021-2027	O.P.2. "O Europă mai verde"	Bugetul de stat Bugetul local Fonduri europene

Dirrecția strategică de intervenție 5: Creșterea eficienței activității administrației publice locale

Priorități de intervenție	Acțiuni propuse	Termen	Corelarea cu obiectivele de politică ale U.E. pentru perioada 2021-2027	Surse posibile de finanțare
P16: Investiții în planificarea și reglementarea corespunzătoare a dezvoltării locale	P.16.1. <i>Elaborarea de noi documentații de urbanism pentru investiții publice și punerea în aplicare a PUG și RLU</i> P.16.2. <i>Realizarea cadastrului general al comunei</i> P.16.3. <i>Elaborarea de documentații tehnico-economice (de ex. SF, DALI, PT, etc.) pentru noi investiții publice</i>	2021-2027	O.P.5. "O Europă mai apropiată de cetățeni"	Bugetul de stat Bugetul local Fonduri europene
P17 : Managementul eficient al resurselor administrației locale și a furnizării de servicii de calitate	P.17.1. <i>Modernizarea și dotarea sediului Primăriei și a serviciilor publice (de ex. echipamente, tehnică de calcul, programe informatice etc.)</i> P.17.2. <i>Inventarierea periodică și exactă a patrimoniului comunei și valorificarea eficientă a acestuia pentru a asigura venituri la bugetul local (inclusiv vânzări, concesiuni, închirieri)</i> P.17.3. <i>Adaptarea organigramei Primăriei la volumul de activitate din fiecare zonă de</i>	2021-2027	O.P.5. "O Europă mai apropiată de cetățeni"	Bugetul de stat Bugetul local Fonduri europene Alte surse legal constituite

	<i>competență și ocuparea posturilor vacante, acolo unde se impune</i> P.17.4. Dezvoltarea competențelor resurselor umane din Primărie, prin formare, schimburi de experiență și bune practici P.17.5. Extinderea digitalizării serviciilor administrației publice locale P.17.6. Actualizarea site-ului web al instituției și furnizarea tuturor informațiilor de interes public P.17.7. Întărirea cooperării cu alte UAT-uri din țară, inclusiv în cadrul GAL și a ADI-urilor P.17.8. Consolidarea cooperării cu sectorul privat și ONG-uri pentru furnizarea unor servicii de interes comunitar (de ex. social, cultură, mediu etc.) P.17.9. Încurajarea participării cetățenilor, a întreprinzătorilor și ONG-urilor din comună la procesul decizional, prin consultări publice periodice, grupuri civice locale în fiecare sat etc. P.17.10. Implementarea de soluții SMART City			
--	--	--	--	--

III.4. Portofoliu (Fișele) de proiecte prioritare pentru perioada 2021-2027

Atingerea obiectivelor asumate prin Strategia de Dezvoltare Durabilă a Comunei Vârfuri pentru perioada 2021-2027 implică implementarea cu prioritate a următoarelor proiecte de investiții:

Proiectul Prioritar Nr. 1

Titlul proiectului	Asfaltare drumuri comunale, comuna Vârfuri, județul Dâmbovița
Direcția strategică de intervenție în care se încadrează	<i>Direcția strategică de intervenție 1: Asigurarea accesului la infrastructură și la servicii de utilități publice de bună calitate</i>
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	<i>P1: Întreținerea, extinderea și/sau modernizarea rețelei de drumuri publice din comuna Vârfuri</i>
Beneficiarul proiectului	<i>Comuna Vârfuri</i>
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	<i>Refacerea și modernizarea unor drumuri comunale</i>
Stadiul pregătirii proiectului	<i>Faza D.A.L.I</i>
Bugetul estimativ	<i>2.252.856,61 lei (inclusiv TVA)</i>
Sursele potențiale de finanțare	<i>Buget local și buget Consiliul Județean Dâmbovița</i>

Proiectul Prioritar Nr. 2

Titlul proiectului	Creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei pentru Școala Gimnazială Vârfuri, comuna Vârfuri, județul Dâmbovița
Direcția strategică de intervenție în care se încadrează	<i>Direcția strategică de intervenție 4: Protejarea mediului și a naturii</i>
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	<i>P14: Îmbunătățirea eficienței energetice și promovarea utilizării energiei din surse regenerabile</i>
Beneficiarul proiectului	<i>Școala Gimnazială Vârfuri</i>
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	<i>Modernizarea Școlii Gimnaziale Vârfuri cu accent pe creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei</i>
Stadiul pregătirii proiectului	<i>Faza D.A.L.I.</i>
Bugetul estimativ	<i>2.018.325,87 (inclusiv TVA)</i>
Sursele potențiale de finanțare	<i>Bugetul de stat și bugetul local</i>

Proiectul Prioritar Nr. 3

Titlul proiectului	Stabilizare alunecare de teren ce afectează DC 5 și proprietățile adiacente în punctele "Drăgoescu-Dragomir-Brezeani"
Direcția strategică de intervenție în care se încadrează	<i>Direcția strategică de intervenție 1: Asigurarea accesului la infrastructură și la servicii de utilități publice de bună calitate</i>
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	<i>P5: Stabilizare alunecare de teren în comuna Vârfuri</i>
Beneficiarul proiectului	<i>Comuna Vârfuri</i>
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	<i>Stabilizarea alunecărilor de teren active și refacerea infrastructurii</i>
Stadiul pregătirii proiectului	<i>Studii geotehnice</i>
Bugetul estimativ	<i>Se va regăsi în studiul de fezabilitate și proiectul tehnic</i>
Sursele potențiale de finanțare	<i>Bugetul de stat, bugetul local, fonduri europene</i>

Proiectul Prioritar Nr. 4

Titlul proiectului	Stabilizare alunecare de teren drum comunal Cărlănești punctul "Glamota"
Direcția strategică de intervenție în care se încadrează	<i>Direcția strategică de intervenție 1: Asigurarea accesului la infrastructură și la servicii de utilități publice de bună calitate</i>
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	<i>P5: Stabilizare alunecare de teren în comuna Vârfuri</i>
Beneficiarul proiectului	<i>Comuna Vârfuri</i>
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	<i>Stabilizarea alunecării de teren din punctul "Glamota", sat Cărlănești</i>
Stadiul pregătirii proiectului	<i>Idee de proiect</i>
Bugetul estimativ	<i>Se va regăsi în studiul de fezabilitate și proiectul tehnic</i>
Sursele potențiale de finanțare	<i>Bugetul de stat, bugetul local, fonduri europene</i>

Proiectul Prioritar Nr. 5

Titlul proiectului	Înființare sistem distribuție gaze naturale în comuna Vârfuri, județ Dâmbovița
Direcția strategică de intervenție în care se încadrează	<i>Direcția strategică de intervenție 1: Asigurarea accesului la infrastructură și la servicii de utilități publice de bună calitate</i>
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	<i>P2: Alimentarea cu gaze naturale a comunei Vârfuri</i>
Beneficiarul proiectului	<i>Comuna Vârfuri</i>
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	<i>Înființarea unui sistem de distribuție a gazelor naturale în comuna Vârfuri</i>
Stadiul pregătirii proiectului	<i>Studiu de fezabilitate</i>
Bugetul estimativ	<i>27.076.070 lei (inclusiv TVA)</i>
Sursele potențiale de finanțare	<i>Bugetul de stat, bugetul local, fonduri europene</i>

Proiectul Prioritar Nr. 6

Titlul proiectului	Modernizare bloc de locuințe din comuna Vârfuri, județ Dâmbovița
Direcția strategică de intervenție în care se încadrează	<i>Direcția strategică de intervenție 4: Protejarea mediului și a naturii</i>
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	<i>P14: Îmbunătățirea eficienței energetice și promovarea utilizării energiei din surse regenerabile</i>
Beneficiarul proiectului	<i>Comuna Vârfuri</i>
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	<i>Anvelopare bloc de locuințe și reparație acoperiș</i>
Stadiul pregătirii proiectului	<i>Idee de proiect</i>
Bugetul estimativ	<i>Se va regăsi în studiul de fezabilitate și proiectul tehnic</i>
Sursele potențiale de finanțare	<i>Bugetul de stat, bugetul local, fonduri europene</i>

Proiectul Prioritar Nr. 7

Titlul proiectului	Înființare sistem de canalizare în comuna Vârfuri, județ Dâmbovița
Direcția strategică de intervenție în care se încadrează	<i>Direcția strategică de intervenție 1: Asigurarea accesului la infrastructură și la servicii de utilități publice de bună calitate</i>
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	<i>P3: Înființarea sistemului de canalizare</i>
Beneficiarul proiectului	<i>Comuna Vârfuri</i>
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	<i>Înființare rețea de canalizare și stație de epurare în comuna Vârfuri. Racordarea gospodăriilor la rețeaua de canalizare</i>
Stadiul pregătirii proiectului	<i>Idee de proiect</i>
Bugetul estimativ	<i>Se va regăsi în studiul de fezabilitate și proiectul tehnic</i>
Sursele potențiale de finanțare	<i>Bugetul de stat, bugetul local, fonduri europene</i>

Proiectul Prioritar Nr. 8

Titlul proiectului	Construire/Renovare grădinița Ulmetu
Direcția strategică de intervenție în care se încadrează	<i>Direcția strategică de intervenție 3: Îmbunătățirea accesului la educație, formare continuă, asistență medicală, asistență socială, activități culturale, sportive și recreative</i>
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	<i>P9: Investiții în educație și formare continuă</i>
Beneficiarul proiectului	<i>Comuna Vârfuri</i>
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	<i>Reabilitarea/reconstrucția grădiniței Ulmetu</i>
Stadiul pregătirii proiectului	<i>Idee de proiect</i>
Bugetul estimativ	<i>Se va regăsi în studiul de fezabilitate și proiectul tehnic</i>
Sursele potențiale de finanțare	<i>Bugetul de stat, bugetul local, fonduri europene</i>

Proiectul Prioritar Nr. 9

Titlul proiectului	Construcție poduri peste pârauri în Comuna Vârfuri
Direcția strategică de intervenție în care se încadrează	<i>Direcția strategică de intervenție 1: Asigurarea accesului la infrastructură și la servicii de utilități publice de bună calitate</i>
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	<i>P1: Întreținerea, extinderea și/sau modernizarea rețelei de drumuri publice din comuna Vârfuri</i>
Beneficiarul proiectului	<i>Comuna Vârfuri</i>
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	<i>Reabilitare/reconstrucție/construcție poduri peste pâraurile din comuna Vârfuri pentru accesibilizarea teritoriului</i>
Stadiul pregătirii proiectului	<i>Idee de proiect</i>
Bugetul estimativ	<i>Se va regăsi în studiul de fezabilitate și proiectul tehnic</i>
Sursele potențiale de finanțare	<i>Bugetul de stat, bugetul local, fonduri europene</i>

Proiectul Prioritar Nr. 10

Titlul proiectului	Construire sală de sport Școala Gimnazială Vârfuri
Direcția strategică de intervenție în care se încadrează	<i>Direcția strategică de intervenție 3: Îmbunătățirea accesului la educație, formare continuă, asistență medicală, asistență socială, activități culturale, sportive și recreative</i>
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	<i>P9: Investiții în educație și formare continuă</i>
Beneficiarul proiectului	<i>Comuna Vârfuri</i>
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	<i>Construcția unei săli de sport aferentă Școlii Gimnaziale Vârfuri</i>
Stadiul pregătirii proiectului	<i>Idee de proiect</i>
Bugetul estimativ	<i>Se va regăsi în studiul de fezabilitate și proiectul tehnic</i>
Sursele potențiale de finanțare	<i>Bugetul de stat, bugetul local, fonduri europene</i>

Proiectul Prioritar Nr. 11

Titlul proiectului	Construcție capelă și casă parohială Vârfuri
Direcția strategică de intervenție în care se încadrează	<i>Direcția strategică de intervenție 3: Îmbunătățirea accesului la educație, formare continuă, asistență medicală, asistență socială, activități culturale, sportive și recreative</i>
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	<i>P12: Investiții în cultură, sport și recreere</i>
Beneficiarul proiectului	<i>Comuna Vârfuri</i>
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	<i>Sprrijinirea bisericii Vârfuri prin construcția unei capele și a unei case parohiale</i>
Stadiul pregătirii proiectului	<i>Idee de proiect</i>
Bugetul estimativ	<i>Se va regăsi în studiul de fezabilitate și proiectul tehnic</i>
Sursele potențiale de finanțare	<i>Bugetul de stat, bugetul local, fonduri europene</i>

Proiectul Prioritar Nr. 12

Titlul proiectului	Renovare Școala Cojoiu
Direcția strategică de intervenție în care se încadrează	<i>Direcția strategică de intervenție 3: Îmbunătățirea accesului la educație, formare continuă, asistență medicală, asistență socială, activități culturale, sportive și recreative</i>
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	<i>P9: Investiții în educație și formare continuă</i>
Beneficiarul proiectului	<i>Comuna Vârfuri</i>
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	<i>Renovarea clădirii școlii Cojoiu</i>
Stadiul pregătirii proiectului	<i>Idee de proiect</i>
Bugetul estimativ	<i>Se va regăsi în studiul de fezabilitate și proiectul tehnic</i>
Sursele potențiale de finanțare	<i>Bugetul de stat, bugetul local, fonduri europene</i>

Proiectul Prioritar Nr. 13

Titlul proiectului	Reabilitare și modernizare Biserica Vârfuri
Direcția strategică de intervenție în care se încadrează	<i>Direcția strategică de intervenție 3: Îmbunătățirea accesului la educație, formare continuă, asistență medicală, asistență socială, activități culturale, sportive și recreative</i>
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	<i>P12: Investiții în cultură, sport și recreere</i>
Beneficiarul proiectului	<i>Comuna Vârfuri</i>
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	<i>Sprijinirea bisericii Vârfuri prin reabilitarea și modernizarea bisericii</i>
Stadiul pregătirii proiectului	<i>D.A.L.I.</i>
Bugetul estimativ	<i>3.613.176,53 lei</i>
Sursele potențiale de finanțare	<i>Bugetul de stat, bugetul local, fonduri europene</i>

Proiectul Prioritar Nr. 14

Titlul proiectului	Piste pentru biciclete
Direcția strategică de intervenție în care se încadrează	<i>Direcția strategică de intervenție 3: Îmbunătățirea accesului la educație, formare continuă, asistență medicală, asistență socială, activități culturale, sportive și recreative</i>
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	<i>P12: Investiții în cultură, sport și recreere</i>
Beneficiarul proiectului	<i>Comuna Vârfuri</i>
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	<i>Amenajare piste de biciclete</i>
Stadiul pregătirii proiectului	<i>Idee de proiect</i>
Bugetul estimativ	<i>Se va regăsi în studiul de fezabilitate și proiectul tehnic</i>
Sursele potențiale de finanțare	<i>Bugetul de stat, bugetul local, fonduri europene</i>

Proiectul Prioritar Nr. 15

Titlul proiectului	Reconstrucție ecologică forestieră pe terenuri degradate (împădurire versanți)
Direcția strategică de intervenție în care se încadrează	<i>Direcția strategică de intervenție 4: Protejarea mediului și a naturii</i>
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	<i>P13: Protejarea patrimoniului natural și reducerea riscului de poluare</i>
Beneficiarul proiectului	<i>Comuna Vârfuri</i>
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	<i>Refacerea terenurilor degradate prin împădurire</i>
Stadiul pregătirii proiectului	<i>Idee de proiect</i>
Bugetul estimativ	<i>Se va regăsi în studiul de fezabilitate și proiectul tehnic</i>
Sursele potențiale de finanțare	<i>Bugetul de stat, bugetul local, fonduri europene</i>

Proiectul Prioritar Nr. 16

Titlul proiectului	Modernizare sistem de iluminat
Direcția strategică de intervenție în care se încadrează	<i>Direcția strategică de intervenție 4: Protejarea mediului și a naturii</i>
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	<i>P14: Îmbunătățirea eficienței energetice și promovarea utilizării energiei din surse regenerabile</i>
Beneficiarul proiectului	<i>Comuna Vârfuri</i>
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	<i>Eficientizarea energetică a sistemului de iluminat public</i>
Stadiul pregătirii proiectului	<i>Idee de proiect</i>
Bugetul estimativ	<i>Se va regăsi în studiul de fezabilitate și proiectul tehnic</i>
Sursele potențiale de finanțare	<i>Bugetul de stat, bugetul local, fonduri europene</i>

Proiectul Prioritar Nr. 17

Titlul proiectului	Construcție teren de sport
Direcția strategică de intervenție în care se încadrează	<i>Direcția strategică de intervenție 3: Îmbunătățirea accesului la educație, formare continuă, asistență medicală, asistență socială, activități culturale, sportive și recreative</i>
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	<i>P12: Investiții în cultură, sport și recreere</i>
Beneficiarul proiectului	<i>Comuna Vârfuri</i>
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	<i>Amenajare teren de sport</i>
Stadiul pregătirii proiectului	<i>Idee de proiect</i>
Bugetul estimativ	<i>Se va regăsi în studiul de fezabilitate și proiectul tehnic</i>
Sursele potențiale de finanțare	<i>Bugetul de stat, bugetul local, fonduri europene</i>

Proiectul Prioritar Nr. 18

Titlul proiectului	Reabilitare sediul primăriei Vârfuri
Direcția strategică de intervenție în care se încadrează	<i>Direcția strategică de intervenție 5: Creșterea eficienței activității administrației publice locale</i>
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	<i>P17: Managementul eficient al resurselor administrației locale și a furnizării de servicii de calitate</i>
Beneficiarul proiectului	<i>Comuna Vârfuri</i>
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	<i>Modernizarea și dotarea sediului primăriei și a serviciilor publice</i>
Stadiul pregătirii proiectului	<i>Idee de proiect</i>
Bugetul estimativ	<i>Se va regăsi în studiul de fezabilitate și proiectul tehnic</i>
Sursele potențiale de finanțare	<i>Bugetul de stat, bugetul local, fonduri europene</i>

III.5. Managementul implementării strategiei de dezvoltare durabilă

Strategia de Dezvoltare Durabilă a comunei Vârfuri, județul Dâmbovița reprezintă un document legal de lucru al Consiliului Local în perioada 2021 - 2027, având caracter normativ și prospectiv și este supus unui proces continuu de reevaluare și optimizare a opțiunilor de dezvoltare, în vederea adecvării evoluției realităților economice și sociale din teritoriu.

Comuna Vârfuri este responsabilă pentru implementarea prezentei strategii de dezvoltare durabilă în mod eficient, eficace și corect, în raport cu obiectivele propuse și în conformitate cu legislația aplicabilă în vigoare, în acest sens fiind asigurate funcțiile administrative principale, după cum urmează:

- gestionarea (managementul) strategiei;
- monitorizarea strategiei;
- evaluarea strategiei;
- controlul strategiei.

Gestionarea (managementul) strategiei revine Primarului și Consiliului Local care se vor asigura de punerea în practică a planului de acțiuni stabilit, în vederea atingerii obiectivelor care au stat la baza fundamentării strategiei, cu scopul îmbunătățirii condițiilor generale de viață din localitate. Strategia de dezvoltare a comunei Vârfuri reprezintă un instrument de lucru care propune implementarea unor operațiuni specifice, introducând și aplicând trei principii fundamentale: împărțirea deciziilor, abordare integrată și participare.

Monitorizarea strategiei se va realiza prin aplicarea unui dispozitiv riguros și transparent de vizualizare a modului în care are loc gestionarea implementării strategiei de dezvoltare, care să permită colectarea sistematică și structurarea datelor cu privire la activitățile desfășurate. Dispozitivul de monitorizare implementat de Comuna Vârfuri, județul Dâmbovița se va referi la: evaluarea de rutină a activităților în desfășurare, colectarea sistematică de date pentru indicatori specifici, corectarea devierilor în implementarea activităților cu scopul luării unor decizii ce duc la îmbunătățirea performanțelor strategiei.

Evaluarea strategiei se realizează cu scopul de a îmbunătăți calitatea implementării acesteia și, în acest sens, se va analiza, într-o manieră sistematică și obiectivă, relevanța, eficiența, eficacitatea, impactul, sustenabilitatea, performanța și succesul implementării strategiei de dezvoltare durabilă gestionată de comuna Vârfuri, județul Dâmbovița. Evaluarea implementării strategiei durabile servește, așadar, la exprimarea aprecierilor cu privire la activitățile realizate sau în curs de realizare, cât de eficiente și sustenabile sunt acestea și analizează modul în care intervențiile realizate produc efectele dorite sau nu.

Controlul se va realiza prin stabilirea unui sistem de verificare a respectării planificării legate de implementarea strategiei locale. Atunci când va fi cazul, se vor realiza controale pe teren care vor avea în vedere principii precum: eficiența unor astfel de demersuri, păstrarea

bunelor relații contractuale, verificarea aspectelor de ordin tehnic legate de operațiunile implementate etc.

III.6. Concluzii

❖ Realizarea unui document de planificare strategică este important pentru centralizarea și planificarea investițiilor care pot fi realizate la nivelul comunității cu scopul de a genera și alimenta procesele de dezvoltare economică, socială și de mediu în vederea îmbunătățirii calității vieții și creșterii nivelului de trai.

❖ Strategia de dezvoltare locală a comunei Vârfuri, județul Dâmbovița contribuie la îmbunătățirea guvernantei locale și la promovarea potențialului specific zonei, determină diversificarea și dezvoltarea economiei locale în folosul comunității rurale și asigură îmbunătățirea condițiilor generale de viață din comunitate.

❖ Particularitățile geografice, de climă și de sol ale comunei Vârfuri determină un profil agricol în direcția creșterii animalelor, apiculturii și pomiculturii. De asemenea, potențialul natural și peisagistic ar putea constitui mai departe un punct de plecare pentru dezvoltarea turismului, agroturismului și altor activități de recreere și agrement.

❖ Localitatea Vârfuri are o **populație totală de 1.824 de locuitori** și o **densitate de 82,68 locuitori/km²**, în conformitate cu datele disponibile la Institutul Național de Statistică la 01.01.2020.

❖ Ponderea populației până în 25 de ani este mai mică decât ponderea populației peste 60 de ani, ceea ce indică tendința generală de îmbătrânire a populației.

❖ Resursele naturale pe care se bazează potențialul economic al teritoriului comunei Vârfuri cuprind păduri, pășuni, fânețe, terenuri agricole, apele de suprafață și subterane etc. Profilul economico-social al localității Vârfuri este puternic influențat de agricultură, axată pe creșterea animalelor, pomicultură, apicultură și cultura plantelor pe suprafețe restrânse. Localitatea Vârfuri deține, totodată, numeroase tradiții și obiceiuri având caracteristici proprii de civilizație și cultură populară.

❖ La nivelul localității Vârfuri, capitalul uman prezintă o importanță deosebită pentru dezvoltarea locală. Dezvoltarea durabilă și diversificarea economiei locale depind de nivelul educației, al cunoștințelor și calificării. Deși îmbunătățirea și menținerea unui nivel adecvat al infrastructurii de bază este un element important în dezvoltarea socio-economică a mediului rural, formarea profesională reprezintă „motorul” pentru o dezvoltare echilibrată.

❖ Situația actuală a serviciilor și infrastructurii din comuna Vârfuri influențează puternic calitatea vieții și poate crea limitări în dezvoltarea curentă și viitoare, dacă nu este gestionată corespunzător.

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Vârfuri este un document strategic care exprimă valorile comunității locale, care stabilește obiectivele de dezvoltare și care oferă direcțiile de acțiune pentru dezvoltarea armonioasă a localității în perioada 2021-2027, indicând instrumentele necesare și, totodată, punctând traiectoria evoluției printr-o succesiune de măsuri ce urmează a se concretiza.

❖ Prin intermediul prezentei strategii de dezvoltare durabilă se asigură dezvoltarea serviciilor de bază pentru populație și a infrastructurii aferente, crearea și menținerea de locuri de muncă sustenabile, înființarea și consolidarea afacerilor, dezvoltarea de produse, servicii și activități care să genereze locuri de muncă și, totodată, venituri suplimentare comunității.

❖ Viziunea strategică de dezvoltare a localității Vârfuri, județul Dâmbovița constă în obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate și durabile prin valorificarea potențialului local deosebit de important, stoparea declinului demografic al comunei și prevenirea depopulării satelor componente prin creșterea atractivității acestora pentru locuitorii actuali și potențiali, antreprenori, investitori și vizitatori.

❖ Strategia de dezvoltare durabilă a localității Vârfuri asigură satisfacerea nevoilor identificate la nivel local, prin intermediul următorului set de direcții strategice de intervenție:

- ✓ **Direcția strategică de intervenție 1: *Asigurarea accesului la infrastructură și la servicii de utilități publice de bună calitate***
- ✓ **Direcția strategică de intervenție 2: *Sprijinirea dezvoltării și diversificării economiei locale***
- ✓ **Direcția strategică de intervenție 3: *Îmbunătățirea accesului la educație, formare continuă, asistență medicală, asistență socială, activități culturale, sportive și recreative***
- ✓ **Direcția strategică de intervenție 4: *Protejarea mediului și a naturii***
- ✓ **Direcția strategică de intervenție 5: *Creșterea eficienței activității administrației publice locale***

❖ În vederea dezvoltării echilibrate și de durată a localității Vârfuri, obiectivele identificate ca fiind prioritare în zonă vor fi puse în practică sub forma unui set de măsuri și operațiuni capabile să asigure valorificarea la maxim a potențialului local.

❖ Structura întregii echipe administrative responsabile de implementarea strategiei locale se bazează pe capacitatea și experiența demonstrată a capitalului uman, garantează eficiență și eficacitate în implementarea planului de acțiune propus și asigură o relație optimă între personalul angajat și costurile totale, obținând, astfel, optimizarea maximă a resurselor disponibile la nivel local.

Asigurarea resurselor financiare și materiale este necesară și oportună pentru implementarea corespunzătoare a strategiei de dezvoltare durabilă a comunei Vârfuri, județul Dâmbovița. Activitățile necesare implementării strategiei de dezvoltare durabile se vor realiza fie la sediul primăriei comunei Vârfuri, fie în teren, pentru acele operațiuni care

nu pot fi susținute de la sediu și, în acest sens, se vor asigura toate dotările necesare.

❖ La nivelul comunei Vârfuri, fondurile nerambursabile reprezintă o metodă sustenabilă de regenerare și consolidare a comunității locale întrucât permit dezvoltarea unor proiecte care satisfac într-o proporție ridicată nevoile identificate la nivel teritorial, respectiv: dezvoltarea serviciilor de bază pentru populație și a infrastructurii aferente, stimularea dezvoltării mediului de afaceri local inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă, îmbunătățirea standardelor generale de viață din teritoriu etc.

❖ Fondurile nerambursabile au un rol deosebit de important în dezvoltarea comunității locale Vârfuri întrucât oferă noi instrumente care să asigure condiții calitative de viață în teritoriu pentru toți locuitorii și aduc cu sine metodologii capabile să permită satisfacerea nevoilor identificate la nivel local.

BIBLIOGRAFIE

1. BREZEANU, Vasile, *Comuna Vârfuri. File de monografie, ediția a II-a*, 2012
2. MOȚOC, Honorius, OPROIU, Mihai, *Dicționarul geografic al județului Dâmbovița*, Ed. Transversal, 2007, Târgoviște;
3. OPROIU, Mihai, SAMOILĂ, Eduardt, *Înfruntând veacurile. Așezări și monumente dâmbovițene*, Ed. Transversal, 2009, Târgoviște.
4. OPROIU, Mihai, MOȚOC, Honorius, CURCULESCU, Marian, *Dâmbovița. Localități și monumente*, Ed. Transversal, 2006, Târgoviște;
5. LAHOVARI, George Ioan, BRĂTIANU, Constantin I., TOCILESCU, Grigore G., *Marele dicționar geografic al României, vol. III*, Ed. Stab., 1902, București;
6. PAPINA, Stelian C., *Mișcarea economică a județelor Prahova, Buzău și Dâmbovița. Expozeu pe 1924.*, Tipografia Concurența, 1924, Ploești;
7. STOICESCU, Nicolae, OPROIU, Mihai, *Dicționarul istoric al județului Dâmbovița, Muzeul județean Dâmbovița*, 1983, Târgoviște;
8. VERDINAȘ, Traian, *Introducerea în sociologia rurală*, Editura Poliron, 2001, Iași;
9. TREND ETHNOGRAPHY, *Studiul Zonei Grupul de Acțiune Locală Dealurile Sultanului - Istorie, tradiții și scenarii de dezvoltare socio-economică*, 2014, București
- 10.*** [Primaria Varfuri \(primaria-varfuri.ro\)](http://primaria-varfuri.ro)
- 11.*** <https://dambovita.insse.ro/despre-noi/despre-judetul-dambovita/>
- 12.*** <http://www.gal-dealurilesultanului.ro/sdl-2014-2020>
- 13.*** <https://www.fonduri-structurale.ro/2021-2027>
- 14.*** www.statistici.insse.ro/shop/
- 15.*** <http://www.adrmuntenia.ro/>
- 16.*** <http://www.afir.info/>
- 17.*** <https://madr.ro/planul-national-strategic-pac-post-2020.html>
- 18.*** <https://www.topfirme.com/judet/dambovita/localitate/varfuri/>